

Друкується за рішенням Вченої Ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (протокол №__від__2014 року).

О. В. ПАСКАЛЬ

ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-методичний посібник

Рецензенти:

_____ доктор педагогічних наук, професор,
завідуючий кафедрою педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
_____ доктор педагогічних наук, професор,
завідуючий кафедрою педагогічних технологій початкової освіти
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Паскаль О. В.

П19 Організація супроводу соціально-педагогічної практики / навч.-
метод. посібн. — Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2014.
— 284 с.

В навчально-методичному посібнику розкриваються основні положення практичної підготовки студентів - соціальних педагогів, особливості концептуального та діяльнісного підходів до практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів; відображено багатогранний характер діяльності соціального педагога, що впливає на підготовку студентів до практичної діяльності.

Матеріали посібника можуть бути використані для організації соціально-педагогічної практики майбутніх соціальних педагогів та самостійної роботи студентів під час проходження практики.

Призначений для студентів, викладачів, а також для супервізорів, які здійснюють керівництво процесом практичної підготовки студентів I–IV курсів напрям підготовки 6.010106 «соціальна педагогіка» та спеціальності 7.01010601 та 8.01010601 «соціальна педагогіка» на базах практики.

УДК????
ББК????

ЗМІСТ

Передмова	4
Модель соціально-педагогічної практики студентів – соціальних педагогів	8
Програма проходження соціально-педагогічної практики студентами – соціальними педагогами.....	10
Організація практик	15
Структура практичної підготовки студентів – соціальних педагогів	23
Програма (навчальної) ознайомлювальної практики студентів.....	23
Програма навчальної (літньої соціально-виховної) практики.....	43
Програма виробничої (навчально-технологічної) практики.....	71
Програма виробничої (стажерської) практики студентів	99
Програма виробничої (соціально-педагогічної) практики	130
Програма переддипломної практики спеціалістів «соціальних педагогів».....	157
Програма виробничої (асистентської) практики магістрів.....	186
Програма переддипломної практики магістрів «соціальних педагогів».....	206
Додатки.....	219

ПЕРЕДМОВА

Навчально-методичний посібник побудований за логічною структурою і розкриває зміст організації процесу супроводу соціально-педагогічної практики студентів – соціальних педагогів.

Зміст пропонованого навчально-методичного посібника допоможе студентам – соціальним педагогам під керівництвом викладача організувати процес проходження соціально-педагогічної практики більш ефективно і виконати всі завдання, що ставляться перед даним видом роботи.

Особливістю практичної діяльності майбутніх соціальних педагогів під час проходження соціально-педагогічної практики є її інтеграційний і аналітичний характер. Її освоєння спирається на комплекс інших дисциплін, що входять до системи підготовки спеціаліста з соціальної педагогіки.

В процесі планування та організації практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів були визначені наступні **умови** ефективного проведення соціально-педагогічної практики:

☞ Практична підготовка студентів – соціальних педагогів повинна бути неперервною протягом усього періоду навчання;

☞ Її зміст і форми проведення – повинні поступово удосконалюватися, вона повинна носити дослідницький характер (давати можливість дослідити різноманітні соціально-педагогічні та соціально-психологічні проблеми);

☞ Соціально-педагогічна практика повинна проводитися під керівництвом викладача – наставника, який буде закріплений за студентом на період проходження практики та період звіту за результатами практики;

☞ Практична підготовка повинна давати студентам можливість не тільки використовувати одержані знання по закінченню вузу, але і проявити себе, апробувати інноваційні технології соціально-педагогічної та соціально-психологічної діяльності.

Принципами організації соціально-педагогічної практики є:

☞ Підвищення мотивації студентів до оволодіння вміннями і навичками соціально-педагогічної діяльності;

☞ Використання індивідуального потенціалу студентів;

☞ Послідовне ускладнення завдань, які виконують практиканти;

☞ Зв'язок практичних завдань з діяльністю установ де студент проходить практику;

✎ Поєднання практичних навичок з теоретичними знаннями, які студенти отримали у навчальному процесі;

✎ Використання результатів практики в подальшому процесі навчання і науково-дослідній діяльності;

Отже визначені умови та принципи організації соціально-педагогічної практики дозволили зробити висновок, що окреслені концептуальні підходи до соціально-педагогічної практичної підготовки соціальних педагогів повинні включати введення в навчальний план підготовки студентів практичного курсу пропедевтичного характеру, що, на нашу думку, є новітньою практичною технологією підготовки до практичного використання соціально-педагогічних та соціально-психологічних знань студентами – соціальними педагогами.

Основні положення організації і проведення соціально-педагогічної практики

У процесі професійного зростання і розвитку компетентності соціального педагога соціально-педагогічна практика поступається за своїм значенням, мабуть, лише безпосередньо самої практичній діяльності.

Даний вид практичної підготовки поряд із теоретичними аспектами навчання забезпечує студента-практиканта не тільки навичками практичної діяльності, але і індивідуальними, тривалими консультаціями - бесідами з наставником.

Основний акцент програма соціально-педагогічної практики робить на забезпеченні рівноваги між особистим, професійно-практичним навчанням. Реальність не завжди збігається з тими уявленнями, які студенти одержують у вузі, тому практична підготовка допомагає теоретичні знання використовувати разом із розвитком власного мислення. Процес проходження соціально-педагогічної практики дозволяє студентам:

✎ уявити структуру, будову суспільства, в якому знаходиться людина;

✎ представити механізм взаємодії елементів суспільного устрою, характер дій соціальних об'єктів і їхньої соціально-педагогічної регуляції;

✎ вона допомагає побачити ті або інші причини активності особистості, особливості засобів якими користуються соціальні педагоги для регуляції поведінки особистості та її корекції та вдосконалення.

Технологічними аспектами соціально-педагогічної практики є те, що програма підготовки передбачає вивчення питань, завдань, стратегії, тактики і методів розв'язання соціально-педагогічних проблем.

Цілями програми керівництва практикою у поєднанні з навчальною програмою є те, що соціально-педагогічна практика покликана формувати у студентів професійні навички практичної підготовки, що сприятиме в їх майбутній діяльності ефективності прийняття рішень, налагодження комунікацій, планування діяльності установ, пошуку мотиваційних стилів, вибору адекватного стилю спілкування тощо.

Ідея створення означеного виду практичної підготовки студентів повинна допомогти майбутнім соціальним педагогам через практичне пізнання соціальної психології і педагогіки визначити рівень власної професійної готовності – пошуку свого “Я”, намагання розвинути власні здібності і задатки, вивчити прийоми впливу на особистість і колектив.

Програма соціально-педагогічної практики складалася згідно зі змінами, що відбуваються у суспільстві, новими підходами до професійної діяльності, що сприяють позитивній самореалізації, задоволенню творчих зацікавлень і нахилів, спеціаліст – соціальний педагог повинен мати високий рівень професійної практичної соціально-педагогічної підготовки в роботі з категоріями “груп ризику”, що передбачає широку освіту, яка включає і оволодіння спеціальними знаннями в галузі психології і педагогіки, тренінгом спілкування, технологіями роботи, навичками безперервного самовдосконалення.

Майстерність і своєчасність застосування викладачем-методистом методів педагогічного втручання: довірчих бесід; моделювання власних технологій соціально-педагогічної роботи; методу дидактичних інструкцій; сократичного методу (використання питань для притягнення уваги студента-практиканта до активного обговорення проблеми або суперечливого питання); методу заохочення і дозволу; методу роз'яснення; інтерпретації, визначає ефективність цієї роботи. Оскільки консультативна допомога викладача-методиста має вирішальне значення для розвитку студента - соціального педагога як особистості і професіонала, не варто обмежувати можливості викладача в момент проведення соціально-педагогічної практики.

Неможливо заперечити існування різниці в професійному статусі й компетентності викладача і студента під час проходження соціально-педагогічної практики. Завдяки цьому, вони одержують у процесі проведення цієї роботи різний досвід. Особливістю даного виду дія-

льності є те, що це такий процес, під час якого викладач-методист і студент-практикант разом дізнаються щось нове - про дитину, один про одного, про себе. Відмінна риса соціально-педагогічної практики у тому, що, допомагаючи дитині, у студента розвивається потреба до самопізнання. Тому, практичне освоєння діяльності соціального педагога в роботі з будь-якими категоріями дітей, акцентує на важливості занурення практиканта в переживання, як самої дитини, так і у свої реакції на них, що розвиває в студента-практиканта здатність розуміти свого клієнта (дитину), визначати оптимальну технологію спілкування з ним і вид необхідної допомоги.

Для підвищення ефективності проведення соціально-педагогічної практики необхідно розроблення інтегративної моделі, яка би включала чотири етапи: етап попереднього планування, етап поглибленого консультування, технологічний етап, аналітичний.

МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ – СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Пристаючи до практичної роботи, майбутні соціальні педагоги виступають у ролі учня, не тільки в новому для них виді діяльності, але й у самій соціально-педагогічній сфері.

Початковий етап (етап попереднього планування) організації процесу соціально-педагогічної практики визначає загальну атмосферу і засіб спілкування студента-практиканта з його клієнтом (дитиною).

Основне завдання викладача - наставника на початковому етапі соціально-педагогічної практики полягає в тому, щоб створити атмосферу, у якій могло б відбутися навчання. Виконати це завдання можливо, якщо студент-практикант розуміє проблеми, з якими йому доведеться зіткнутися в процесі проходження практики. Коли він упевнений, що викладач допоможе йому розпізнати і вирішити ці проблеми, без критичних зауважень на його адресу. На даному етапі студенти-практиканти пізнають практично вислів японської мудрості: "Якщо ти на дорозі не зустрів перешкоди, виходить, ти не відбувся".

Необхідно враховувати роль підготовчої роботи, що передбачає допомогу викладача - наставника в оволодінні матеріалом, термінологією і структурою соціально-педагогічної практики. На цьому етапі підтверджується азбучне правило менеджера - добре сплановане - наполовину зроблено.

На другому етапі до попереднього планування додається вимога, у відповідності з якою, перед кожною зустріччю студент-практикант зобов'язаний представити керівнику практики свої робочі матеріали в письмовому вигляді. Поглиблення процесу консультування розвиває у студента здібність описувати результати своїх спостережень за дитиною, за самим собою. Це допомагає зрозуміти реакції дитини в конфліктних ситуаціях. Такий підхід дозволяє викладачу - наставнику проаналізувати роботу студента і загострити увагу на тих аспектах теорії і методики, з якими студент-практикант повинен у першу чергу ознайомитися під час соціально-педагогічної практики.

Мета такого підходу до соціально-педагогічної практики в тому, щоб допомогти студенту розвинути ті аспекти соціально-педагогічної ситуації, що мають суттєве значення для формування студента-практиканта як практичного працівника.

Соціально-педагогічна практика припускає специфічну сумісну роботу. Один учасник - студент-практикант, спілкується із клієнтом

(дитиною) конструює образ останнього, виявляє його стереотипи поведінки. Інший – викладач -наставник, вислуховує повідомлення про дитину, допомагає в створенні адекватних технологій соціально-педагогічного впливу на дитину, а також впливає на взаємовідносини практиканта і дитини. Шляхом взаємодії зі студентом викладач - наставник допомагає йому зробити висновок на основі даних, отриманих у процесі соціально-педагогічної практики. Для того щоб подібна співтворчість відбулася необхідно дотримання таких умов:

У процесі навчання студент-практикант повинен уміти (або навчитися) організувати свої суб'єктивні здібності для одержання нової інформації про дитину, про самого себе.

▣ Допомогу в організації даного процесу повинен надати викладач - наставник, проте, керуючись тим, що існують різниця між консультуванням і нав'язуванням певного підходу.

▣ Викладач повинен відчувати толерантність до формування у практиканта своєї власної позиції - виборі потрібної технології допомоги дитині, якщо вона є не тільки когнітивною, але і дійовою, здатною викликати зміну конфліктної ситуації.

Третій (технологічний) етап протікає в міжособистісному контексті. Уміння розпізнати проблему дитини, терпимо ставиться до неї, проаналізувати її, а при необхідності і знайти спосіб вирішення, що має важливе значення для кваліфікованого соціального педагога.

На четвертому (аналітичному) етапі соціально-педагогічної практики викладач - наставник оцінює здібність студента-практиканта аналізувати проблемні ситуації і вибирати технології коригувального втручання.

Ми підтримуємо ідею практичних соціальних педагогів і психологів, що проходження студентами соціально-педагогічної практики повинно закінчуватися проведенням спеціальних семінарів і дискусій, у яких практиканти могли б поділитися своїми враженнями про процес навчання, про цілі та використані методи у процесі даного виду практичної підготовки. Крім того, проведення заключної звітної конференції дає можливість студентам поділитися отриманим досвідом дослідження, конкретними прикладами зі своєї практики навчання.

Проведення соціально-педагогічної практики за запропонованою моделлю, на нашу думку, повинно стати невід'ємною частиною фахового зростання, як самих викладачів, так і зростання професійної компетентності студентів-практикантів.

ПРОГРАМА ПРОХОДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТАМИ – СОЦІАЛЬНИМИ ПЕДАГОГАМИ

Вивчення і аналіз наукових розробок, методичних і практичних матеріалів, досвіду практичної діяльності соціальних педагогів дозволили нам розробити основні вимоги до організації і проведення практики студентів - соціальних педагогів, зміст, етапи проведення та завдання для студентів практикантів. Означені положення лягли в розроблене нами “Положення з соціально-педагогічної практики, студентів, що навчаються за спеціальністю “соціальна педагогіка”. Наведемо повний текст означеного положення.

Положення з соціально-педагогічної практики, студентів, що навчаються за спеціальністю “соціальна педагогіка”

Пояснювальна записка

Модель професійної освіти в галузі соціальної педагогіки Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» не лише відповідає сучасним запитам, потребам і соціальному замовленню на фахівців для соціально-педагогічної галузі в Україні, але й створює підґрунтя для підготовки соціальних педагогів за міжнародними освітніми стандартами в контексті входження України у світовий освітній простір. Концептуальну основу цієї моделі складають, передусім, цінності професії “соціальний педагог”, формування соціальної активності фахівця, інтеграція теорії і практики, розуміння особливостей практики соціально-педагогічної роботи в контексті соціальної політики.

Для формування компетенцій у галузі практичної соціально-педагогічної діяльності використовуються можливості навчальних і виробничих практик, що проводяться в межах семестру. Відповідно до державного галузевого стандарту освіти обов'язковим елементом освітньо-професійної підготовки студентів є практична підготовка, найважливішою складовою якої є навчальна, виробнича та переддипломна практики.

Форми і методи навчання відповідають прикладному характеру соціально-педагогічної діяльності.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних рин-

кових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Метою навчальної практики бакалаврів є ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних умінь і навичок із загально-професійних та спеціальних дисциплін.

Метою виробничої практики бакалаврів є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо на підприємстві, установі з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмій і навичок з робітничої професії та спеціальності, а також збір фактичного матеріалу для виконання курсових проектів (робіт).

Переддипломна практика бакалаврів є завершальним етапом навчання і проводиться на випускному курсі з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також збору матеріалів для дипломного проектування або для виконання дипломної роботи.

Завданням практики бакалаврів є:

1. Здатність демонструвати комплексний підхід до практичної соціальної роботи. Це означає, що випускник повинен вміти ефективно:

- Аналізувати ситуації, що попадають у межі компетенції соціальних педагогів.
- Розуміти та оцінювати діапазон можливого професійного практичного втручання та визначати найбільш ефективну стратегію.
- Виконувати безпосередні дії (тобто дії, пов'язані з розвитком, профілактикою чи полегшенням ситуації клієнта) для окремих клієнтів, сімей, груп, громад, організацій чи їхніх комбінацій, а також, у разі потреби, скеровувати їх на консультацію до представників інших професій.
- Виконувати означені дії у різних сферах практичної роботи та в різних проблемних ситуаціях, що виникають у цих сферах;
- Оцінювати ефективність своєї власної професійної діяльності.
- Здатність виконувати соціально-педагогічну діяльність згідно з вимогами етичної практики та дотриманням цінностей професії “соціальний педагог”.
- Здатність бути толерантним до невизначеності, змін та неоднозначності.

• Володіння навичками ефективного спілкування (усного та письмового).

Соціально-педагогічна і переддипломна практика спеціалістів є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь студентів, що зумовлює оволодіння ними складниками професійної компетентності.

Організація практичної підготовки студентів в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського враховує специфіку галузі педагогічної освіти та соціально-педагогічної діяльності, має наскрізний характер. Проходження студентами різних видів практик здійснюється протягом всього періоду навчання, починаючи з другого семестру першого курсу. Її безперервність та послідовність впродовж кількох років навчання дозволяє майбутнім педагогам відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня – “бакалавр”, “спеціаліст”, “магістр” – здобувати необхідний і достатній обсяг практичних знань і умінь.

Ефективність виробничої (соціально-педагогічної) і переддипломної практики спеціалістів залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи підготовки студентів до практики, її навчальний і виховний характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

Основною метою виробничої і переддипломної практики спеціалістів є:

- оволодіння студентами сучасними методами, формами професійної діяльності; формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення соціально-педагогічних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу;
- виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Завданням практики спеціалістів є:

- комплексне вивчення системи соціально-педагогічної діяльності;
- набуття досвіду здійснення науково-дослідної роботи з вирішення соціально-педагогічних проблем;

- поглиблення знань змісту курсу «Технології соціально-педагогічних досліджень»;
- опанування технологією проведення соціально-педагогічної роботи за різними напрямками;
- набуття досвіду організації та проведення соціально-виховної роботи;
- формування професійно-педагогічної ерудиції, тезаурусу майбутніх соціальних педагогів.

Метою виробничої практики магістрів є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо на підприємстві, установі з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок з робітничої професії та спеціальності, а також збір фактичного матеріалу для виконання магістерського проекту (роботи).

Переддипломна практика магістрів є завершальним етапом навчання і проводиться на випускному курсі з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також збору матеріалів для магістерського проектування або для виконання магістерської роботи.

Завданням практики магістрів є:

Здатність демонструвати комплексний підхід до практичної викладацької роботи. Це означає, що випускник повинен вміти ефективно:

- Організувати навчальну, виховну, методичну та науково-дослідну роботи зі студентами спеціальності «соціальна педагогіка»;
- Організувати і проводити різні види навчальних занять, самостійної роботи студентів, контролю за їхніми навчальними досягненнями з використанням інноваційних технологій і активних методів навчання;
- Здійснювати науково-дослідницьку діяльність в процесі наукового дослідження;
- Оцінювати ефективність своєї власної професійної діяльності.
- Володіння навичками ефективного спілкування (усного та письмового).

Основні види практик (за освітньо-кваліфікаційним рівнем)

	Вид практики	Тривалість у тижнях	Кількість кредитів	Курс, семестр
Напрямок підготовки 6.0101016 «соціальна педагогіка» ОКР: бакалавр	Навчальна (ознайомлювальна)	2	2	1 курс, 2 семестр
	Навчальна (літня соціально-виховна)	4	4	2 курс, 4 семестр
	Виробнича (навчально-технологічна)	4	4	3 курс, 6 семестр
	Виробнича (стажерська)	4	4	4 курс, 8 семестр
Спеціальність 7.010101601 «соціальна педагогіка» ОКР: спеціаліст	Виробнича (соціально-педагогічна)	4	4	1 курс, 1 семестр
	Виробнича (психологічна)	2	2	1 курс, 2 семестр
	Переддипломна	1	1	1 курс, 1 семестр
		1	1	1 курс, 2 семестр
Спеціальність 8.010101601 «соціальна педагогіка» ОКР: магістр	Виробнича (асистентська)	3	3	1 курс, 1 семестр
	Переддипломна	1	1	1 семестр
		2	2	2 семестр

Організація практики

Місцем проведення практики є сучасні підприємства, (організації, установи) різних галузей господарства, науки, освіти, охорони здоров'я, культури, державного управління, а також бази за межами України, навчальні, навчально-виробничі майстерні, навчально-практичні центри, а також навчально-виробничі майстерні, дільниці та інші підрозділи вищих навчальних закладів за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі робочих навчальних планів і програм.

Як бази практичної підготовки студентів за спеціальностями використовуються регіональні навчально-практичні центри, які створені на базі провідних навчальних закладів, матеріально-технічна база яких відповідає вимогам програми практики. Бази практики повинні мати у своєму складі фахівців, що виконують роботи відповідного до профілю підготовки студента та забезпечувати виконання програми для відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Визначення баз практики здійснюється керівництвом навчального закладу на основі прямих угод із підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Заходи, пов'язані з організацією практики, визначаються наказом керівника вищого навчального закладу.

На початку практики проводиться настановча конференція, на якій студенти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком проходження практики, отримання документації та матеріалів.

Відповідальним за організацію і проведення практики на факультетах є декан факультету. Він призначає керівника практикою на факультеті, який:

- здійснює керівництво навчально-методичним забезпеченням практики на факультеті;
- інформує студентів про місце, строки проведення практики та форми звітування;
- здійснює контроль за організацією та проведенням практики кафедрами, виконанням програми практики, своєчасним складанням заліків і звітної документації за підсумками практики;
- заслуховує звіти кафедр про проведення практики на раді факультету;

- визначає готовність баз практики та проводить при необхідності до прибуття студентів-практикантів підготовчі заходи;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, теми курсового і дипломного проектів, магістерської роботи, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких встановлює навчальний заклад;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає проректору з навчальної роботи (заступнику директора з навчально-виробничої роботи) письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою студентів забезпечують відповідні кафедри, які здійснюють наступні заходи:

- розробляють програму практики;
  - складають графіки розподілу студентів за базами практики;
  - розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
  - організують проведення зборів студентів з питань практики за участю керівників практики;
  - здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;
  - повідомляють студентів про систему звітності з практики, яка затверджена кафедрою, а саме: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовку доповіді, повідомлення, виступу тощо;
  - обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях кафедри;
  - подають до деканатів звіти про проведення практики з пропозиціями щодо удосконалення її організації.
- Викладач-керівник практики від кафедри:
- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані дипломних робіт (проектів);

- відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до випускної роботи;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику, а також у випускній роботі;
- інформує студентів про порядок надання звітів про практику;
- приймає захист звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів, атестує їх і виставляє оцінки в залікові книжки;
- здає звіти студентів про практику на кафедру.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах угод на проведення практики.

Керівник практики від підприємства, що здійснює загальне керівництво практикою:

- несе особисту відповідальність за проведення практики в межах своєї компетенції;
- організовує практику згідно з програмами практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;
- організовує проведення інструктажу з охорони праці, техніки безпеки та протипожежної безпеки відповідними фахівцями;
- забезпечує виконання погоджених з навчальним планом графіків проходження практики по структурних підрозділах підприємства;
- надає студентам-практикантам можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією;
- забезпечує і контролює дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами нової техніки, передової технології, сучасних методів організації праці.

Студенти вищих навчальних закладів при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього трудового розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Звіт захищається студентом у комісії, призначеній завідувачем кафедри, Комісія приймає залік (або диференційований залік) у студентів на базах практики в останні дні її проходження або у вищому навчальному закладі до початку наступного семестру.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з навчального закладу.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно через рік. Можливість повторного проходження практики через рік, але за власний рахунок, надається і студенту який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на вченій раді факультету.

I. Навчальна (ознайомлювальна) практика (1 курс, 2 семестр), 2 тижні

Ознайомлювальна практика – перший вид практик в навчальному процесі, що є особливим видом навчальних занять, безпосередньо спрямованих на професійно-практичну підготовку студентів. Практика дає студентам можливість осмислити майбутню професійну діяльність, розвинути професійну допитливість, сформувати початковий інтерес у науково-дослідній сфері. Під час ознайомлювальної практики студенти мають можливість ознайомитися з особливостями роботи соціального педагога в організації, ознайомитися з основними методами роботи соціального педагога, таких як спостереження, бесіда, анкетування, паспортизація тощо, мають можливість вивчити функції та особливості роботи соціального педагога в організаціях.

Ознайомлювальна практика передбачає формування професійної позиції соціального педагога, стилю поведінки, світогляду, професійної етики; аналіз та вивчення особливостей роботи соціального педагога в установах різного типу. Місце проведення практики – загальноосвітні заклади освіти, дошкільні навчальні заклади, соціально-реабілітаційні центри, школи-інтернати, приюти тощо.

II. Навчальна (літня соціально-виховна) Практика (2 курс, 4 семестр), 4 тижні

У відповідності до «Положення з проведення практики студентів ПНПУ ім. К.Д.Ушинського», затвердженого 27 серпня 2010 р. для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка») - літня соціально-виховна практика проводиться у пришкольній дитячій оздоровчій таборі (шкільні майданчики), літні табори оздоровлення та відпочинку дітей, санаторії, заміські дитячі табори, соціально-педагогічні установи різного типу і виду тощо. Ознайомлювальна практика передбачає оволодіння студентами вміннями організовувати і проводити оздоровчу, соціально-виховну, просвітницьку, дозвільну діяльність дітей та підлітків в умовах неформальних груп, об'єднань, клубів, загонів; закріплення, розширення та поглиблення професійних знань, удосконалення вмінь та навичок, набутих під час попередніх практик.

Місце проведення практики - пришкольній дитячій оздоровчій таборі (шкільні майданчики), літні табори оздоровлення та відпочинку дітей, санаторії, заміські дитячі табори, соціально-педагогічні установи різного типу і виду тощо.

III. Виробнича (навчально-технологічна) Практика (3 курс, 6 семестр), 4 тижні

Навчально-технологічна практика бакалаврів з соціальної педагогіки є одним з основних етапом у системі їх практичної підготовки до роботи за освітньо-кваліфікаційною характеристикою і освітньо-професійними програмами ОКР «Бакалавр».

Виробнича (навчально-технологічна) практика передбачає оволодіння студентами методиками і технологіями соціально-педагогічної

діяльності, формування професійно значущих і професійно особистісних якостей. Проходить навчально-технологічна практика у дитячих притулках, міських кризових центрах, благодійних фондах, загальноосвітніх закладах.

Педагогічний компонент проходження навчально-технологічної практики полягає у формуванні особистості майбутнього соціального педагога, застосуванні ним теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєнні професійних умінь, набуття, вивчення та аналіз професійного досвіду. Педагогічний компонент містить в собі знання та вміння, якими повинен оволодіти студент-практикант.

IV. Виробнича (стажерська) практика (4 курс, 8 семестр), 4 тижні

Виробнича (стажерська) практика передбачає закріплення теоретичних знань в галузі соціальної педагогіки, та вдосконалення комплексу професійних умінь відповідно до обраної спеціалізації під час самостійної роботи (як стажер) на посаді соціального педагога.

Завданням стажерської практики є сприяння розвитку у студентів предметно-теоретичних, інформаційно-дослідницьких та методичних компетентностей і сформувати відповідні компетенції.

Під час стажерської практики студенти студентів ОКР «бакалавр» накопичують матеріал для написання курсового дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання. Студент-практикант працює як з дитиною в соціально-педагогічному закладі, так і з її найближчим оточенням - родиною, школою, колективом ровесників, організаціями (правоохоронними, медичними, соціальними, освітніми), з якими комплексно співпрацює дана соціальна служба. Під час проходження цього виду практики студент під керівництвом соціального педагога або методиста оволодіває вміннями проектувати соціально-педагогічну роботу з певною дитиною або групою дітей, вчиться застосовувати різні технології під час роботи з різними категоріями дітей, виконує професійні функції спеціаліста.

V. Виробнича (соціально-педагогічна) практика спеціалістів (1 курс, 1 семестр), 4 тижні

Виробнича (соціально-педагогічна) практика передбачає поглиблення та закріплення теоретичних знань, одержаних студентами у ВНЗ, вміння застосовувати їх на практиці та перетворення теоретичних знань у систему професійних умінь (комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктивних, гностичних та ін.). При цьому є важливим формування цілісного уявлення про професійну діяльність соціального педагога, що розуміється не у вузьких рамках соціально-педагогічної діяльності, а у всій повноті педагогічної професії й його готовності до виконання як соціально-педагогічних функцій.

Під час соціально-педагогічної практики студенти студентів ОКР «Спеціаліст» накопичують матеріал для написання дипломного дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання.

VI. Переддипломна практика спеціалістів (1 курс, 1-2 семестри), 2 тижні

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання. У відповідності до посадових обов'язків асистентів і викладачів ВНЗ, а також викладачів середніх освітніх закладів, які включають в себе навчальну, методичну, наукову і організаційну роботи. Під час соціально-педагогічної практики студенти студентів ОКР «Спеціаліст» накопичують матеріал для написання дипломного дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання.

Переддипломна практика спеціалістів передбачає поглиблення та закріплення теоретичних знань, одержаних студентами у ВНЗ, вміння застосовувати їх на практиці та перетворення теоретичних знань у систему професійних умінь (комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктивних, гностичних та ін.); набуття досвіду самостійної роботи. При цьому є важливим формування цілісного уявлення про професійну діяльність соціального педагога, що розуміється не у вузьких рамках соціально-педагогічної діяльності, а у всій повноті педагогічної професії й його готовності до виконання як соціально-педагогічних функцій.

Виробнича (асистентська) практика при фаховій кафедрі у вищому закладі освіти (1 семестр, 3 тижні)

Виробнича асистентська практика спрямована на забезпечення неперервності й послідовності оволодіння магістрантами професійною діяльністю викладача педагогічного ВНЗ у відповідності до рівня їхньої підготовки.

Асистентська практика є складником освітньої програми професійної підготовки магістрантів до виконання функціональних обов'язків викладача педагогічного ВНЗ, який активізує механізми ефективного освоєння майбутньої професійної діяльності, сприяє відкриттю в ній власних культурних сенсів. Практика має комплексний характер і передбачає набуття досвіду фахової діяльності майбутніх викладачів за такими напрямками: викладацький, методичний, науково-дослідний, організаційно-виховний. Спрямована на формування професійної позиції викладача соціально-педагогічних дисциплін, стилю поведінки, світогляду, професійної етики; аналіз та вивчення особливостей роботи викладача соціально-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах.

Переддипломна практика магістрів (1 семестр – 1 тиждень; 2 семестр – 2 тижні)

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання. У відповідності до посадових обов'язків асистентів і викладачів ВНЗ, а також викладачів середніх освітніх закладів, науково-дослідницька практика включає в себе навчальну, методичну, наукову і організаційну роботи.

Переддипломна практика передбачає оволодіння педагогічним досвідом, сучасними методами, формами організації та знаряддями праці при навчанні студентів соціально-педагогічним дисциплінам у вищих навчальних закладах (ВНЗ) II-IV рівня акредитації; проведення педагогічного експерименту або апробація та впровадження методичних розробок у навчальний процес загальноосвітніх та спеціалізованих середніх навчальних закладів та ВНЗ. Формування вмінь з організації та здійснення науково-дослідної і пошукової роботи; перевірку професійної готовності майбутнього фахівця до виробничої діяльності за різними напрямками.

СТРУКТУРА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ - СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

I. Навчальна (ознайомлювальна) практика (1 курс, 2 семестр), 2 тижні

Ознайомлювальна практика – перший вид практик в навчальному процесі, що є особливим видом навчальних занять, безпосередньо спрямованих на професійно-практичну підготовку студентів. Практика дає студентам можливість осмислити майбутню професійну діяльність, розвинути професійну допитливість, сформувати початковий інтерес у науково-дослідній сфері. Під час ознайомлювальної практики студенти мають можливість ознайомитися з особливостями роботи соціального педагога в організації, ознайомитися з основними методами роботи соціального педагога, таких як спостереження, бесіда, анкетування, паспортизація тощо, мають можливість вивчити функції та особливості роботи соціального педагога в організаціях.

Ознайомлювальна практика студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців, яка має на меті закріплення і вдосконалення базових професійно значущих вмінь та формування навичок, що необхідні при виконанні функцій соціального педагога.

Мета та завдання ознайомлювальної практики – формування професійної позиції соціального педагога, стилю поведінки, світогляду, професійної етики; аналіз та вивчення особливостей роботи соціального педагога в установах різного типу.

Місце проведення практики – загальноосвітні заклади освіти, дошкільні навчальні заклади, соціально-реабілітаційні центри, школи-інтернати, притулки тощо.

Завдання ознайомлювальної практики: сприяти розвитку у студентів предметно-теоретичних, інформаційно-дослідницьких та методичних компетенцій і формувати відповідні компетенції, у тому числі:

– поглибити та закріпити теоретичні знання, отримані при вивченні різних курсів з соціальної педагогіки: «Вступ до спеціальності», «Основи соціалізації особистості», «Педагогіка»;

- ознайомитись із специфікою роботи соціального педагога в установах різного типу, з його функціональними обов'язками, планом і умовами роботи, документацією;
- отримати необхідний педагогічний досвід у роботі з дітьми різного віку;
- вивчити і проаналізувати соціально-педагогічну ситуацію в колективі, за можливості надати допомогу;
- проаналізувати особливості поведінки різних соціальних груп при тісному контакті з ними;
- ознайомитися з вимогами робочого місця соціального педагога; познакомиться з сучасними методами обробки і пошуку професійної інформації, її застосування;
- отримати необхідне уявлення про психологічні критерії застосування інформаційних технологій у подальшій професійній діяльності;
- усвідомити власні професійні інтереси і схильності;
- сформувати уявлення про соціально-педагогічну діяльність та основні категорії дітей, які потребують соціально-педагогічної допомоги та супроводу;
- сформувати адекватне ставлення до обраної професії.

Зміст практики може уточнюватися залежно від типу установи, але в цілому практика спрямована на формування наступних **умінь і навичок:**

- актуалізувати отримані знання на практиці, проводити порівняльний аналіз соціально-педагогічної теорії з практикою;
- вести бесіду з представниками установи, аналізувати, інтерпретувати, узагальнювати й фіксувати в щоденнику отримані відомості про об'єкт практики;
- спостерігати й виокремлювати типові характеристики різних категорій дітей, які потребують соціально-педагогічної допомоги;
- вступати в продуктивне спілкування з дитиною;
- володіти собою, здійснювати самоконтроль і саморефлексію;
- складати індивідуальний план роботи, а також відбивати результати практики, враження та отримані відомості в звітній документації;
- розширити професійну ерудицію, закріпити, поглибити соціально-педагогічні знання, вміння і навички, отримані у процесі навчання, набути досвіду соціально-педагогічної діяльності;

- формувати творче мислення, індивідуальний стиль в методах професійної діяльності, дослідницький підхід до неї;

- мати рефлексивну позицію, яка орієнтує соціального педагога на усвідомлення й аналіз та вдосконалення власної діяльності;

- мати прагнення до досконалої професійної діяльності та адекватної її самооцінки; творче ставлення до професійної діяльності, здатність до пошуку нових, оригінальних способів розв'язування професійних завдань (уміння здійснювати самоаналіз професійної діяльності; досвід виконання такого самоаналізу).

За наслідками проходження педагогічної практики студенти повинні набути наступних умінь:

Конструктивні:

- знати специфіку соціально-педагогічної діяльності у різних типах і видах соціально-педагогічних установ;

- добирати, аналізувати й синтезувати соціально-педагогічну інформацію, здійснювати методичну переробку складного матеріалу;

- передбачати хід і результати соціально-педагогічної роботи;

- володіти розвинутим психолого-педагогічним мисленням та увагою.

Організаторські:

- організовувати різні види колективної та індивідуальної соціально-педагогічної діяльності з вихованцями, розвивати їхню активність;

- виявляти й організовувати актив дитячого колективу, керувати ним у різних умовах;

- здійснювати контроль і допомогу в розвитку вихованців;

- здійснювати контроль і допомогу у виконанні доручень вихованцями;

- здійснювати керівництво дитячими організаціями;

- організовувати роботу з батьками та громадськістю;

- привертати увагу вихованців і розвивати у них стійких інтересів до соціально-педагогічних заходів, праці та інших видів діяльності;

Дослідницькі:

- вивчати специфіку роботи соціального педагога у різних типах і видах соціально-педагогічних установ; індивідуальні особливості дітей та колективу;

- критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;

- усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;

- використовувати в роботі соціально-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід.

Комунікативні:

- розуміти інших (вихованців, колег, батьків), проникати в індивідуальну суть іншої людини, визначити її ціннісні орієнтації, які знаходять вираження в її ідеалах, потребах, інтересах;

- розподіляти увагу й підтримувати її стійкість; обирати відповідно до колективу вихованців і окремих учнів найдоцільніші способи поведінки звертань; аналізувати вчинки вихованців, визначати мотиви, якими вони керуються, їхню поведінку в різних ситуаціях.

Організація проведення навчальної (ознайомлювальної) практики

Ознайомлювальна практика з соціальної педагогіки проводиться відповідно до навчальних планів для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.01.01.06 «Соціальна педагогіка» на 1 курсі у 2 семестрі, протягом 2 тижнів.

Ознайомлювальна практика бакалаврів із соціальної педагогіки є підготовчим етапом у системі їхньої практичної підготовки до роботи за освітньо-кваліфікаційною характеристикою і освітньо-професійними програмами ОКР «Бакалавр».

Ця практика має ввідно-ознайомчий характер і націлена на первинне занурення в соціально-педагогічну діяльність. Зміст практики орієнтовано на знайомство студента з різними типами і видами соціально-педагогічних установ. Під час практики передбачається знайомство студента зі змістом діяльності установ і функціональними обов'язками фахівців соціально-педагогічної сфери.

Ця практика є першим кроком на шляху формування у студентів системи знань про особливості професії «соціальний педагог» і ціннісного ставлення до майбутньої спеціальності.

Відмінною особливістю ознайомлювальної практики є те, що вона фактично задає тон і характер усієї подальшої практичної підготовки студентів, є новим видом навчальної діяльності. Тому її зміст, з одного боку, максимально конкретизований в різних типах завдань, а, з іншого боку, стимулює студентів до творчості й залишає місце для вільної рефлексії з приводу нового досвіду.

Проходженню практики передують теоретична підготовка в межах лекційних курсів «Вступ до спеціальності», «Загальна педагогіка», і «Соціальна педагогіка».

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої пояснити студентам мету практики, ознайомити з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформленням звітної документації.

Безпосередньо на базах практики (різних типах і видах соціально-педагогічних установ) студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці й протипожежної безпеки в школі й на робочому місці соціального педагога.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу ознайомлювальної практики; ретельно виконувати план проведення ознайомлювальної практики; представити документацію за підсумками практики.

Керівник ознайомлювальної практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення ознайомлювальної практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення ознайомлювальної практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити та оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження ознайомлювальної практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Зміст ознайомлювальної практики

Ознайомлювальна практика – перший вид практик в навчальному процесі, що є особливим видом навчальних занять, безпосередньо спрямованих на професійно-практичну підготовку студентів. Практика дає студентам можливість осмислити майбутню професійну діяльність, розвинути професійну допитливість, сформувані початковий інтерес у науково-дослідній сфері. Під час ознайомлювальної практики студенти мають можливість ознайомитися з особливостями роботи соціального педагога в організації, ознайомитися з основними методами роботи соціального педагога, такими як спостереження, бесіда, анкетування, паспортизація тощо, мають можливість вивчити функції та особливості роботи соціального педагога в організаціях.

Навчальна діяльність

1. Взяти участь у настановчій та підсумковій конференціях щодо організації та проходження практики.
2. Вивчити основні нормативно-правові документи соціального педагога.
3. Ознайомитись із діяльністю двох навчально-виховних закладів (бесіди з адміністрацією, психологом, соціальними педагогами).
4. Вести щоденник практики з аналізом роботи кожного дня. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, зауваження керівників практики та власні пропозиції й рекомендації щодо оптимізації та проведення практики.
5. Розробити індивідуальний план роботи на період практики.

Виховна діяльність

1. Пропагувати здоровий спосіб життя.
2. Брати участь у виховних заходах, що проводяться у закладі та обговорювати їх.
3. Освоювати основні форми позаурочної виховної роботи з урахуванням специфіки різного типу освітніх установ: шкіл, інтернатів, притулків.
4. Спостерігати, аналізувати навчально-виховний процес.
5. Визначати рівень вихованості та розвитку учнів.

Методична діяльність

1. Вивчити кваліфікаційну характеристику соціального педагога, його посадові обов'язки.
2. Опрацювати нормативно-правову документацію, що регулює діяльність соціального педагога.
3. Вивчити робочу документацію соціального педагога:
  - річний план роботи;
  - план роботи із співробітниками;
  - план роботи з батьками;
  - план роботи з дітьми різного віку;
  - паспортизацію;
  - планування роботи з соціально-педагогічної просвіти.

4. Проаналізувати напрямки діяльності соціального педагога (робота з адаптації дітей, організація профілактичної, корекційної, діагностичної роботи, особливості консультування тощо).
5. Брати участь у заходах, які проводяться соціальним педагогом.
6. Підготувати звіт практиканта.

Дослідницька діяльність

1. Здійснювати пасивну участь у процедурі соціально-педагогічної діагностики з метою формування умінь, спостерігати й протоколювати хід діагностичної роботи, аналізувати отримані дані, робити висновки, планувати подальшу соціально-педагогічну роботу.
2. Спостерігати за поведінкою дітей, педагогів під час занять; фіксувати їхні реакції на зовнішні впливи, узагальнювати соціально-педагогічну інформацію.
3. Проаналізувати специфічні умови роботи соціального педагога в різних установах, його основні напрямки діяльності й скласти звіт за результатами спостереження.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних та організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу й рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, їхній зміст конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики. З метою формування мотиваційного компоненту діяльності студентів з виконання індивідуальних завдань їх тематика визначається в галузі досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Систематизувати у вигляді аналітичного звіту результати спостереження за процесом соціально-педагогічної діяльності у різнома-

нітних сферах практичної діяльності соціального педагога та результати засвоєння основних цінностей соціально-педагогічної діяльності.

2. Виокремити елементи застосування компетентнісного підходу під час виконання професійних обов'язків соціальним педагогом.

3. Систематизувати приклади застосування особистісно зорієнтованого підходу під час виконання професійних обов'язків соціальним педагогом.

4. Систематизувати приклади застосування особистісно зорієнтованого підходу під час соціально-педагогічної діяльності.

5. Проаналізувати державні нормативні документи з організації соціально-педагогічної діяльності у різних типах і видах соціально-педагогічних установ.

6. Вивчити та описати елементи інноваційної діяльності соціального педагога в соціально-педагогічній установі, в якій проводиться ознайомлювальна практика.

7. Встановити особливості проведення моніторингу соціально-педагогічної діяльності в соціально-педагогічній установі, в якій проводиться ознайомлювальна практика.

Навчальні по сібники

Протягом ознайомлювальної практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою, яка регламентує діяльність соціального педагога.

Під час проходження ознайомлювальної практики у різних типах і видах соціально-педагогічних установ студенти повинні ознайомитися із документацією та інформативними матеріалами, якими послуговуються у своїй професійній діяльності соціальні педагоги.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція соціального педагога.
2. Інструкція з охорони праці.
3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи
/predmety/ocppsr/media/files/Etuchnuj%20kodeks%20socialnoho%20pedahoha(2).doc

Закони України:

1. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 13.01.2005р. №2342-IV

/predmety/ocppsr/media/files/Zakon%20pro%20zabezpechennj%20orh
anizacijnuh%20-pravovuh%20umov(1).doc

2. Про соціальні послуги від 19 червня 2003 року № 966-IV (витяг).

3. Про попередження насильства в сім'ї 15 листопада 2001 року № 2789-III.

4. Про охорону дитинства від 26 квітня 2001 року № 2402-III.

5. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за належне виконання обов'язків стосовно охорони життя та здоров'я дітей, а також за зловживання опікунськими правами від 23 вересня 2010 року № 2556-VI.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України:

1. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини від 24 вересня 2008 р. № 866.

2. Про затвердження Порядку впровадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей від 8 жовтня 2008 р. № 905.

3. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 5 квітня 1994р. № 226.

/predmety/ocppsr/media/files/Postanova%20%20E2%84%96226%20pro
%20socialnuj%20zahustditej-surit.doc

Накази (листи) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1. Мінсім'ямолодьспорту від 18.11.2008 р. № 4591 Про затвердження Порядку ведення особових справ дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

2. Наказ від 28.12.2006 р. № 864 Про планування діяльності та ведення документації соціальних педагогів, соціальних педагогів по роботі з дітьми-інвалідами системи Міністерства освіти і науки України.

3. Наказ від 29.10.10 №1023 Щодо профілактики злочинності і правопорушень серед дітей, захисту їх прав на освіту.

4. Наказ від 14.06.2006 р. № 1983 Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.

5. Лист від 13.09.10 № 1/9-623 Щодо подолання злочинності серед неповнолітніх та організації профілактичної роботи

/predmety/ocppsr/media/files/Podolannj%20zlochunnosti.doc

6. Лист від 17.12,2008 р. №1/9-811 Про здійснення соціально-педагогічного патронажу.

7. Лист МОН № 1/9-632 від 11.09.09 р. Щодо поліпшення превентивного виховання та профілактичної роботи з подолання злочинності серед неповнолітніх /predmety/ocppsr/media/files/Lust%20preven
tne%20vuhovannj(1).doc

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням ознайомлювальної практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, директором соціально-педагогічної установи, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряється розроблена студентом звітна документація, навчальний контракт, ведення щоденника спостережень.

Вимоги до звіту

При проходженні ознайомлювальної практики студенти готують такі матеріали:

1. Звіт про ознайомлювальну практику, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики (*додаток А*). Звіт друкується студентом у;
2. Щоденник ознайомлювальної практики (форма № Н-7.03) (*додаток В*).
3. Повідомлення (форма № Н-7.04) (*додаток Г*).
4. Угода (форма № Н-7.01) (*додаток Б*).
5. Характеристика на студента-практиканта (затверджена печаткою закладу) (*додаток Д*);
6. Загальна характеристика бази практики (*додаток Е*);
7. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений адміністрацією закладу (*додаток Ж*);
8. Плани-сценарії соціально-виховного заходу (2 заходи);
9. Виконані індивідуально-дослідні завдання.
10. Фото-, відео- матеріали про проходження практики;
11. Звіт про виконання індивідуального завдання (*додаток М*).

Підведення підсумків практики

Робота студента під час ознайомлювальної практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно з набраними балами за різними видами діяльності, студент отримує залік (диференційований залік). Після закінчення практики студенти протягом трьох днів подають матеріали практики груповому керівнику, який призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики.

Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Робота студента-практиканта як соціального педагога з вихованцями		максимальна кількість - 35	керівник від бази практики і методист
		з них:	
1.1	Спостереження за діяльністю соціального педагога та здійснення аналізу його діяльності	1-10	
1.2	Наявність методичних матеріалів до проходження практики та сценаріїв заходів	1-10	
1.3	Участь у проведенні соціально-виховних заходів та інтерактивних формах роботи (конкурси, ігри тощо)	1-15	
II. Робота студента-практиканта як соціального педагога		максимальна кількість - 15	методист
		з них:	
2.1	Ознайомлення з планом роботи соціального педагога	1-5	
2.2	Вивчення учнівського колективу	1-5	
2.3	Підготовка та участь у проведенні класних годин та інших соціально-	1-5	

	виховних заходів, бесіди з батьками за необхідністю тощо		
III. Залікові соціально-виховні заходи (2 заходи)		максимальна кількість - 40	циклова комісія
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість – 10 з них:	керівник практики
4.1	Звіт з виконання індивідуального завдання	1-2	
4.2	Плани-сценарії залікових заходів	1-3	
4.3	Фото-, відео- матеріали про проходження практики	1-2	
4.4	Щоденник студента-практиканта	1-2	
ВСЬОГО		100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ) ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
Робота студента-практиканта як соціального педагога з вихованцями		35
	- під час спостереження за діяльністю соціального педагога студент комплексно і оптимально вирішує соціально-виховні та розвиваючі завдання; формує позитивну мотивацію вихованців до соціально-значущої діяльності, забезпечує постійний контакт з дитячим колективом; зауважує і оперативно виправляє власні помилки; імпровізує, корегуючи залежно від соціально-педагогічної ситуації, зміст та характер соціально-педагогічної діяльності; виявляє вміння застосовувати і творчо використовувати професійні компетенції, проявляє творчі здібності;	29-35
	- аналіз професійної діяльності соціального педагога студент здійснює з урахуванням поставлених та ре-	

<p>алізованих цілей і завдань; оцінює переваги і недоліки в змісті та організації діяльності; здатен творчо переосмислити і подати ідеї щодо удосконалення професійної діяльності соціального педагога; пропонує рішення проблем, що виникли у професійній діяльності соціального педагога</p> <p>Студент виконав всі завдання навчальної роботи з вихованцями у повному обсязі.</p>		
<p>- під час спостереження за діяльністю соціального педагога студент досягає оптимального результату соціально-виховних та розвиваючих завдань; формує позитивну мотивацію вихованців до соціально-значущої діяльності, забезпечує контакт з дитячим колективом; не припускається помилок, однак за необхідності не завжди вчасно зауважує і корегує зміст та характер професійної діяльності;</p> <p>- демонструє знання загальних принципів проведення та організації соціально-виховних заходів; добирає тип заходу та види діяльності відповідно до особливостей конкретного дитячого колективу; творчо розробляє зміст та аналізує результат;</p> <p>- аналіз діяльності соціального педагога здійснює з огляду реалізації поставлених цілей і завдань; володіє різними видами аналізу; бачить переваги й недоліки в змісті й організації діяльності соціального педагога; пропонує шляхи виправлення проблемних ситуацій.</p> <p>Студент виконав достатню кількість завдань навчальної роботи з вихованцями у повному обсязі.</p>	22-28	
<p>- під час спостереження за діяльністю соціального педагога студент досягає запланованого результату; забезпечує контакт з класом; корегує, залежно від соціально-педагогічної ситуації, зміст, характер та види діяльності; не припускається помилок, бачить і виправляє помилки; демонструє використання ефективних методів, визначає ефективні способи досягнення позитивних результатів діяльності;</p> <p>- демонструє знання різних видів соціально-педагогічних заходів; аргументує їх планування і органі-</p>	15-21	

<p>зацію з урахуванням особливостей конкретного дитячого колективу; розробляє зміст заходу, використовуючи наявний досвід; аналізує результати заходу з подальшою перспективою удосконалення.</p> <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання навчальної та соціально-виховної роботи з учнями.</p>		
<p>- під час спостереження за діяльністю соціального педагога студент реалізує запланований зміст; не припускається помилок; зауважує на помилки вихованців, але не завжди їх виправляє; звертає увагу на вирішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; встановлює контакт з класом; аналізує соціально-виховний захід; володіє основами аналізу діяльності соціального педагога;</p> <p>- здійснює підготовку до участі у соціально-виховному заході за взірцем, поданим соціальним педагогом; при розробці використовує досвід проведення подібної роботи; аналізує її результати.</p> <p>- аналізуючи діяльність соціального педагога, бачить переваги та недоліки в змісті й організації соціально-педагогічної діяльності. Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>	8-14	
<p>- при проведенні спостереження за діяльністю соціального педагога частково досягає результатів навчальної діяльності, однак соціально-виховні та розвиваючі завдання залишає поза увагою; контакт з класним колективом – помірний; не вміє мотивувати учнів до соціально-значущої діяльності; припускається незначних помилок при проведенні соціально-виховного заходу, однак не зауважує на помилках учнів:</p> <p>- планує і організовує соціально-виховний захід тільки за взірцем, поясненнями і керівництвом соціального педагога;</p> <p>демонструє знання основ аналізу діяльності соціального педагога, однак при обговоренні в основному висловлює загальні судження.</p>		

Студент виконав програму практики на низькому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.	6-10	
<ul style="list-style-type: none"> - під час проведення спостереження за діяльністю соціального педагога уроку не вирішує соціально-виховних та розвиваючих завдань; не дотримується поставленої мети діяльності; припускається грубих помилок і не здатен вчасно їх виправити; не бачить помилок учнів; має слабкий контакт з дитячим колективом; - висловлює поверхневі судження при аналізі діяльності соціального педагога; не володіє критеріями аналізу професійної діяльності; - не вміє планувати та організовувати соціально-виховні заходи; керується тільки загальними уявленнями і рекомендаціями соціального педагога при організації соціально-виховного заходу. <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі. Не приступив до практики без поважної причини.</p>	0-7	
II. Робота студента-практиканта як соціально педагога		15
<ul style="list-style-type: none"> - студент добре засвоїв планування виховної роботи; - активно вивчає дитячий колектив; - при підготовці та участі у проведенні класних годин та інших виховних заходів, а саме, бесід з батьками тощо, студент оперує отриманими знаннями, уміннями і навичками з соціально-педагогічних і психолого-педагогічних дисциплін, якими опановував раніше; прогнозує шлях досягнення соціально-виховної мети заходу; добирає найбільш ефективні методи та прийоми; виявляє самостійність і творчий підхід. <p>Студент виконав всі завдання щодо роботи соціально педагога у повному обсязі.</p>	12-15	
<ul style="list-style-type: none"> - студент засвоїв планування соціально-виховної роботи на достатньому рівні; - вивчає дитячий колектив; 	8-11	

<ul style="list-style-type: none"> - при підготовці та участі у проведенні класних годин та інших виховних заходів оперує опанованими знаннями і уміннями з соціально-педагогічних і психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до заходу; аргументує вибір мети; добирає найбільш ефективні методи та прийоми виховання; виявляє самостійність. <p>Студент виконав всі завдання щодо роботи соціального педагога у повному обсязі.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - студент засвоїв планування соціально-виховної роботи на середньому рівні; - не ретельно вивчає дитячий колектив; - при підготовці та участі у проведенні класних годин та інших виховних заходів студент трансформує раніше отримані знання з соціально-педагогічних і психолого-педагогічних дисциплін відповідно до запланованого заходу; пояснює вибір мети; здатен озвучити хід заходу, який розробляє. <p>Студент виконав завдання щодо роботи соціального педагога частково.</p>	4-7	
<ul style="list-style-type: none"> - студент не засвоїв планування соціально-виховної роботи на необхідному рівні; - майже не вивчає дитячий колектив; - при підготовці та участі у проведенні класних годин та інших виховних заходів студент не виявляє раніше отриманих знань з соціально-педагогічних і психолого-педагогічних дисциплін; не орієнтується у закономірностях визначення мети заходу; не подає плану заходу, що має проводити. <p>Студент не виконав завдання щодо роботи соціального педагога у запланованому обсязі.</p>	0-3	
III. Залікові соціально-виховні заходи		40
<p>Творчо, самостійно сплановані соціально-виховні заходи із використанням науково-методичної літератури; врахування вікових особливостей учнів; визначення мети; відповідність структури та типу соціально-виховного заходу меті; формування визначених умінь та навичок соціально-значущої діяльності; оптимальний</p>	34-40	

<p>вибір системи методів та прийомів; застосування особисто-орієнтованого підходу.</p> <p>Проведені соціально-виховні заходи показали, що студент володіє напрямами роботи соціального педагога, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу учнів та активізації їх соціально-значущої діяльності; заплановані завдання соціально-виховних заходів виконані; мета соціально-виховних заходів досягнута; студент володіє прийомами керування дитячим колективом; вміло використані різноманітні форми і методи професійної діяльності.</p> <p>Аналіз соціально-виховних заходів: обґрунтовано вибір мети, психолого-педагогічні основи її досягнення у процесі соціально-виховного заходу; проаналізовані деформації у процесі проведення соціально-виховного заходу; вказано недоліки, допущені в ході проведення соціально-виховного заходу, та шляхи підвищення його ефективності.</p>		
<p>Аспекти планування та участі у соціально-виховних заходах сплановані студентом самостійно із використанням науково-методичної літератури; враховані вікові особливості учнів при виборі та проведенні соціально-виховного заходу; визначено мету, сформульовані завдання; здійснено оптимальний вибір системи методів; доцільно підібрано сценарій заходу.</p> <p>Планування та участь у проведенні соціально-виховного заходу показали, що студент володіє матеріалом, щодо проведення соціально-виховного заходу, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу учнів та активізацію їхньої соціально-значущої діяльності; заплановані завдання соціально-виховних заходів виконано; мету соціально-виховних заходів досягнуто; студент володіє прийомами керівництва дитячим колективом; мовлення та культура практиканта відповідає високому рівню.</p> <p>Аналіз планування та участі у соціально-виховних закладах: обґрунтовано вибір мети; вказано недоліки, допущені в ході проведення соціально-виховного заходу та шляхи підвищення його ефективності.</p>	27-33	

<p>План соціально-виховного заходу проаналізовано, але практикант користувався допомогою соціального педагога при розробці деяких етапів проведення соціально-виховного заходу.</p> <p>Мету соціально-виховних заходів досягнуто, вихованці працювали під керівництвом соціального педагога, але спостерігались моменти, коли практикант відчував себе розгублено (не виправив помилку вчасно, не відповідав на запитання вихованців та ін.).</p> <p>Аналізуючи планування і участь у проведенні соціально-виховного заходу, практикант може чітко аргументувати, що взагалі мету заходу досягнуто, бачить недоліки та шляхи їх усунення.</p>	20-26	
<p>Плани-сценарії соціально-виховних заходів повністю склалися за допомогою соціального педагога.</p> <p>Під час соціально-виховних заходів не було фактичних помилок, зривів дисципліни, але практикант недостатньо володів дитячим колективом (працював з одним вихованцем під час опитування, не зміг включити решту вихованців у бесіду та ін.). Мету соціально-виховних заходів або одного з них досягнуто частково.</p> <p>Під час аналізу планування та участі у соціально-виховному заході нечітко виділяються позитивні та негативні моменти, не обґрунтовуються шляхи вдосконалення соціально-виховних заходів.</p>	13-19	
<p>Плани-сценарії написані за допомогою соціального педагога.</p> <p>Під час соціально-виховного заходу були помилки в знанні практикантом матеріалу, не контролювалась ситуація в дитячому колективі. Мету соціально-виховного заходу не досягнуто, або досягнуто частково.</p> <p>Практикант не може проаналізувати недоліки соціально-виховного заходу.</p>	6-12	
<p>Плани-сценарії, оцінені на «незадовільно» не зарховуються, проводяться повторно.</p>	0-5	
<p>IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)</p>	10	

<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання індивідуального завдання змістовний, представлений вчасно; - якість планів-сценаріїв залікових заходів висока; - студент здає розгорнутий план-сценарій проведеного соціально-виховного заходу; - щоденник студента-практиканта оформлений згідно з вимогами; захист проведено у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої діяльності; <p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.</p>	9-10	
<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання індивідуального завдання неповний, представлений вчасно; - якість плану-сценарію залікового соціально-виховного заходу висока; - студент здає добре оформлений план-сценарій проведеного соціально-виховного заходу; - добре оформлений щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої діяльності. <p>Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі і вчасно</p>	7-8	
<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання індивідуального завдання містить окремі недоліки, представлений вчасно; - якість плану-сценарію залікового соціально-виховного заходу середня; - студент здав план-сценарій проведеного соціально-виховного заходу; - щоденник студента-практиканта оформлений в повному обсязі, але записи зроблено у скороченому вигляді, тому зміст записів не повністю розкриває види діяльності на педпрактиці; - захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу. <p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі. Якість документації задовільна.</p>	5-6	
<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання індивідуального завдання містить значні недоліки, представлений невчасно; - якість плану-сценарію залікового соціально- 	3-4	

<ul style="list-style-type: none"> виховного заходу має середній рівень; - студент здає неповний план-сценарій проведеного соціально-виховного заходу; - щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовані і не обґрунтовані. Обсяг щоденника обмежений. Щоденник підготовлено формально. <p>Студент подав усю необхідну документацію із запізненням.</p>		
<p>Студент подав звітну документацію не в повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<p>Студент не брав участь в аналізі відвіданих уроків; документацію не підготовлено належним чином і вчасно.</p>	0	
Усього:		100

II. Навчальна (літня соціально-виховна) практика (2 курс, 4 семестр), 4 тижні

У відповідності до «Положення з проведення практики студентів ПНПУ ім. К.Д.Ушинського», затвердженого 27 серпня 2010 р. для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка») - літня соціально-виховна практика проводиться у пришкольній дитячій оздоровчій таборі (шкільні майданчики), літні табори оздоровлення та відпочинку дітей, санаторії, заміські дитячі табори, соціально-педагогічні установи різного типу і виду тощо.

Літня соціально-виховна практика з підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» проходить на другому курсі у 4 семестрі на базах соціально-виховних установ різного типу.

Особливість цієї практики полягає в тому, що студенти включаються в коло реальних проблем професійної праці соціального педагога у літній період, ознайомлюються з реальним змістом та обсягом його роботи.

Мета та завдання практики

— **Основною метою** літньої педагогічної практики є оволодіння вміннями організувати і проводити оздоровчу, соціально-виховну, просвітницьку діяльність, дозвілля дітей та підлітків в умовах неформальних груп, об'єднань, клубів, загонів; закріплення, розширення та поглиблення професійних знань, удосконалення вмінь та навичок, набутих під час попередньої практики.

Зміст літньої педагогічної практики визначається даною програмою, а її терміни й порядок проведення графіком навчального процесу факультету.

Завдання навчальної (літньої соціально-виховної) практики:

- ознайомитись із системою планування та організації соціально-виховної роботи з дітьми в літній період та виявити її специфіку;
  - набути досвіду самостійної роботи з тимчасовим дитячим колективом, організувати життєдіяльність вихованців у дитячому оздоровчому закладі з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
  - оволодіти різними формами та методами індивідуальної та групової діяльності в умовах дитячого оздоровчого табору;
  - оволодіти технологіями організації та проведення колективних творчих справ і тематичних днів у дитячому оздоровчому таборі;
  - оволодіти навичками індивідуального соціального впливу та соціального виховання;
  - формувати професійні якості соціального педагога, соціального працівника (виявлення, прийняття й повага до індивідуальних особливостей дитини, співпереживання її емоційним проявам, уміння бачити в ній співучасника педагогічного процесу, довіра, почуття відповідальності за доручену справу, організованість та дисциплінованість, вірність принципам і цінностям соціальної роботи);
  - брати участь у науково-дослідній роботі з соціально-педагогічних проблем;
  - забезпечити виконання дітьми заходів з охорони життя та здоров'я.
- У процесі літньої соціально-виховної практики студенти отримують **знання:**
- права і обов'язки соціального педагога в роботі з тимчасовим дитячим колективом;
  - правила техніки безпеки та поведінки у літній період;
  - особливості тимчасового дитячого колективу;
  - закони й традиції тимчасового дитячого колективу, режимні моменти;
  - форми соціально-виховної роботи в умовах літнього відпочинку.

Зміст практики може уточнюватися залежно від типу установи, але в цілому практика спрямована на формування наступних **умінь і навичок**:

- актуалізувати отримані знання на практиці, проводити порівняльний аналіз соціально-педагогічної теорії з практикою;
- вести бесіду з представниками установи, аналізувати, інтерпретувати, узагальнювати й фіксувати в щоденнику отримані відомості про об'єкт практики;
- спостерігати й виокремлювати типові характеристики різних категорій дітей, які потребують соціально-педагогічної допомоги;
- вступати в продуктивне спілкування з дитиною;
- володіти собою, здійснювати самоконтроль і саморефлексію;
- складати індивідуальний план роботи, а також відобразити результати практики, враження та отримані відомості в звітній документації;
- розширити професійну ерудицію, закріпити, поглибити соціально-педагогічні знання, вміння і навички, отримані у процесі навчання, набути досвіду соціально-педагогічної діяльності;
- формувати творче мислення, індивідуальний стиль у методах професійної діяльності, дослідницький підхід до неї;
- мати рефлексивну позицію, яка орієнтує соціального педагога на усвідомлення й аналіз та вдосконалення власної діяльності;
- мати прагнення до досконалої професійної діяльності та адекватної її самооцінки; творче ставлення до професійної діяльності, здатність до пошуку нових, оригінальних способів розв'язування професійних завдань (уміння здійснювати самоаналіз систем уроків з алгебри та математичного аналізу і геометрії; досвід виконання такого самоаналізу).

У процесі літньої соціально-виховної практики студенти повинні оволодіти такими **уміннями**:

- визначати мету і завдання оздоровчо-виховної роботи з дітьми та підлітками в літній період;
- складати план виховної роботи на табірну зміну і на кожний день з урахуванням інтересів та індивідуальних особливостей дітей;
- організовувати самоуправління в колективі та спрямовувати його діяльність;
- створювати умови для розвитку самодіяльності, творчості дітей та підлітків;

- організовувати різні форми соціально-виховної роботи з школярами, поєднуючи колективну діяльність з індивідуальною;
- встановлювати педагогічно правильні стосунки з дітьми та підлітками, колегами;
- педагогічно усвідомлювати й аналізувати досвід своєї педагогічної діяльності.

Конструктивні:

- знати специфіку соціально-педагогічної діяльності у літній період;
- добирати, аналізувати й синтезувати соціально-педагогічну інформацію, здійснювати методичну переробку складного матеріалу;
- передбачати хід і результати соціально-педагогічної роботи;
- володіти розвинутим психолого-педагогічним мисленням та уявою.

Організаторські:

- організовувати різні види колективної та індивідуальної соціально-педагогічної діяльності в літній період із вихованцями, розвивати їхню активність;
- виявляти й організовувати актив тимчасового дитячого колективу, керувати ним у різних умовах;
- здійснювати контроль і допомогу в розвитку вихованців;
- здійснювати контроль і допомогу у виконанні доручень вихованцями;
- здійснювати керівництво дитячими організаціями;
- організовувати роботу з тимчасовим дитячим колективом;
- привертати увагу вихованців і розвивати у них стійкі інтереси до соціально-педагогічних заходів, праці та інших видів діяльності;

Дослідницькі:

- вивчати специфіку роботи соціального педагога у літній період; індивідуальні особливості вихованців та специфіку тимчасового колективу;
- критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;
- усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;
- використовувати в роботі соціально-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід.

Комунікативні:

- розуміти інших (вихованців, вихователів, батьків), проникати в індивідуальну суть іншої людини, визначити її ціннісні орієнтації, які знаходять вираження в її ідеалах, потребах, інтересах;

- розподіляти увагу й підтримувати її стійкість; обирати відповідно до тимчасового колективу і окремих вихованців найдоцільніші способи поведінки звертань; аналізувати вчинки вихованців, визначати мотиви, якими вони керуються, їхню поведінку в різних ситуаціях.

Організація проведення навчальної (літньої соціально-виховної практики)

Літня соціально-виховна практика проводиться відповідно до навчальних планів для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.01.01.06 «Соціальна педагогіка») на 2 курсі у 2 семестрі, протягом 4 тижнів.

Літня соціально-виховна практика бакалаврів із соціальної педагогіки є одним з основних етапів у системі їхньої практичної підготовки до роботи за освітньо-кваліфікаційною характеристикою і освітньо-професійними програмами ОКР «Бакалавр».

Студенти розподіляються у соціально-педагогічні установи, які працюють у літній період (міські спортивно-оздоровчі у школах, оздоровчі, санаторні, профільні, табори відпочинку й праці, школи-табори, школи-центри).

Особливістю організації літньої соціально-виховної практики є те, що викладачі кафедри соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій завчасно передбачають і планують спеціальну підготовку студентів до літньої соціально-виховної практики, яка полягає у проведенні інструктивно-методичних зборів; у визначенні об'єктів літньої практики і розподілі студентів у них.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої представити студентам мету практики; викладачі знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформленням звітної документації.

Безпосередньо на базах практики (різних типах і видах соціально-педагогічних установ, що працюють у літній період) студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці й протипожежної безпеки у школі й на робочому місці соціального педагога.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу літньої соціально-виховної практики; ретельно виконувати план проведення літньої соціально-виховної практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник літньої соціально-виховної практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення літньої соціально-виховної практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення літньої соціально-виховної практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити та оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження літньої соціально-виховної практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Для успішного проходження студентами цього виду практики керівництво літньою соціально-виховною практикою постійно співпрацює з дитячими оздоровчими закладами, попередньо уклавши угоди з їхнім керівництвом. Угоди укладаються до початку інструктивно-методичних зборів студентів, що дає можливість викладачам вчасно розподілити студентів за місцями проходження практики та організувати їхню підготовку з урахуванням специфіки соціально-педагогічної установи. Контроль за проходженням літньої соціально-виховної практики організовує кафедра соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій, керівники відвідують соціально-педагогічні установи, спортивно-оздоровчі майданчики, де перебувають студенти на практиці, перевіряють документацію, консультують їх, надають методичну допомогу. По закінченні практики на основі записів у щоденнику керівник практики виставляє студенту оцінку за вимогами кредитно-модульної системи навчання.

Зміст літньої соціально-виховної практики

У ході літньої соціально-виховної практики студент повинен:

Навчальна діяльність

1. Ознайомитись із сучасним станом соціально-виховної роботи в закладі, що виступає базою практики. Зробити загальну характеристику бази практики за запропонованим зразком.
2. Вести щоденник літньої соціально-виховної практики з аналізом роботи кожного дня.
3. Розробити індивідуальний план роботи на період практики.
4. Розробити план-сітку роботи тимчасового дитячого колективу.
5. Поглибити, закріпити та застосувати знання із соціальної педагогіки, теорії та практики соціальної роботи.
6. Вивчати сучасні технології виховної роботи.

Виховна діяльність

1. Створити колектив, приділяючи особливу увагу розвитку дитячого самоврядування та формуванню у вихованців організаторських умінь (виконання трудових, творчих завдань, доручень, умінь аналізувати їх).

2. Залучити кожного вихованця до діяльності через систему доручень.

3. Навчити дітей працювати разом усім колективом, доводити розпочату справу до кінця, сформувати вміння й навички самообслуговування.

4. Розвивати волю, виховувати дисциплінованість шляхом дотримання режиму дня та вимог вихователя.

5. Виховувати в дітей доброзичливість, повагу до людей, розвивати естетичні почуття та творчі здібності, формувати бережливе ставлення до природи, плекати любов до рідної землі.

6. Учити культурі спілкування з ровесниками, молодшими й старшими, формувати мовну й етичну культуру дискусії та суперечки.

7. Допомогати вихованцям самореалізуватися, підтримувати їхню активність та корегувати їхню спрямованість, залучати вихованців до самовиховання.

Методична діяльність

1. Ознайомитися з діяльністю установи, організації, що виступає базою

практики. Зробити загальну характеристику бази практики за запропонованим зразком.

2. Ознайомитись із режимом дня, єдиними вимогами до роботи з дітьми, правилами внутрішнього розпорядку.

3. Вивчити та проаналізувати досвід роботи кращих педагогів, методистів, керівників гуртків шляхом вивчення їхніх планів роботи, звітів, щоденників, методичних напрацювань та їхньої практичної діяльності (оформити у формі буклетів, альбомів тощо).

Дослідницька діяльність

1. Брати участь у науково-дослідній роботі з соціально-педагогічних проблем.

2. Вміти формулювати науково-дослідницьку проблему у відповідності із запитамі практики; використовувати в дослідницькій діяльності адекватні методи; здійснювати аналіз результатів дослідження.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних і організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу й рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, їхній зміст конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від соціально-педагогічної установи і бази практики. З метою формування мотиваційного компонента діяльності студентів з виконання індивідуальних завдань їхня тематика визначається в галузі досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Виявити специфіку соціально-виховної діяльності в період канікул, відпочинку.

2. Скласти характеристику на тимчасовий дитячий колектив на основі зібраного фактичного матеріалу, аналізу чинників, що характеризують колектив з точки зору психології й педагогіки.

3. Скласти психолого-педагогічну характеристику на вихованця.

4. Підготувати й провести комплексну організаційну форму, згідно з загальним планом роботи дитячого тимчасово колективу.

5. Дібрати та підготувати наочні матеріали для проведення соціально-виховної роботи.

6. Підготувати та провести з дітьми виховні заходи соціально-педагогічного спрямування з елементами тренінгу.

7. Провести діагностику вихованців, використовуючи метод спостереження, анкетування, тестування та ін.

8. Вивчити інтереси, здібності, очікування дітей від табору.

Навчальні посібники

Протягом літньої соціально-виховної практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою, яка регламентує діяльність соціального педагога з урахуванням специфіки тимчасового дитячого колективу.

Під час проходження літньої соціально-виховної практики у різних типах і видах соціально-педагогічних установ студенти повинні ознайомитися із документацією та інформативними матеріалами, якими послуговуються у своїй професійній діяльності соціальні педагоги.

1. Будкин А. Курить или не курить – вот в чем вопрос: Говоря откровенно // Мы. – № 1. – С. 31-44.
2. Васильева О., Журавлева Е. Здоровый образ жизни: стереотипные представления и реальная ситуация // Народное образование. – 1999. – № 10. – С. 202-207.
3. Вишневський О.І. Гуманізація шкільного життя // Рад. школа. – 1990. – №1.
4. Воронов В. Что нужно знать о молодежной субкультуре // Воспитание школьников. – 2001. – № 1, 2, 4, 5.
5. Голубев Н.К., Битинас Б.П. Введение в диагностику воспитания. – М., 1989.
6. Ермоленко Г. Скаутизм как движение // Народное образование. – 1999. – №5.
7. Законодательные, нормативные, инструктивные материалы по вопросам организации отдыха и оздоровления детей и подростков / Под ред. Т.Г. Гулечко и др. – Донецк, 2002.
8. Интегрований курс соціально-педагогічної теорії і практики / Навч. посіб./ Південноукр. держ. пед. ун-т (Одеса) / Біла О.О., Богданова І.М., Курлянд З.Н. та ін. / За ред. І.М. Богданової. – Одеса: Пальміра, 2005. – 538 с.
9. Карчевская Е. Способны ли вы решать свои проблемы?: Тест // Мы. – 1997. – № 5. – С.144 – 146.
10. Коваленко Є.І. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі. – К.:ІЗМН, 1997. – 280 с.
11. Коли скінчили уроки // Позакласний час. – 2003.– № 11 – 12.
12. Концепція позакласної виховної роботи загальноосвітньої школи // Рад. школа. – 1991. – № 6.
13. Літні забави школярів // Все для вчителя. – 2001.– №17-18.

14. Новіков В.В., Забродін Ю.М. Психологічне управління виробничою організацією – М., 1991.– С. 194 – 197.

15. Носырева О., Зорина Е. «Путешествие по островам»: Познавательная игра для подростков // Народное образование. – 2001. – №3. – С. 167 – 173.

16. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / О.В. Биховська, В.М. Горбинко, Ж.В. Петрочко та ін. – К.: ДІПСМ, 2004.

17. Педагогіка літнього оздоровчого табору: Методичні рекомендації студентам практикантам, вожатим, вихователям. – Ніжин, 2000. – 70 с.

18. Подростки курят: как и почему?: Досье по проблеме // Семья и школа. – 2001. – №1-2. – С. 28-29.

19. Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту // Постанова Кабінету Міністрів від 26 вересня 2007 р. № 1184.

20. Психологические тесты для всех / Сост.Т.В.Орлова – Киев.: «Таир», 1996. – 222 с.

21. Рекомендації з профілактики травматизму та попередження нещасних випадків з дітьми й учнівською молоддю // Здоров'я та фізична культура. – 2005. – №7-8. – квітень. – С. 18.

22. Рухливі ігри в літньому таборі та на пришкільному майданчику // Все для вчителя. 2003. – №11-12.

23. Рязанова Г.А. Диагностика воспитательного процесса во временном детском объединении // Практична психологія та соціальна робота. – №5. – 2004. – С.34 – 42.

24. Соціальна педагогіка. Підручник / За ред. проф. Капської А.Й. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 468 с.

25. Технологія виховної роботи в умовах табірної зміни / За ред. А.Й. Капської та ін. – К.: Грайлик, 1998. – 117с.

26. Типове положення про дитячий оздоровчий заклад // Наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді від 5.02.2004 р. № 31.

Нормативно-правова документація

Закони України:

1. Закон України від 04.09.2008 р. №375-УІ «Про оздоровлення та відпочинок дітей».

2. Веселі канікули / [упоряд. Н. В. Настенко, Г. А. Каліберда, Л.Л. Халецька, В. О. Сліпак]. – Полтава : ПОІППО, 2007. – 34 с.
3. Закон України «Про охорону дитинства» // 26 квітня 2001 року, № 2402-III.
4. Иванов И. П. Энциклопедия КТД / Иванов И. П. – М. : Педагогика, 1989. – 368 с.
5. Інструктивно-методичні матеріали з питань організації відпочинку та оздоровлення дітей / [упоряд. Л. А. Герасимчук, З. О. Чернега]. – Хмельницький, 2007. – 132 с.
6. Коваленко Е.І. Методика роботи в ЛОТ: [навч. посіб.] / В. І. Коваленко, А. І. Конончук, І. М. Пінчук, В. М. Солова. – К. : ІЗМН, 1997. – 280 с.
7. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / [Биховська О. В., Горбинко В. М., Петрочко Ж. В. та ін.]. – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2004. – 208 с.
8. Про організацію літнього оздоровлення та відпочинку дітей у 2008 році // Наказ Міністерства освіти і науки від 18.02.2008 року. – К. – № 101.
9. Рекомендації з профілактики травматизму та попередження нещасних випадків з дітьми й учнівською молоддю // Здоров'я та фізична культура. – 2005. – № 7–8.

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням літньої соціально-виховної практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, директором соціально-педагогічної установи, що працює в літній період, деканом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряється розроблена студентом звітна документація, навчальний контракт, ведення щоденника спостережень.

Вимоги до звіту

Під час проходження літньої соціально-виховної практики студенти готують такі матеріали:

1. Звіт про літню соціально-виховну практику, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики (*додаток А*);

2. Щоденник літньої соціально-педагогічної практики (форма № Н-7.03) (*додаток В*).
3. Повідомлення (форма № Н-7.04) (*додаток В*) (*додаток Г*).
4. Угода (форма № Н-7.01) (*додаток Б*).
5. Характеристика на студента-практиканта (затверджена печаткою закладу) (*додаток Д*);
6. Загальна характеристика бази практики (*додаток Е*);
7. Режим дня в літній оздоровчій установі;
8. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений адміністрацією закладу (*додаток Ж*);
9. План виховної роботи студента-практиканта (*додаток З*);
10. План-сітка роботи літнього оздоровчого закладу;
11. Матеріали анкетування та тестування вихованців з аналізом результатів та висновками щодо проведених форм опитування (не менше 5-ти);
12. Психолого-педагогічна характеристика на вихованця (*додаток І*);
13. Характеристика на тимчасовий колектив (*додаток К*);
14. Розробки проведених соціально-виховних заходів (масового, соціально-профілактичного заходу, ігротеки) - (фото або відео фіксація проведених соціально-виховних заходів додається обов'язково) (*додаток Х*).
15. Виконані індивідуально-дослідні завдання.
16. Звіт про виконання індивідуального завдання (*додаток М*).
17. Фото-, відео- матеріали про проходження практики.
18. Стінгазета за результатами проходження практики.

Підведення підсумків практики

Робота студента під час літньої соціально-виховної практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно з набраними балами за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). Після закінчення практики студенти протягом трьох днів подають груповому керівникові матеріали практики. Той, у свою чергу, призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються

результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики.

Під час захисту літньої соціально-виховної практики враховується оформлення матеріалів практики (наявність фото, відео, наочності).

Зарахування літньої соціально-виховної практики здійснюється лише за наявності:

- звіту про літню соціально-виховну практику, підписаного та затвердженого печаткою, керівником від бази практики;
- характеристики на студента-практиканта (затвердженої печаткою закладу).

Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Виконання соціально-виховної роботи з вихованцями в умовах літнього відпочинку		Максимальна кількість 40 з них:	Керівник від бази практики і методист
1.1	Вивчення тимчасово дитячого колективу та складання психолого-педагогічної характеристики	1-5	
1.2	Якість проведення соціально-виховних заходів	1-20	
1.3	Проведення соціально-виховного заходу	1-10	
1.4	Відвідування та здійснення аналізу соціально-виховних заходів соціального педагога й однокурсників	1-5	
II. Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента		Максимальна кількість 30 з них:	Методист
2.1	Укладання календарно-тематичних планів роботи тимчасового дитячого колективу	1-5	
2.2	Сценарії соціально-виховних заходів	1-10	

2.3	Добір навчально-дидактичного, наочного матеріалу та іншого матеріалу до соціально-виховних заходів	1-10	Циклова комісія
2.4	Виступ з доповіддю на науково-методичній конференції за підсумками педпрактики	1-5	
III. Заліковий соціально-виховний захід		Максимальна кількість 20	Керівник практики факультету
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість 10 з них:	
4.1	Аналіз соціально-виховних заходів, проведених соціальним педагогом та однокурсниками	1-2	
4.2	План-конспект соціально-виховного заходу та DVD диск з дидактичним, наочним матеріалом до проведених заходів	1-3	
4.3	Сценарій проведеного соціально-виховного заходу в тимчасовому дитячому колективі	1-3	
4.4	Щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.	1-2	
ВСЬОГО		100	

Розподіл балів, які отримують студенти

Робота студента-практиканта як соціального педагога з вихованцями	Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента	Заліковий соціально-виховний захід	Оформлення звітної документації	Підсумковий бал
40	30	20	10	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЛІТНЬОЇ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах	Максимальна кількість балів
I. Робота студента-практиканта з вихованцями в умовах літнього відпочинку			40
	<p>- студент здійснив глибоке і всебічне психолого-педагогічне вивчення тимчасового дитячого колективу, планує і організовує соціально-виховну роботу зі своїм колективом з урахуванням результатів спостереження;</p> <p>- під час проведення робочих (пробних) соціально-виховних заходів студент комплексно й оптимально вирішує соціально-виховні та розвиваючі завдання; формує позитивну мотивацію соціально-значущої діяльності у вихованців, забезпечує постійний контакт з тимчасовим дитячим колективом; зауважує й оперативно виправляє власні помилки;</p> <p>- демонструє знання й організаційні вміння у проведенні соціально-виховного заходу; творчо розробляє зміст соціально-виховного заходу та добір відповідного дидактичного й інформативного матеріалу до нього; оптимально добирає види соціально-виховної діяльності з урахуванням вікових особливостей вихованців;</p> <p>- аналіз соціально-виховного заходу, проведеного соціальним педагогом, здійснюється з урахуванням поставлених і реалізованих цілей та завдань, а також з позиції уявлення про себе, про вихованців та соціально-розвиваючого середовища; оцінює переваги й недоліки в змісті та організації соціально-виховного заходу; здатен творчо переосмислити й подати ідеї щодо удосконалення соціально-виховного заходу.</p> <p>Студент виконав усі завдання соціально-</p>	36-40	

<p>виховної роботи з дітьми в умовах літнього відпочинку в повному обсязі.</p> <p>- студент здійснив всебічне психолого-педагогічне вивчення тимчасового дитячого колективу, прогнозує і моделює шляхи подальшого розвитку й удосконалення вихованців обраного колективу;</p> <p>- під час проведення робочих (пробних) соціально-виховних заходів студент досягає оптимального результату виконання соціально-виховних та розвиваючих завдань; формує позитивну мотивацію до соціально-значущої діяльності у вихованців тимчасового дитячого колективу; забезпечує контакт з дитячим колективом; не припускається помилок, однак за необхідності не завжди вчасно зауважує і корегує зміст та характер соціально-педагогічної діяльності;</p> <p>- демонструє знання принципів організації соціально-педагогічної роботи, з урахуванням її специфіки у літній період; обирає відповідні види соціально-педагогічної діяльності з урахуванням конкретного дитячого колективу; творчо розробляє зміст соціально-виховного заходу й аналізує результат;</p> <p>- аналіз соціально-виховного заходу здійснює з огляду реалізації поставлених цілей і завдань; бачить шляхи його удосконалення; володіє різними видами аналізу соціально-виховного заходу; бачить переваги й недоліки в змісті й організації соціально-виховного заходу; пропонує шляхи виправлення проблемних ситуацій.</p> <p>Студент виконав достатню кількість завдань соціально-виховної роботи з дітьми в умовах літнього відпочинку.</p>	31-35	
<p>- студент здійснив психолого-педагогічне спостереження за тимчасовим дитячим колективом; узагальнює свої міркування; здатний систематизувати результати спостережень; оцінює і характеризує рівень розвитку дитячого колективу та наявні</p>	26-30	

<p>проблеми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - під час проведення соціально-виховного заходу досягає запланованого результату; вміє зіставляти зміст соціально-виховного заходу з соціально-виховними та розвивальними завданнями; забезпечує контакт з дитячим колективом; корегує, залежно від соціально-педагогічної ситуації зміст, характер і види соціально-педагогічної діяльності; не припускається помилок, бачить і виправляє помилки вихованців; демонструє використання інноваційних методів, визначає ефективні способи досягнення позитивних результатів соціально-педагогічної діяльності вихованців; - демонструє знання різних видів соціально-виховних заходів; аргументує їхнє планування й організацію з урахуванням особливостей конкретного дитячого колективу; вдало добирає дидактичний та інформаційний матеріал; розробляє зміст соціально-виховного заходу, використовуючи наявний у соціально-педагогічній освіті досвід; аналізує результати соціально-виховного заходу з подальшою перспективою удосконалення. <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання соціально-виховної роботи з дітьми в умовах літнього відпочину.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Студент здійснює психолого-педагогічне вивчення тимчасового дитячого колективу; самостійно характеризує колектив; - під час проведення соціально-виховного заходу реалізує запланований зміст; не припускається помилок; зауважує на помилках вихованців, але не завжди їх виправляє; звертає увагу на розв'язання соціально-виховних та розвиваючих завдань; встановлює контакт з дитячим колективом; аналізує проведений соціально-виховний захід; володіє основами аналізу соціально-виховного заходу; - здійснює підготовку до соціально-виховного заходу за зразком діяльності соціального педагога; при розробці використовує досвід проведення по- 	20-25	

<p>дібної роботи; аналізує її результати;</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізуючи соціально-виховні заходи соціального педагога та однокурсників, бачить переваги та недоліки в змісті й організації соціально-педагогічної діяльності. <p>Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>		
<p>студент здійснює часткове психолого-педагогічне спостереження за тимчасовим дитячим колективом, фіксуючи тільки результати;</p> <p>під час проведення соціально-виховного заходу частково досягає результатів соціально-педагогічної діяльності, однак соціально-виховні та розвиваючі завдання залишаються поза увагою, оскільки реалізується тільки запланована змістова лінія соціально-виховного заходу; контакт з дитячим колективом – помірний; не вміє мотивувати вихованців до соціально-значущої діяльності; припускається незначних помилок при проведенні соціально-виховного заходу, однак не зауважує на помилках вихованців;</p> <ul style="list-style-type: none"> - планує й організовує соціально-виховний захід 	15-19	
<p>винятково за зразком соціального педагога; висловлює загальні судження під час його аналізу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання основ аналізу соціально-виховного заходу, однак при обговоренні в основному висловлює загальні судження. <p>Студент виконав програму практики на слабкому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - не здійснює психолого-педагогічне вивчення тимчасового дитячого колективу; - під час проведення соціально-виховного заходу не вирішує соціально-виховних та розвиваючих завдань; не дотримується поставленої мети соціально-виховного заходу; невдало добирає дидактичний та інформаційний матеріал; припускається грубих помилок і не здатний вчасно їх виправити; не бачить помилок вихованців; слабкий контакт з 	0-14	

<p>дитячим колективом;</p> <ul style="list-style-type: none"> - висловлює поверхові судження під час аналізу соціально-виховного заходу, проведеного соціальним педагогом чи однокурсниками; не володіє критеріями аналізу соціально-виховного заходу; -- - не вміє планувати та організувати соціально-виховні заходи; послуговується тільки загальними уявленнями й рекомендаціями соціального педагога при організації соціально-виховного заходу. <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>		
<p><i>II. Якість виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студента</i></p>		<p>30</p>
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом самостійно, оформлено відповідно до вимог і відповідає програмі діяльності тимчасово дитячого колективу; - при підготовці до соціально-виховного заходу і складанні плану-конспекту студент оперує отриманими знаннями, уміннями й навичками з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін, які опановував раніше; самостійно здобуває знання відповідно до теми, мети та завдань соціально-виховного заходу; методично грамотно виділяє мету й завдання соціально-виховного заходу, прогнозує шляхи їх досягнення; добирає найбільш ефективні методи та прийоми соціально-педагогічної діяльності; виявляє самостійність і творчий підхід у розробці та плануванні плану-конспекту заходу; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до соціально-виховного заходу відбувається своєчасно, заздалегідь; дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для вико- 	<p>26-30</p>	

<p>нання добирається відповідно до плану і якісно. Студент використовує фрагменти фільмів, уміє опрацьовувати матеріал за допомогою комп'ютерних програм;</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент виступив з доповіддю, яка повністю відображає тему; виступ відбувся із презентацією і коментарем студента. Виступ був яскравим, продуманим, цікавим, студент не звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою. Провів цікаву дискусію з однокурсниками з теми доповіді; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладений студентом за консультацією керівника практики, оформлений відповідно до вимог і відповідає чинній програмі соціально-виховних заходів у тимчасово дитячому колективі; - при розробці сценарію соціально-виховного заходу оперує опанованими знаннями із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до теми та проблеми соціально-виховного заходу; аргументує вибір мети та завдань соціально-виховного заходу; методично грамотно розробляє хід заходу; добирає найбільш ефективні методи та прийоми проведення соціально-виховного заходу; виявляє самостійність у розробці та плануванні сценарію соціально-виховного заходу; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до соціально-виховного заходу відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до програми і якісно; - студент виступив з доповіддю, яка відображає тему; виступ відбувся із презентацією, але без коментарів. Виступ був цікавим, студент іноді звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою, відповідав на питання групи і ставив свої запитання студентам; 	<p>21-25</p>	

<p>- календарно-тематичний план укладено студентом за допомогою соціального педагога; він оформлений з незначними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога у тимчасовому дитячому колективі;</p> <p>- під час підготовки до соціально-виховного заходу й складання сценарію студент використовує певні знання, уміння й навички з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; використовує додаткові знання відповідно до теми та проблеми соціально-виховного заходу; аналізує вибір мети та завдань заходу; добирає різні методи та прийоми соціально-педагогічної діяльності; виявляє самостійність при розробці сценарію соціально-виховного заходу;</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до соціально-виховного заходу відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання добирається відповідно до програми якісно;</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка відображає тему; виступ відбувався без презентації. Виступ добре прописаний, має перенасичений теоретичний зміст; студент звертався до своїх записів; налагодив контакт із групою, відповідав на запитання однокурсників;</p>	15-20	
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом під диктовку соціального педагога; він оформлений з певними помилками, відповідає чинній програмі роботи тимчасового дитячого колективу;</p> <p>- під час підготовки до соціально-виховного заходу й складання сценарію студент трансформує раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми заходу; пояснює вибір мети та завдань соціально-педагогічного заходу; здатний озвучити хід заходу, який розробляє;</p>	10-14	

<p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до соціально-виховного заходу відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається не завжди відповідно до теми соціально-виховного заходу і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання частково відповідає програмі;</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка досить повно відображає тему; виступ відбувався без презентації. Виступ добре прописаний, теоретичний та практичний зміст співпадають; студент читав написаний текст доповіді; на запитання відповідав не впевнено;</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено не вчасно, із суттєвими помилками; він не відповідає чинній програмі роботи тимчасового дитячого колективу;</p> <p>- під час підготовки до соціально-виховного заходу й складання сценарію студент частково виявляє отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми заходу; визначає мету та завдання соціально-виховного заходу за допомогою керівника практики; хід заходу здатний розповісти лише у вигляді тез;</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до соціально-виховного заходу відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал не відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал під час проведення соціально-виховного заходу не завжди є; матеріал для виконання частково відповідає програмі;</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка частково відображає тему; виступ відбувався без презентації. Виступ недбало прописаний, теоретичний та практичний зміст не співпадають; студент читав написаний текст доповіді; не зміг відповісти на запитання з теми;</p>	6-9	

<p>- календарно-тематичний план укладено частково із суттєвими помилками, зміст не відповідає вимогам щодо написання календарних планів і чинній програмі роботи тимчасового дитячого колективу;</p> <p>- під час підготовки до соціально-виховного заходу і складання сценарію студент не виявляє набутих знань із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми заходу; не орієнтується в закономірностях визначення мети та завдань заходу; не подає план заходу, що має проводити;</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до соціально-виховного заходу здійснюється без урахування вікових особливостей і не якісно;</p> <p>- студент не підготував доповідь на конференцію, виступав не по темі, вживав загальні фрази.</p>	0-5	
<p>III. Заліковий соціально-виховний захід</p>		20
<p>Творчо, самостійно спланований соціально-виховний захід із використанням науково-методичної літератури та Інтернет ресурсів; урахування вікових особливостей дітей у відборі навчального та інформативного матеріалу; визначення триєдиної мети; відповідність структури та типу соціально-виховного заходу меті; формування визначених умінь та навичок соціально-значущої діяльності; оптимальний вибір системи методів; застосування особисто-орієнтованого підходу залучення дітей до соціально-значущої діяльності.</p> <p>Проведений соціально-виховний захід показав, що:</p> <p>- студент володіє матеріалом, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізацію їхньої діяльності; заплановані завдання соціально-виховного заходу виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; вміло використано різноманітні форми і методи соціально-педагогічної діяльності; у ході</p>	18-20	

<p>проведення соціально-виховного заходу вдало здійснено перебудову його структури відповідно до розвитку ситуації; мовлення та культура практиканта бездоганна.</p> <p>Аналіз соціально-виховного заходу:</p> <p>- обґрунтовано вибір мети, схарактеризовано соціально-педагогічні основи її досягнення у процесі проведення заходу;</p> <p>- проаналізовано деформації у процесі соціально-педагогічної діяльності;</p> <p>- вказано недоліки, допущені в ході соціально-виховного заходу, та шляхи підвищення його ефективності.</p> <p>Оцінка «відмінно» за роботу може бути лише за умови, якщо всі проведені соціально-виховні заходи оцінені на «відмінно».</p>		
<p>Соціально-виховний захід спланований студентом самостійно із використанням науково-методичної літератури; враховано вікові особливості вихованців при виборі навчального матеріалу соціально-педагогічного матеріалу; визначено триєдину мету, сформульовано завдання; здійснено оптимальний вибір системи методів; підібрано відповідний тип соціально-виховного заходу.</p> <p>Проведений соціально-виховний захід показав, що:</p> <p>- студент володіє матеріалом, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізацію їхньої діяльності; заплановані завдання соціально-виховного заходу виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; мовлення та культура практиканта відбувається на високому рівні.</p> <p>Аналіз соціально-виховного заходу:</p> <p>- обґрунтовано вибір мети; вказано недоліки, допущені в ході соціально-виховного заходу, та шляхи підвищення його ефективності;</p>	15-17	

<ul style="list-style-type: none"> - сценарій соціально-виховного заходу написано, але практикант послуговується допомогою керівника практики чи соціального педагога при розробці деяких етапів заходу; - мету заходу досягнуто, вихованці брали участь у заході під керівництвом соціального педагога, але спостерігались моменти, коли практикант відчував себе розгублено (не відповідав на запитання вихованців тощо); - аналізуючи соціально-виховний захід, практикант може чітко аргументувати, що мету заходу досягнуто, бачить недоліки та шляхи їх усунення. 	12-14	
<p>Сценарій соціально-виховного заходу повністю складався за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час соціально-виховного заходу не було фактичних помилок, зривів дисципліни, але практикант недостатньо володів колективом (працював з одним вихованцем, не зміг включити решту дітей у бесіду тощо). Мету соціально-виховного заходу досягнуто.</p> <p>Під час аналізу соціально-виховного заходу нечітко виділено позитивні та негативні моменти, не обґрунтовано шляхи вдосконалення заходу.</p>	9-11	
<p>Сценарій соціально-виховного заходу написано за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час соціально-виховного заходу були помилки в знанні практикантом фактичного матеріалу, не контролювалась ситуація в колективі вихованців. Мету соціально-виховного заходу не досягнуто, або досягнуто частково.</p> <p>Практикант не може проаналізувати недоліки соціально-виховного заходу.</p>	6-8	
<p>Соціально-виховні заходи, оцінені на «незадовільно» не зараховуються, проводяться повторно.</p>	0-5	

IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		10
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними заходами однокурсників здійснено в повному обсязі з поданням опрацьованої документації; - якість сценарію залікового соціально-виховного заходу висока. Додатковий матеріали до залікового та робочих соціально-виховних заходів систематизовано, скомпоновано з використанням творчого підходу до їхньої розробки й подано на DVD диску; - студент здає розгорнутий сценарій проведеного соціально-виховного заходу; сценарій подано з музичними та візуальними додатками; у підсумку є самоаналіз результатів діяльності студента; - щоденник студента-практиканта оформлено відповідно до вимог; захист здійснено у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики. <p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно</p>	9-10	
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними заходами однокурсників здійснено в достатньому обсязі з поданням опрацьованої документації; - якість сценарію залікового соціально-виховного заходу висока. Додатковий матеріали до залікового та робочих соціально-виховних заходів систематизовано, скомпоновано за темами та подано на DVD диску; - студент здає добре оформлений сценарій проведеного соціально-виховного заходу; сценарій подано з музичними та візуальними додатками; - добре оформлено щоденник студента-прак- 	7-8	

<p>тиканта та захист проведено у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.</p> <p>Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі й вчасно</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними заходами однокурсників здійснено на 50% з поданням опрацьованої документації; - якість сценарію залікового соціально-виховного заходу середня. Додатковий матеріали до залікового та робочих соціально-виховних заходів не систематизовано, подано DVD диск; - студент здає добре оформлений сценарій проведеного соціально-виховного заходу; сценарій подано з музичними та візуальними додатками; - щоденник студента-практиканта оформлено в повному обсязі; щоденник має естетичний вигляд, але записи зроблено у скороченому вигляді. Зміст записів не повністю розкриває види діяльності на педпрактиці. Захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу; 	5-6	
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними заходами однокурсників велися несистематично й поверхово; - якість сценарію залікового соціально-виховного заходу середня. Додатковий матеріали до залікового та робочих соціально-виховних заходів не систематизовано; DVD диск – не подано; - студент здає неповний сценарій проведеного соціально-виховного заходу; сценарій поданий без музичних та візуальних додатків; - щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовано і не обґрунтовано. Обсяг щоденника обмежений. Щоденник підготовлено формально. <p>Студент подав усю необхідну документацію із запізненням.</p>	3-4	

<p>Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби щодо проведення соціально-виховного заходу, спираючись на зразки; не зробив записи на DVD диску.</p> <p>Студент подав звітну документацію не в повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<ul style="list-style-type: none"> - Студент не брав участь в аналізі відвіданих соціально-виховних заходів; - документацію не підготовлено належним чином і вчасно. 	0	

III. Виробнича (навчально-технологічна) практика (3 курс, 6 семестр), 4 тижні

Навчально-технологічна практика бакалаврів з соціальної педагогіки є одним з основних етапом у системі їх практичної підготовки до роботи за освітньо-кваліфікаційною характеристикою і освітньо-професійними програмами ОКР “Бакалавр”.

Педагогічний компонент проходження навчально-технологічної практики полягає у формуванні особистості майбутнього соціального педагога, застосуванні ним теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєння професійних умінь, набуття, вивчення та аналіз професійного досвіду. Педагогічний компонент містить в собі знання та уміння, якими повинен оволодіти студент-практикант.

Навчально-технологічна практика організовується за пілотним принципом, що дозволяє за короткий термін охопити різні типи і види соціально-педагогічних технологій соціально-педагогічної допомоги різних організаційно-правових форм.

Особливість цієї практики полягає в тому, що студенти включаються в коло реальних проблем професійної праці соціального педагога, ознайомлюються з реальним змістом та обсягом роботи. За своїм змістом практика на третьому курсі має сприяти знайомству з професійною діяльністю соціального педагога, формуванню умінь і навичок розробки та використання соціально-педагогічних технологій.

Мета та завдання практики

Мета виробничої (навчально-технологічної) практики:

оволодіння студентами методиками і технологіями соціально-педагогічної діяльності. Формування професійно значущих і професійно особистісних якостей.

Місце проведення практики – дитячі притулки, кризовий центр, благодійний фонд «Дорога к дому», загальноосвітні заклади, благодійні фонди.

Завдання навчально-технологічної практики:

- залучення студентів до соціально-педагогічної діяльності та соціально-виховної роботи;
- організація роботи на базі практики відповідно до вимог, правил внутрішнього розпорядку закладу, в якому студент проходить практику, розпоряджень адміністрації і керівників практики;
- встановлення зв'язків між теоретичними знаннями, отриманими під час вивчення соціально-педагогічних дисциплін і практикою;
- ознайомлення з сучасним станом соціально-педагогічної роботи й передовим педагогічним досвідом освітніх закладів, співпраця з викладачами, вчителями;
- вироблення власного творчого підходу до соціально-педагогічної діяльності;
- виховання професійних педагогічних якостей особистості;
- ознайомлення з освітньою установою, її працівниками. Фіксація посадових обов'язків соціального педагога освітньої установи;
- розробка та впровадження соціально-педагогічних технологій у процесі проходження практики.

Відповідно до державних вимог щодо змісту й рівня професійної підготовки бакалавра студент повинен:

- розуміти особливості діяльності соціально-педагогічних установ;
- знати основні законодавчі документи, що визначають правове поле діяльності соціального педагога;
- володіти знаннями й вміннями щодо збору, обробки, інтерпретації інформації і постановки соціального діагнозу; роботи з клієнтами (бесіда, діагностика особистості, посередництво в переговорах, консультування й ін.);
- набути вмінь взаємодії з колегами для вирішення проблем клієнтів; ведення документації;
- визначити свої власні проблеми професійної підготовки та визначити подальший розвиток власних професійно-значущих якостей.

Педагогічний компонент проходження навчально-технологічної практики полягає у формуванні особистості майбутнього соціального педагога, застосуванні ним теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєння професійних умінь, набуття, вивчення й аналіз професійного досвіду. Педагогічний компонент містить в собі знання та уміння, якими повинен оволодіти студент-практикант.

Студент-практикант повинен **знати**: сутність та основні характеристики технологічного процесу соціально-педагогічної установи; види соціально-педагогічного інструментарію; особливості професійної діяльності соціальних педагогів різної спеціалізації (соціальний педагог по роботі з сім'єю, соціальний педагог-керівник дитячих об'єднань та організацій; соціальний педагог по роботі з підлітками-девіантами; соціальний педагог по роботі з інвалідами; соціальний педагог по роботі з сиротами; соціальний педагог -валеолог та ін.).

Зміст практики може уточнюватися залежно від типу установи, але в цілому практика спрямована на формування наступних **умінь і навичок**:

- виконувати обов'язки помічника соціально-педагога;
- проводити бесіди з клієнтами і брати участь у постановці соціального діагнозу;
- вивчити документацію соціально-педагогічних установ (служб) і технології її оформлення.

Конструктивні:

- розробляти програми та здійснювати постановку соціального діагнозу клієнтам різних категорій (груп) - самотні люди похилого віку, інваліди, діти, підлітки і т.д., провести соціально-педагогічну діагностику й записати в щоденник результати та власний висновок;
- використовувати різноманітні соціально-педагогічні технології відповідно до мети професійної діяльності в роботі соціальної установи (служби);

- володіти методикою проведення консультацій з клієнтами.

Організаторські:

- організовувати впровадження різних типів соціально-педагогічних технологій (загальних та часткових) у процесі здійснення соціально-педагогічної діяльності;
- організація впровадження соціально-педагогічних технологій у практичну діяльність соціального педагога;
- володіння соціально-педагогічними технологіями на етапі підготовки до її практичної реалізації;
- здійснювати керівництво дитячими організаціями;
- організовувати роботу з дитячим колективом;

- привертати увагу вихованців і розвивати у них стійкі інтереси до соціально-педагогічних заходів, праці та інших видів діяльності.

Дослідницькі:

- вивчати специфіку соціально-педагогічних технологій різного типу;
- критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;
- усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;
- використовувати в роботі соціально-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід.

Комунікативні:

- розуміти інших (вихованців, вихователів, батьків), проникати в індивідуальну суть іншої людини, визначити її ціннісні орієнтації, які знаходять вираження в її ідеалах, потребах, інтересах;
- розподіляти увагу й підтримувати її стійкість; обирати відповідно до тимчасового колективу вихованців і окремих учнів найдоцільніші способи поведінки звертань; аналізувати вчинки вихованців, визначати мотиви, якими вони керуються, їхню поведінку в різних ситуаціях.

Організація проведення виробничої (навчально-технологічної) практики

Навчально-технологічна практика проводиться відповідно до навчальних планів для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.01.01.06 «Соціальна педагогіка») на 3 курсі у 2 семестрі, протягом 4 тижнів.

Навчально-технологічна практика бакалаврів із соціальної педагогіки є одним з основних етапів у системі їхньої практичної підготовки до роботи за освітньо-кваліфікаційною характеристикою і освітньо-професійними програмами ОКР «Бакалавр».

Студенти розподіляються у дитячі притулки, кризовий центр, благодійний фонд «Дорога к дому», загальноосвітні заклади, благодійні фонди.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої пояснити студентам мету практики, ознайомити їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформленням звітної документації.

Безпосередньо на базах практики студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці й протипожежної безпеки у школі й на робочому місці соціального педагога.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу літньої соціально-виховної практики; ретельно виконувати план проведення літньої соціально-виховної практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник навчально-технологічної практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення навчально-технологічної практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення навчально-технологічної практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити й оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження навчально-технологічної практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Контроль за проходженням навчально-технологічної практики організовує кафедра соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій, керівники відвідують соціально-педагогічні установи, де перебувають студенти на практиці, перевіряють документацію, консультують їх, надають методичну допомогу. По закінченні практики на основі записів у щоденнику керівник практики виставляє студенту оцінку за вимогами кредитно-модульної системи навчання.

Зміст навчально-технологічної практики

Відповідно до «Положення з проведення практики студентів ПНПУ імені К. Д. Ушинського», затвердженого 27 серпня 2010 р. (далі «Положення»), для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка») – навчально-технологічна практика проводиться у дитячих притулках, кризовому центрі, благодійному фонді «Дорога к дому», загальноосвітніх закладах, благодійних фондах тощо.

У ході навчально-технологічної практики студент повинен:

Навчальна діяльність

1. Взяти участь у настановчій та підсумковій конференціях.
2. Ознайомитися з навчально-виховним закладом (бесіди з адміністрацією, вчителями, соціальним педагогом, практичним психологом), кабінетом.
3. Вивчити документальну базу закладу (статут, положення, правила).

4. З'ясувати основні напрямки роботи та завдання, які покладатимуться на соціального педагога, практичного психолога закладу.

5. Скласти індивідуальний план роботи на час проходження педагогічної практики.

6. Вести щоденник педагогічної практики з аналізом роботи кожного дня.

7. Підготовка до позаурочних форм навчально-виховної роботи, їх проведення та обговорення.

8. Індивідуальна навчальна робота з учнями.

9. Вивчати роботу соціального педагога, ознайомитися з планом його роботи.

10. Проаналізувати, як здійснюється особистісно зорієнтована, соціально зорієнтована та морально орієнтована взаємодія соціального педагога з вихованцями.

11. Укласти програму вивчення школяра та учнівського колективу.

12. Проводити індивідуальну роботу з учнями. Вивчати особливості важковиховуваних дітей.

13. Апробувати пакет методик, що дають можливість вивчити особистість дитини, визначити її позитивний потенціал та “проблемні місця”.

14. Вивчати інтереси школярів.

15. Дослідити питання урахування затрат часу школярів протягом доби.

16. Провести соціальну паспортизацію класу.

17. Розробити та впровадити соціальний проект.

Виховна діяльність

1. Сприяти згуртуванню дитячого колективу. З цією метою дібрати декілька комунікативних ігор, вправ, та провести їх з дітьми. Спостережати за емоціями, поведінкою дітей, ставленням один до одного. Результати спостережень зазначити в щоденнику.

2. Підготувати й провести обговорення залікових соціально-виховних заходів (провести 2 виховні заходи соціально-педагогічного спрямування).

3. Здійснити спостереження та аналіз відвіданих соціально-виховних заходів, які проводяться соціальним педагогом та студентами-практикантами.

4. Дібрати й апробувати на практиці методичне забезпечення, що сприятиме входженню дитини в соціум.

5. Підготувати й провести індивідуальну соціально-виховну роботу з учнями.

6. Допомога вчителів у підготовці та проведенні батьківських зборів.

Методична діяльність

1. Консультації у соціальних педагогів та керівників практики з організаційних та методичних питань.

2. Ознайомлення з кабінетами соціального педагога, роботою методичного об'єднання соціальних педагогів.

3. Допомога соціальному педагогу в обладнанні кабінету.

4. Виготовлення дидактичного матеріалу та наочних посібників.

5. Опрацювання методичної літератури. Вивчення шкільної документації та матеріалів передового досвіду соціально-педагогічної діяльності.

Дослідницька діяльність

1. Провести психолого-педагогічне вивчення окремих учнів і колективу класу шляхом використання різних методів, спостереження за дітьми, бесіди з ними, педагогами й батьками, анкетування, узагальнення незалежних характеристик, соціологічне вивчення та ін.

2. Робота над змістом теми курсової роботи, проведення експерименту.

3. Добір соціально-педагогічних технологій для реалізації завдань дослідження.

4. Виконувати завдання з індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) дисциплін соціально-педагогічного циклу.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних та організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу й рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, їхній зміст конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від соціально-педагогічної установи і бази практики. З метою формування мотиваційного компоненту діяльності студентів із виконання індивідуальних завдань їхня тематика визначається в руслі дипломних досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Виконувати обов'язки помічника соціального педагога.
2. Проводити бесіди з клієнтами і брати участь у постановці соціального діагнозу.
3. Вивчити документацію соціального педагога, технології її оформлення.
4. Відбити в конспекті алгоритм різних соціально-педагогічних технологій, що використовуються у соціально-педагогічних установах, де проходить практику студент.
5. Брати участь у методичних нарадах соціально-педагогічних установ.
6. Скласти й занести в щоденник практики:
  - схему організації соціально-педагогічної допомоги у певній соціально-педагогічній установі;
  - таблицю професійних обов'язків співробітників;
  - таблицю основної документації (зовнішнього, внутрішнього, набору документів, що регламентують діяльність соціального педагога).
7. Скласти й записати в щоденник практики програму й план постановки соціального діагнозу. Діагноз 4-5 клієнтам різних категорій (груп) – самотні люди похилого віку, інваліди, діти, підлітки й т.д. Провести соціально-педагогічну діагностику й записати в щоденник результати і власний висновок.
8. Провести констатувальний етап експерименту й зібрати матеріал для написання курсової роботи.
9. Підготувати наукове повідомлення для виступу на студентській конференції на тему «Технології соціально-педагогічної роботи в діяльності соціальних установ».
10. Підготувати до друку статтю на тему «Реалізація і впровадження соціально-педагогічної технології (напрямок технології: за власним вибором)».

Навчальні посібники

Протягом навчально-технологічної практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою яка регламентує діяльність соціального педагога.

Під час проходження навчально-технологічної практики студенти повинні ознайомитися із документацією та інформативними матеріалами, якими користуються у своїй професійній діяльності соціальні педагоги:

1. Соціальна педагогіка : теорія і технології: [підручник / ред. І.Д. Зверева]. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.
  2. Технології соціально-педагогічної роботи : [навч. посібник / заг. ред. А. Й. Капська]. – К. : УДЦССМ, 2002. – 372 с.
  3. Технології професійної діяльності соціального педагога: навчальний посібник для ВНЗ / Л. М. Завацька. – К.: Видавничий дім «Слово», 2008. – 240 с.
  4. Зверева І. Д., Іванова І. Б. Концептуальні основи соціального захисту людей з функціональними обмеженнями (за матеріалами Організації Об'єднаних націй) // Зб. теорет. та метод. матеріалів для працівників соціальних служб для молоді. – К. : Видавництво “А.Л.Д”, 1995. – С.4-13.
1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
  2. www.tnpu.edu.ua - сайт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.
  3. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки ім. Вернадського.
  4. Національна доктрина розвитку освіти. - К., 2002. - 24 с.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція соціального педагога.
2. Інструкція з охорони праці.
3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи
[/predmety/ocppsr/media/files/Etuchnij%20kodeks%20socialnoho%20pedahoha\(2\).doc](#)

Закони України:

1. Про соціальні послуги від 19 червня 2003 року № 966-IV (витяг).

2. Про попередження насильства в сім'ї 15 листопада 2001 року № 2789-III.

3. Про охорону дитинства від 26 квітня 2001 року № 2402-III.

4. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за належне виконання обов'язків стосовно охорони життя та здоров'я дітей, а також за зловживання опікунськими правами від 23 вересня 2010 року № 2556-VI.

5. Закон України “Про освіту” – К., 1996.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України:

1. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини від 24 вересня 2008 р. № 866.

2. Про затвердження Порядку впровадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей від 8 жовтня 2008 р. № 905.

3. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 5 квітня 1994р. № 226.

[/predmety/ocppsr/media/files/Postanova%20E2%84%96226%20pro%20socialnuj%20zahustditej-surit.doc](#)

Накази (листи) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1. Наказ від 29.10.10 №1023 Щодо профілактики злочинності і правопорушень серед дітей, захисту їх прав на освіту.

2. Наказ від 14.06.2006 р. № 1983 Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.

3. Лист від 13.09.10 № 1/9-623 Щодо подолання злочинності серед неповнолітніх та організації профілактичної роботи

[/predmety/ocppsr/media/files/Podolannj%20zlochunnosti.doc](#)

4. Лист від 17.12,2008 р. №1/9-811 Про здійснення соціально-педагогічного патронажу.

5. Лист МОН № 1/9-632 від 11.09.09 р. Щодо поліпшення превентивного виховання та профілактичної роботи з подолання злочинності серед неповнолітніх [/predmety/ocppsr/media/files/Lust%20preventivne%20vuhovannj\(1\).doc](#)

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням навчально-технологічної практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, директором соціально-педагогічної установи, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряється розроблена студентом звітна документація, навчальний контракт, ведення щоденника спостережень.

Вимоги до звіту

Студент звітує перед груповим керівником про виконання програми практики й подає звітну документацію. За наслідками практики студентам виставляється залік (диференційований залік), який охоплює усі напрямки діяльності студента під час навчально-технологічної практики.

При оцінюванні результатів навчально-технологічної практики враховуються такі показники:

- організованість, дисциплінованість, сумлінне ставлення до роботи студента-практиканта; його ініціативність і творчість;
- якість соціально-педагогічної роботи з класом і окремими учнями;
- якість індивідуальної дослідницької роботи, виконаної в ході педпрактики;
- якість оформлення документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

Після закінчення проходження практики студенти представляють таку документацію:

1. Звіт про виробничу (навчально-технологічну) практику, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики (*додаток А*);
2. Щоденник виробничої (навчально-технологічної) практики (форма № Н-7.03) (*додаток В*);
3. Повідомлення (форма № Н-7.04) (*додаток Г*);
4. Угода (форма № Н-7.01) (*додаток Б*);
5. Характеристика на студента-практиканта (затверджена печаткою закладу) (*додаток Д*);
6. Загальна характеристика бази практики (*додаток Е*);

8. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений адміністрацією закладу (*додаток Ж*);

9. Плани-сценарії проведених соціально-виховних заходів (2 заходи) – (фото або відео фіксація проведених соціально-виховних заходів додається обов'язково) (*додаток Х*);

10. Опис досвіду роботи соціального педагога, його поради щодо роботи з дітьми різних категорій;

11. Програму вивчення школяра та учнівського колективу (*додаток З*);

12. Програму вивчення учнівського колективу (*додаток С*);

13. Карту-характеристику вивчення особистості важковиховуваної дитини (*додаток Т*);

13. Соціальний паспорт учня, класу, учнівського колективу (*додаток П*);

14. Характеристика учня (*додаток І*);

15. План-конспект виховної години соціально-педагогічного спрямування;

16. Зразки соціально-педагогічних технологій (за алгоритмом реалізації);

17. Матеріали анкетування та тестування вихованців (*додаток Н*);

18. Виконані індивідуально-дослідні завдання.

19. Фото-, відео- матеріали про проходження практики;

20. Звіт про виконання індивідуального завдання.

Підведення підсумків практики

Робота студента під час (навчально-технологічної) практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно набраним балам за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). Після закінчення практики студенти протягом трьох днів подають груповому керівнику матеріали практики, який призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює усі напрямки його діяльності під час практики.

Під час захисту (навчально-технологічної) практики враховується оформлення матеріалів практики (наявність фото, відео, наявності).

Зарахування навчально-технологічної практики здійснюється лише за наявності:

- звіту про виробничу (навчально-технологічну) практику, підписаного та затвердженого печаткою керівником від бази практики;
- характеристики на студента-практиканта (затвердженої печаткою закладу).

Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Виконання соціально-педагогічної діяльності з вихованцями		максимальна кількість 40	керівник від бази практики і методист
		з них:	
1.1	Вивчення дитячого колективу та складання соціального паспорту класу	1-5	
1.2	Якість впровадження соціально-педагогічної технології	1-20	
1.3	Впровадження соціально-педагогічної технології	1-10	
1.4	Відвідування та здійснення аналізу соціально-педагогічної технології, що впроваджувалася соціальним педагогом і однокурсниками	1-5	
II. Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента		максимальна кількість 30	методист
		з них:	
2.1	Укладання календарно-тематичних планів роботи соціального педагога	1-5	
2.2	Розробка алгоритму соціально-педагогічних технологій	1-10	
2.3	Добір навчально-дидактичного, наочного матеріалу та іншого матеріалу для розробки соціально-педагогічної технології	1-10	
2.4	Виступ з доповіддю на науково-методичній конференції за підсумками педпрактики	1-5	

III. Залікова соціально-педагогічна технологія		максимальна кількість 20	циклова комісія
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість 10	Керівник практики факультету
		з них:	
4.1	Аналіз соціально-педагогічної технології, впровадженої соціальним педагогом та однокурсниками	1-2	
4.2	Алгоритм реалізації соціально-педагогічної технології та DVD диск з дидактичним, наочним матеріалом до її проведення	1-3	
1.3	Програма реалізації соціально-педагогічної технології	1-3	
1.4	Щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.	1-2	
ВСЬОГО		100	

Розподіл балів, які отримують студенти

Робота студента-практиканта як соціального педагога з учнями	Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента	Заліковий соціально-виховний захід	Оформлення звітної документації	Підсумковий бал
40	30	20	10	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах	Максимальна кількість балів
I. Виконання соціально-педагогічної діяльності з вихованцями			40
	<p>- студент здійснив глибоке і всебічне соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, планує і організовує соціально-педагогічну роботу зі своїм колективом з урахуванням результатів спостереження;</p> <p>- під час впровадження робочих (пробних) соціально-педагогічних технологій студент комплексно і оптимально вирішує соціально-виховні та розвиваючі завдання; формує позитивну мотивацію соціально-значущої діяльності у вихованців, забезпечує постійний контакт з дитячим колективом; звертає увагу й оперативно виправляє власні помилки;</p> <p>- демонструє знання та організаційні вміння під час впровадження соціально-педагогічної технології; творчо розробляє зміст соціально-педагогічної технології та добір відповідного дидактичного й інформативного матеріалу до нього; оптимально добирає види соціально-педагогічної діяльності з урахуванням вікових особливостей вихованців;</p> <p>- аналіз соціально-педагогічної технології, проведеної соціальним педагогом, здійснюється з урахуванням поставлених та реалізованих цілей та завдань, а також з позиції уявлення про себе, про вихованців та соціально-розвиваючого середовища; оцінює переваги й недоліки в змісті та організації впровадження соціально-педагогічної технології; здатний творчо переосмислити й подати ідеї щодо удосконалення соціально-педагогічної діяльності.</p>	36-40	

<p>Студент виконав усі завдання соціально-педагогічної роботи з дітьми в повному обсязі.</p> <p>- соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, прогнозує і моделює шляхи подальшого розвитку і вдосконалення вихованців обраного колективу;</p> <p>під час проведення робочих (пробних) соціально-виховних заходів студент досягає оптимального результату вирішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; формує позитивну мотивацію до соціально-значущої діяльності у вихованців; забезпечує контакт з дитячим колективом; зауважує й оперативно виправляє власні помилки;</p> <p>- демонструє знання принципів організації під час впровадження соціально-педагогічної технології; обирає відповідні типи соціально-педагогічної технології; творчо розробляє зміст соціально-педагогічної діяльності; аналізує результат;</p> <p>- аналіз соціально-педагогічної технології здійснюється з огляду реалізації поставлених цілей і завдань; бачить шляхи її удосконалення; володіє різними видами аналізу соціально-педагогічної технології; бачить переваги й недоліки у змісті й організації впровадження соціально-педагогічної технології; пропонує шляхи виправлення проблемних ситуацій.</p> <p>Студент виконав достатню кількість завдань завдання соціально-педагогічної діяльності.</p>	31-35	
<p>- студент здійснює соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом; узагальнює і здатний групувати результати спостережень; оцінює і характеризує рівень розвитку дитячого колективу та наявні проблеми;</p> <p>- під час впровадження соціально-педагогічної технології досягає запланованого результату; вміє зіставляти зміст соціально-педагогічної технології з соціально-виховними та розвивальними завданнями; забезпечує контакт з дитячим колективом; корегує, залежно від соціально-педагогічної ситуації.</p>	26-30	

<p>ції зміст, характер та види соціально-педагогічної діяльності; не припускається помилок, бачить і виправляє помилки вихованців; демонструє використання інноваційних методів, під час розробки й впровадження соціально-педагогічних технологій; визначає ефективні способи досягнення позитивних результатів соціально-педагогічної діяльності вихованців;</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання різних типів соціально-педагогічних технологій; аргументує необхідність її розробки й організацію її впровадження з урахуванням особливостей конкретного дитячого колективу; вдало добирає дидактичний та інформаційний матеріал; розробляє алгоритм соціально-педагогічної технології використовуючи наявний в соціально-педагогічній освіті досвід; аналізує результати впровадження соціально-педагогічної технології з подальшою перспективою удосконалення. <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання соціально-педагогічної діяльності.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - студент здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу; самостійно характеризує колектив; - під час впровадження соціально-педагогічної технології реалізує запланований зміст; не припускається помилок; зауважує на помилках вихованців, але не завжди їх виправляє; звертає увагу на вирішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; встановлює контакт з дитячим колективом; аналізує впроваджену соціально-педагогічну технологію; володіє основами аналізу соціально-педагогічної технології; - здійснює підготовку до впровадження соціально-педагогічної технології заходу за зразком діяльності соціального педагога; при розробці використовує досвід проведення подібної роботи; аналізує її результати; - аналізуючи соціально-педагогічну технологію, 	20-25	

<p>впроваджену соціальним педагогом та однокурсниками, бачить переваги та недоліки в змісті й організації соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - студент здійснює часткове соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом, фіксуючи тільки результати; - при впровадженні соціально-педагогічної технології частково досягає результатів соціально-педагогічної діяльності, однак соціально-виховні та розвиваючі завдання залишає поза увагою, оскільки реалізується тільки запланована змістова лінія соціально-педагогічної технології; контакт з дитячим колективом – помірний; не вміє мотивувати вихованців до соціально-значущої діяльності; припускається незначних помилок при впровадженні соціально-педагогічної технології, однак не зауважує на помилках вихованців; - планує і організовує впровадження соціально-педагогічної технології винятково за зразком соціального педагога; висловлює загальні судження при його аналізі; 	15-19	
<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання основ аналізу соціально-педагогічної технології, однак при обговоренні в основному висловлює загальні судження. <p>Студент виконав програму практики на слабкому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - не здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу; - під час впровадження соціально-педагогічної технології не вирішує соціально-виховних та розвиваючих завдань; не дотримується поставленої мети соціально-педагогічної діяльності; невдало добирає дидактичний та інформативний матеріал; припускається грубих помилок; не здатний вчасно їх виправити; не бачить помилок вихованців; має слабкий контакт із дитячим колективом; 	0-14	

<p>- висловлює поверхові судження при аналізі соціально-педагогічної технології, впровадженій соціальним педагогом чи однокурсниками; не володіє критеріями аналізу соціально-педагогічних технологій;</p> <p>-- не вміє планувати та організовувати впровадження соціально-педагогічних технологій; керується тільки загальними уявленнями і рекомендаціями соціального педагога при організації впровадження соціально-педагогічних технологій.</p> <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>		
<p align="center">II. Якість виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студента</p>		<p align="center">30</p>
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом самостійно, оформлено відповідно до вимог і відповідає програмі діяльності соціально-педагогічної установи;</p> <p>- при підготовці до розробки та впровадження соціально-педагогічної технології і складанні алгоритму і програми студент оперує отриманими знаннями, уміннями й навичками з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін, які опановував раніше; самостійно здобуває знання відповідно до теми, мети та завдань реалізації соціально-педагогічної технології; методично грамотно виділяє мету та завдання соціально-виховного заходу, прогнозує шляхи їх досягнення; добирає найбільш ефективні методи та прийоми соціально-педагогічної діяльності; виявляє самостійність і творчий підхід у плануванні та розробці алгоритму та програми соціально-педагогічної технології;</p> <p>- добір навчального, наочного, та дидактичного матеріалу до розробки соціально-педагогічної технології відбувається своєчасно, заздалегідь; дидак-</p>	<p align="center">26-30</p>	

<p>тичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до плану і якісно. Студент використовує фрагменти фільмів, вміє опрацьовувати матеріал за допомогою комп'ютерних програм;</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка повністю відображає тему, виступ відбувся із презентацією і коментарем студента. Виступ був яскравим, продуманим, цікавим, студент не звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою. Провів цікаву дискусію з однокурсниками з теми доповіді;</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладений студентом за консультацією керівника практики, оформлений відповідно до вимог і відповідає плану роботи соціального педагога;</p> <p>- при розробці алгоритму і програми соціально-педагогічної технології оперує опанованими знаннями із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до теми та проблеми соціально-педагогічної технології; аргументує вибір мети та завдань соціально-педагогічної діяльності; методично грамотно розробляє хід впровадження соціально-педагогічної технології; добирає найбільш ефективні методи та прийоми впровадження соціально-педагогічної технології; виявляє самостійність у плануванні й розробці алгоритму і програми соціально-педагогічної технології;</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-педагогічної технології відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим і психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до плану роботи соціального педагога і якісно;</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка відображає</p>	<p align="center">21-25</p>	

<p>тему, виступ відбувався із презентацією, але без коментарів. Виступ був цікавим, студент іноді звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою, відповідав на запитання групи і ставив свої запитання студентам;</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом за допомогою соціального педагога, оформлений з незначними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога; - при підготовці до розробки і впровадження соціально-педагогічної технології і підготовці алгоритму реалізації соціально-педагогічної технології студент використовує певні знання, уміння й навички з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; використовує додаткові знання відповідно до теми та проблеми соціально-педагогічної технології; аналізує вибір мети та етапів її реалізації соціально-педагогічної технології; добирає різні методи та прийоми соціально-педагогічної технології; виявляє самостійність при розробці алгоритму та програми соціально-педагогічної технології; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-педагогічної технології відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання добирається відповідно до плану роботи соціального педагога і якісно; - студент виступив з доповіддю, яка відображає тему, виступ відбувався без презентації. Виступ добре прописаний, з перенасиченим теоретичним змістом; студент звертався до своїх записів; налагодив контакт із групою, відповідав на запитання однокурсників; 	15-20	
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом під диктовку соціального педагога, оформлений з певними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога; 	10-14	

<ul style="list-style-type: none"> - при підготовці до розробки і впровадження соціально-педагогічної технології і складанні алгоритму дій студент трансформує раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми соціально-педагогічної технології; пояснює вибір мети та завдань соціально-педагогічної технології; здатний озвучити хід заходу, який розробляє; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-педагогічної технології відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається не завжди відповідно до теми соціально-педагогічної технології і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога; - студент виступив з доповіддю, яка досить повно відображає тему, виступ відбувався без презентації. Виступ добре прописаний, теоретичний та практичний зміст співпадають; студент читав написаний текст доповіді; на питання відповідав не впевнено; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено не вчасно і з суттєвими помилками, не відповідає плану роботи соціального педагога; - при підготовці до розробки та впровадження соціально-педагогічної технології і складанні алгоритму дій студент частково виявляє раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми соціально-педагогічної технології; визначає мету та завдання соціально-педагогічної технології за допомогою керівника практики; хід впровадження соціально-педагогічної технології здатний розповісти лише у вигляді тез; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-педагогічної технології відбувається не своєчасно; дидактичний 	6-9	

матеріал не відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал не завжди є під час впровадження соціально-педагогічної технології; матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога; - студент виступив з доповіддю, яка частково відображає тему, виступ відбувався без презентації. Виступ недбало прописаний, теоретичний та практичний зміст не співпадають; студент читав написаний текст доповіді; не міг відповісти на запитання з теми;		
- календарно-тематичний план укладено частково і з суттєвими помилками, зміст не відповідає вимогам щодо написання календарних планів і плану роботи соціального педагога; - при підготовці до розробки і впровадження соціально-педагогічної технології і складанні алгоритму дій студент не виявляє раніше отриманих знань з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми соціально-педагогічної технології; не орієнтується у закономірностях визначення мети та завдань соціально-педагогічної технології; не подає план проведення соціально-педагогічної технології, що має проводити; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-педагогічної технології здійснюється без урахування вікових особливостей і не якісно;; - студент не підготував доповідь на конференцію, виступав не по темі, використовував загальні фрази.	0-5	
III. Залікова соціально-педагогічна технологія		20
Творчо, самостійно розроблена соціально-педагогічна технологія із використанням науково-методичної літератури та Інтернет ресурсів; врахування вікових особливостей дітей у виборі навчального й інформативного матеріалу; визначення триєдиної мети; відповідність структури та типу	18-20	

соціально-педагогічної технології меті; формування визначених вмій та навичок соціально-значущої діяльності; оптимальний вибір системи методів; застосування особисто-орієнтованого підходу залучення дітей до соціально-значущої діяльності. Впроваджена соціально-педагогічна технологія показала, що: - студент володіє матеріалом, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізації їхньої соціально-значущої діяльності; заплановані завдання соціально-педагогічної технології виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; вміло використано різноманітні форми й методи соціально-педагогічної діяльності; у ході впровадження соціально-педагогічної технології вдало здійснено перебудову його структури відповідно до розвитку ситуації; мовлення та культура практиканта бездоганна. Аналіз соціально-педагогічної технології: - обґрунтовано вибір мети, соціально-педагогічні основи її досягнення у процесі впровадження соціально-педагогічної технології; - проаналізовано деформації у процесі соціально-педагогічної діяльності; - вказано недоліки, допущені в ході соціально-педагогічної технології та шляхи підвищення її ефективності. Оцінка «відмінно» за роботу може бути лише за умови, якщо всі впроваджені соціально-педагогічні технології оцінені на «відмінно». Соціально-педагогічну технологію розроблено студентом самостійно і з використанням науково-методичної літератури; враховано вікові особливості вихованців при виборі навчального матеріалу соціально-педагогічного матеріалу; визначено триєдину мету, сформульовано завдання; здійснено оптимальний вибір системи методів; дібрано від-		
		15-17

<p>повідний тип соціально-педагогічної технології.</p> <p>Проведений соціально-виховний захід показав, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент володіє матеріалом, використовує засоби й методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізацію їхньої діяльності; заплановані завдання соціально-педагогічної технології виконано; мету технології досягнуто; студент володіє колективом; мовлення та культура практиканта бездоганні. 		
<p>Аналіз соціально-педагогічної технології:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано вибір мети; вказано недоліки, допущені в ході соціально-педагогічної технології та шляхи підвищення її ефективності. <p>Алгоритм дій соціально-педагогічної технології написано, але практикант послуговувався допомогою керівника практики чи соціального педагога при розробці деяких етапів технології.</p>		
<p>Мету соціально-педагогічної технології досягнуто, вихованці брали участь у технології під керівництвом соціального педагога, але спостерігались моменти, коли практикант відчував себе розгублено (не відповідав на запитання вихованців тощо).</p> <p>Аналізуючи соціально-педагогічну технологію практикант може чітко аргументувати, що взагалі мету заходу досягнуто, бачить недоліки та шляхи їх усунення.</p>	12-14	
<p>Сценарій соціально-виховного заходу повністю складався за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час впровадження соціально-педагогічної технології не було фактичних помилок, зривів дисципліни, але практикант недостатньо володів колективом (працював з одним вихованцем, не зміг включити решту дітей у бесіду тощо). Мету соціально-виховного заходу досягнуто.</p> <p>Під час аналізу соціально-виховного заходу нечітко виділяються позитивні та негативні моменти, не обґрунтовуються шляхи вдосконалення заходу.</p>	9-11	

<p>Алгоритм дій соціально-педагогічної технології написано за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час впровадження соціально-педагогічної технології були помилки в знанні практикантом фактичного матеріалу, не контролювалась ситуація в колективі вихованців. Мету соціально-педагогічної технології не досягнуто, або досягнуто частково.</p> <p>Практикант не може проаналізувати недоліки соціально-педагогічної технології.</p>	6-8	
<p>Впровадження соціально-педагогічної технології оцінені на «незадовільно» не зараховуються, проводяться повторно.</p>	0-5	
<p>IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)</p>		10
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-педагогічної технології, проведеної соціальним педагогом та спостереження за соціально-педагогічною технологією, впровадженою однокурсниками, здійснено в повному обсязі з поданням опрацьованої документації; - якість розробленого алгоритму дій залікової соціально-педагогічної технології висока. Додаткові матеріали до залікової та робочих соціально-педагогічних технологій систематизовано та скомпоновано з використанням творчого підходу до їх розробки і подаються на DVD диску; - студент здає розгорнуту програму впровадження соціально-педагогічної технології; алгоритм дій поданий; у підсумку є самоаналіз результатів діяльності студента; - щоденник студента-практиканта оформлений відповідно до вимог; захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики. <p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно</p>	9-10	

<ul style="list-style-type: none"> - аналіз розробленої і впровадженої соціально-педагогічної технології, проведеної соціальним педагогом та спостереження за ходом реалізації соціально-педагогічних технологій однокурсників здійснено в достатньому обсязі з поданням опрацьованої документації; - якість алгоритму залікової соціально-педагогічної технології висока. Додатковий матеріали до залікової та робочих соціально-педагогічних технологій систематизовано й скомпоновано за темами та подаються на DVD диску; - студент здає добре оформлену програму впровадженої соціально-педагогічної технології; алгоритм подано з додатками; - добре оформлений щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики. <p>Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі й вчасно</p>	7-8	
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз розробленої і впровадженої соціально-педагогічної технології, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом реалізації соціально-педагогічних технологій однокурсників здійснено на 50% з поданням опрацьованої документації; - якість алгоритму залікової соціально-педагогічної технології середня. Додатковий матеріали до залікової та робочих соціально-педагогічних технологій не систематизовано, подається DVD диск; - студент здає добре оформлену програму впровадженої соціально-педагогічної технології; алгоритм подано з додатками; - щоденник студента-практиканта оформлено в повному обсязі; щоденник має естетичний вигляд, але записи зроблено у скороченому вигляді. Зміст записів не повністю розкриває види діяльності на педпрактиці. Захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу; 	5-6	

<ul style="list-style-type: none"> - аналіз розробленої і впровадженої соціально-педагогічної технології, проведеної соціальним педагогом та спостереження за ходом реалізації соціально-педагогічних технологій однокурсників веліся несистематично й поверхово; - якість алгоритму залікової соціально-педагогічної технології середня. Додатковий матеріали до залікової та робочих соціально-педагогічних технологій не систематизовано, не подається DVD диск; - студент здає не повністю оформлену програму впровадженої соціально-педагогічної технології; алгоритм подано без музичних та візуальних додатків; - щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовано й не обґрунтовано. Обсяг щоденника обмежений. Щоденник підготовлено формально. <p>Студент подав усю необхідну документацію із запізненням.</p>	3-4	
<p>Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби щодо розробленої і впровадженої соціально-педагогічної технології, спираючись на зразки; не зробив записи на DVD диску.</p> <p>Студент подав звітну документацію не в повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<ul style="list-style-type: none"> - Студент не брав участі в аналізі відвіданих соціально-виховних заходів; - документація не підготована належним чином і вчасно. 	0	

IV. Виробнича (стажерська) практика (4 курс, 8 семестр), 4 тижні

Виробнича (стажерська) практика студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців, яка має на меті закріплення і вдосконалення базових професійно значущих вмінь та формування навичок, що необхідні при виконанні функцій соціального педагога.

Особливість цієї практики полягає в тому, що студенти включаються в коло реальних проблем професійної праці соціального педагога, знайомляться з реальним змістом та обсягом їхньої роботи.

— Мета та завдання практики

Виробнича (стажерська) практика передбачає закріплення теоретичних знань в галузі соціальної педагогіки, та вдосконалення комплексу професійних умінь відповідно до обраної спеціалізації під час самостійної роботи (як стажер) на посаді соціального педагога. Під час стажерської практики студенти студентів ОКР «бакалавр» накопичують матеріал для написання курсового дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання. Студент-практикант працює як з дитиною в соціально-педагогічному закладі, так і з її найближчим оточенням - родиною, школою, колективом ровесників, організаціями (правоохоронними, медичними, соціальними, освітніми), з якими комплексно співпрацює дана соціальна служба.

Під час проходження цього виду практики студент під керівництвом соціального педагога або методиста оволодіває вміннями проектувати соціально-педагогічну роботу з певною дитиною або групою дітей, вчиться застосовувати різні технології під час роботи з різними категоріями дітей, виконує професійні функції спеціаліста.

Завдання стажерської практики:

- сприяти розвитку у студентів предметно-теоретичних, інформаційно-дослідницьких та методичних компетентностей і формувати відповідні компетенції, у тому числі:

- узагальнення, систематизація і поглиблення загальнопедагогічних та соціально-педагогічних знань, умінь та навичок, отриманих студентами у вищому навчальному закладі та застосування їх під час виконання конкретних соціально-педагогічних завдань;

- перетворення теоретичних знань у систему професійних умінь (комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктивних, гностичних корекційних та ін.);

- формування у студентів навичок організації виховної, діагностичної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи індивідуальні особливості школярів;

- виховання у студентів професійно-особистісних, професійно-значущих, інтелектуальних, моральних, естетичних, рефлексивних якостей, інтересу й любові до обраної професії, потреби до самоосвіти, вироблення творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової праці, формуванню потреб у самовихованні, підвищенні своєї кваліфікації;

- засвоєння посадових обов'язків соціального педагога безпосередньо на робочому місці під час виконання обов'язків стажера соціального педагога;

- створення умов для самостійного проектування і здійснення процесу соціально-педагогічної діяльності щодо розв'язання проблем конкретної дитини або групи;

- формування мотивації до поглибленого вивчення теоретичних і методичних основ соціальної педагогіки;

- розвиток стійкого інтересу до дослідницько-експериментальної і науково-дослідної роботи у межах професійної соціально-педагогічної діяльності;

- формування творчого підходу до самостійної професійної діяльності;

- створення умов для вдосконалення комплексу професійних умінь і особистісних якостей, необхідних спеціалісту соціальної сфери, закріплення норм і правил професійного етичного кодексу соціального педагога.

Зміст практики може уточнюватися залежно від типу установи, але в цілому практика спрямована на формування наступних **умінь і навичок:**

За наслідками проходження педагогічної практики студенти повинні набути наступних умінь:

Конструктивні:

- уведення студента в поле реальної професійної діяльності й самостійне функціонування в ньому;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у вищому навчальному закладі, вміння застосовувати їх на практиці;
- формування умінь і навичок самостійно проектувати й здійснювати професійну діяльність щодо розв'язання проблем дітей, груп, сімейних стосунків, кризових ситуацій у межах обраної спеціальності й спеціалізації.

Організаційні:

- організація роботи відповідно до вимог та правил внутрішнього розпорядку закладу, в якому студент проходить практику, розпоряджень адміністрації і керівників практики;
- відпрацювання практикантами умінь спостерігати й аналізувати виховну та діагностико-психокорекційну роботу, яка проводиться зі школярами в навчальному закладі;
- підготовка до проведення в навчальному закладі соціально-педагогічних занять із застосуванням різноманітних методів та інноваційних технологій.

Комунікативні:

- встановлювати педагогічне доцільні відносини з учнями, батьками, учителями;
- регулювати внутрішньо колективні та міжколективні стосунки;
- знаходити потрібні форми спілкування з учнями й батьками;
- передбачати результат педагогічної дії у стосунках з вихованцями.

Дослідницькі:

- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної та діагностико-психокорекційної роботи школи, з передовим психолого-педагогічним досвідом;
- набуття професійного вміння спостерігати за учнями та аналізувати виховну роботу соціального педагога;
- набуття досвіду в реалізації заходів щодо охорони здоров'я дітей;
- робота з різними категоріями дітей та молоді, які мають соціально-педагогічні проблеми (діти з функціональними обмеженнями, діти, які залишилися без батьківського піклування), підліткові й молодіжні групи ризику, діти й молодь, схильні до неадекватної поведінки;

- виконання функцій соціального педагога (комунікативної, організаторської, прогностичної, охоронно-захисної, діагностичної, попереджувально-профілактичної, корекційно-реабілітаційної, соціально-терапевтичної).

Організація проведення виробничої (стажерської) практики

Відповідно до навчальних планів для студентів ОКР «Бакалавр» (напрямок підготовки 6.0010106 «Соціальна педагогіка») – це стажерська практика, яка проводиться на 4 курсі, у 2-ому семестрі протягом 4-х тижнів на базі загальноосвітніх закладів різних типів (гімназії, школи-інтернати, колеґіуми), дитячі будинки, притулки, ліцеї тощо).

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої - представити студентам мету практики, ознайомити з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформленням звітної документації.

Безпосередньо на базах практики (загальноосвітні заклади різних типів: гімназії, школи-інтернати, колеґіуми, дитячі будинки, притулки, ліцеї тощо) студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці й протипожежної безпеки в школі й на робочому місці.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу стажерської практики; ретельно виконувати план проведення стажерської практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник стажерської практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення стажерської практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультивання студентів з усіх питань, що стосуються проведення стажерської практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити й оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження стажерської практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Зміст практики

Під час стажерської практики студенти ОКР «бакалавр» накопичують матеріал для написання курсового дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання. Студент-практикант

працює як з дитиною в соціально-педагогічному закладі, так і з її найближчим оточенням - родиною, школою, колективом ровесників, організаціями (правоохоронними, медичними, соціальними, освітніми), з якими комплексно співпрацює дана соціальна служба. Під час проходження цього виду практики студент під керівництвом соціального педагога або методиста оволодіває уміннями проектувати соціально-педагогічну роботу з певною дитиною або групою дітей, вчиться застосовувати різні технології під час роботи з різними категоріями дітей, виконує професійні функції спеціаліста.

У ході стажерської практики студент повинен:

Навчальна діяльність:

1. Брати участь у настановчій та підсумковій конференціях щодо організації та проходження стажерської практики.
2. Ознайомитись із навчально-виховним закладом (бесіди з адміністрацією, вчителями, працівниками).
3. Вести щоденник стажерської практики з аналізом роботи кожного дня. У щоденнику відбивається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, міркування, зауваження керівників практики та власні пропозиції і рекомендації щодо оптимізації та проведення практики.
4. Розробити індивідуальний план роботи на період практики.
5. Вивчити та проаналізувати зміст професійної діяльності соціального педагога; вивчити нормативні документи, що визначають діяльність соціального педагога.

Виховна діяльність:

1. Сприяти згуртуванню учнівського колективу. З цією метою організовувати різноманітні розваги, а також рухливі ігри та ігри в приміщенні (не менше 10 ігор).
2. Брати участь у виховних заходах, що проводяться у закладі та їх обговорення.
3. Допомогати у підготовці та проведенні батьківських зборів.
4. Підготувати та провести індивідуальну виховну роботу з учнями.

Методична діяльність:

1. Опрацювати посадові обов'язки соціального педагога.
2. Ознайомитися з документацією соціального педагога.
3. Ознайомитися з учнівським колективом базового класу.
4. Проконсультуватися з вчителями та методистами з організаційних та методичних питань щодо громадського життя і діяльності класного колективу школи.

5. Брати участь у заходах, які проводяться соціальним педагогом.
6. Організація психокорекційної роботи:
  - планування та проведення соціально-педагогічних заходів з учнями: вправи, заняття, уроки, програма;
  - планування та проведення соціально-педагогічних заходів з батьками: лекція;
  - планування та проведення соціально-педагогічних заходів з педагогічним колективом: заняття або стендова доповідь (презентація).

Дослідницька діяльність:

1. Організація діагностичної роботи (за обраним напрямом вивчення особистості підлітка) та практичне використання студентами методик (не більше п'яти) діагностичного мінімуму в закладах освіти.
2. Опанування способами різнобічного вивчення особистісних проблем з метою їх розв'язання (постановка та перевірка гіпотези, добір методів дослідження та їх аналіз).
3. Визначення дійсної мети та завдань корекції (формулювання соціального діагнозу та прогнозу розвитку особистості за умов корекції і відсутності такої).
4. Проаналізувати діяльність соціального педагога за такими напрямками: діагностичний; медико-психологічний; дитячі та молодіжні ініціативи; методично-інформаційний блок; педагогічна анімація та дозвілля; робота з проблемними сім'ями.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних і організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу й рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, під час проходження практики зміст їх конкретизується і уточнюється керівниками від навчального закладу й бази практики. З метою формування мотиваційного компонента діяльності студентів із виконання індивідуальних завдань їхня тематика визначається галуззю курсових досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Скласти програму вивчення школяра.
2. Провести соціальну паспортизацію класу.
3. Скласти психолого-педагогічну характеристику на учня на основі спостережень, результатів діагностичних методик, вивчення документів.
4. Скласти характеристику учнівського колективу на основі зібраного фактичного матеріалу, аналізу чинників, що характеризують колектив з точки зору психології й педагогіки.
5. Скласти характеристику на важковихованого учня.
6. Дібрати діагностичні методики для використання їх студентами в закладах освіти.
7. Розробити психокорекційні заняття, уроки, програми (визначення змісту, етапів психокорекційних дій, їхнє планування та організація).
8. Розробити й провести систему профілактичних заходів запобігання вживання дітьми алкоголю, наркотиків, профілактики бродяжництва.
9. Провести з учнями дві соціально-виховні години соціально-педагогічного спрямування з елементами тренінгу.
10. Дібрати та виготовити роздатковий матеріал для проведення соціально-виховної та діагностико-психокорекційної роботи.
11. Вивчити особливості важковиховуваних дітей (схема проведення опитування «важкого» підлітка, схема вивчення особистості важковиховуваної дитини).
12. Провести самооцінку рівня сформованості якостей студента, необхідних йому як майбутньому фахівцеві.
13. Спостереження за поведінкою дітей в різних ситуаціях, фіксування їхніх реакцій на зовнішні впливи, узагальнення соціально-педагогічної інформації про дітей, отриманої на основі застосування соціально-педагогічних методик діагностичного мінімуму, який може здійснюватись за такими напрямками:
  - діагностика мотиваційної сфери; рис характеру; відхилень у поведінці; розвитку соціально-значущих умінь та навичок; комунікативної сфери; креативності.
14. Провести діагностування учнів, використовуючи методи спостереження, анкетування, тестування.
15. Вивчити інтереси школярів (питальник «Як ти проводиш свій вільний час», анкета для виявлення інтересів, потреб, життєвих цінностей підлітків).

16. Виконати завдання з науково-дослідної роботи (підготовка та збір матеріалу) до написання курсової роботи.
17. Діагностична перевірка якості виконаної корекційної роботи та формулювання висновків щодо її ефективності.
18. Підготовка наукової статті (тез) за темою дослідження.

Навчальні посібники

Протягом стажерської практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою, якою послуговується у своїй діяльності соціальний педагог. Під час проходження стажерської практики студенти повинні ознайомитися із шкільною документацією та інформативними матеріалами.

1. Ануфрієв А. Ф., Костромина С. Н. Как преодолеть трудности в обучении детей. Психодиагностические таблицы. Психодиагностические методики. Коррекционные упражнения. – М., 2003.
2. Балицький О.І. Святковий настрій усім: Технологія підготовки дитячого свята // Шкільний світ. – 2002. – № 24. – 6 с.
3. Вашека Т.В. Рання діагностика та профілактика суїцидальної поведінки у підлітковому віці // Практична психологія та соціальна робота. – № 6. – 2006. – С.64–66.
4. Гільбух Ю. З., Георгіївська В. А. Развивайте разум детей. Альбом у 2 ч. – К., 1993.
5. Емоційний розвиток дитини /Упоряд.: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. – К., 2003 (психологічний інструментарій).
6. Жуков В.В. Ти і твої права (тренінг для підлітків 13–17 років). // Практична психологія і соціальна робота, 2001. – № 9.
7. Забрамная С. Д. Альбом для психолого-педагогического обследования детей в медико-педагогических комиссиях. – М., 1985.
8. Ковальова А.Б. Соціальна робота з дітьми, що мають девіантну поведінку // Соціальний працівник. – 2007. – №5. – С.2–11.
9. Коли скінчились уроки // Позакласний час. – 2003.– № 11–12.
10. Кондратенко Л. Розумові здібності дитини (Диференціально-діагностичний довідник психолога школи I ступеня). – К., 2004.
11. Концепція позакласної виховної роботи загальноосвітньої школи // Рад. школа. – 1991. – № 6.
12. Лэндрет Г.Л. Игровая терапия: искусство отношений. – М., 1994.

13. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / О.В. Биховська, В.М. Горбинко, Ж.В. Петрочко та ін. – К.: ДІПСМ, 2004.

14. Романова Е. С., Усанова О. Н., Потемкина О. Ф. Психологическая диагностика развития школьников в норме и патологии. – М., 1990.

15. Романова Е.С. Потемкина О.Ф. Графические методы в психологической диагностике. – М.: 1992.

16. Сосін І.К., Кочарян О.С., Лозинський В.С. Тренінг профілактики алкогольної залежності підлітків // Практична психологія та соціальна робота. – № 6. – 2006. – С.39–48.

17. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.–метод. посібн. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

18. Терлецька Л. Г. Шкільна психодіагностика. – К., 2003.

19. Титарєва Т. Психопрофілактика агресивної поведінки підлітків // Соціальний працівник. – 2007. – №5. – С.16–25.

20. Фопель К. Создание команды. Психологические игры и упражнения / Пер. с нем. – М.: Генезис, 2002.

21. Худик В. А. Психологическая диагностика детского развития. Методы исследования. – К., 1992.

22. Черныш Г.П. Педагогическая технология массового праздника. – М.: Новая школа, 1990. – 212 с.

23. Шмаков С.А. Нетрадиционные праздники в школе. – М.: Новая школа, 1997. – 332 с.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція соціального педагога.

2. Інструкція з охорони праці.

3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи

/predmety/ocppsr/media/files/Etichnuj%20kodeks%20socialnoho%20pedahoha(2).doc

Закони України:

1. Про попередження насильства в сім'ї 15 листопада 2001 року № 2789-III.

2. Про охорону дитинства від 26 квітня 2001 року № 2402-III.

3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за належне виконання обов'язків стосовно охорони життя та здоров'я дітей, а також за зловживання опікунськими правами від 23 вересня 2010 року № 2556-VI.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України:

1. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини від 24 вересня 2008 р. № 866.

2. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 5 квітня 1994р. № 226.

/predmety/ocppsr/media/files/Postanova%20E2%84%96226%20pro%20socialnuj%20zahustditej-surit.doc

Накази (листи) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1. Наказ від 29.10.10 №1023 Щодо профілактики злочинності і правопорушень серед дітей, захисту їх прав на освіту.

2. Наказ від 14.06.2006 р. № 1983 Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.

3. Лист від 13.09.10 № 1/9-623 Щодо подолання злочинності серед неповнолітніх та організації профілактичної роботи

/predmety/ocppsr/media/files/Podolannj%20zlochunnosti.doc

4. Лист від 17.12.2008 р. №1/9-811 Про здійснення соціально-педагогічного патронажу.

5. Лист МОН № 1/9-632 від 11.09.09 р. Щодо поліпшення превентивного виховання та профілактичної роботи з подолання злочинності серед неповнолітніх /predmety/ocppsr/media/files/Lust%20preventivne%20vuhovannj(1).doc

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням стажерської практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, директором освітнього закладу, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряються розроблені студентом матеріали практики.

Вимоги до звіту

Після закінчення проходження практики студенти протягом п'яти днів подають груповому керівнику практики таку документацію:

1. Письмовий звіт про проходження стажерської практики, підписаний безпосередньо керівником від бази практики та завірений печаткою навчального закладу (*додаток А*).
2. Характеристика на студента-практиканта, підписана соціальним педагогом та директором і завірена печаткою закладу (*додаток Д*).
3. Щоденник стажерської практики (*додаток В*).
4. Повідомлення (форма № Н-7.04) (*додаток В*) (*додаток Г*).
5. Угода (форма № Н-7.01) (*додаток Б*).
6. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений керівником практики (*додаток У*).
7. Комплект матеріалів стажерської практики:
  - соціальна паспортизація класу (*додаток П*);
  - програма вивчення учнівського колективу з використанням соціометрії (*додаток Ф*);
  - характеристика на учнівський колектив;
  - програма вивчення школяра (*додаток Р*);
  - характеристика на учня, затверджена класним керівником;
  - характеристика на важковиховуваного учня (*додаток Т*);
  - програма діагностичного мінімуму за обраним напрямом дослідження особистості (не менше 5 методик);
  - матеріали діагностичної роботи з обов'язковим аналізом результатів та висновками щодо проведених форм опитування (не менше 5-ти);
  - матеріали анкетування та тестування вихованців з обов'язковим аналізом результатів і висновками щодо проведених форм опитування (не менше 5-ти);
  - план-конспект двох виховних заходів соціально-педагогічного спрямування, затверджених методистом та соціальним педагогом (*додаток Х*);
  - добір різноманітних розваг та ігор (не менше 10 ігор);
  - система профілактичних заходів запобігання вживання дітьми алкоголю, наркотиків, профілактики бродяжництва;
  - результати самооцінки рівня сформованості якостей студента, необхідних йому як майбутньому соціальному педагогові;

- опис досвіду роботи соціального педагога, який подати у вигляді буклету чи альбому (друкований та електронний варіант);

- конспекти корекційних заходів з учнями, батьками, педагогічним колективом (добір психокорекційних вправ (не менше 10 ігор; конспект корекційних занять (не менше 3-х); психокорекційна програма (одна); лекція для батьків; заняття або доповідь із презентацією для педагогічного колективу);

- матеріали діагностичного зрізу з обов'язковим аналізом результатів та висновками щодо проведених форм корекційної роботи;

8. Плани-сценарії проведених соціально-виховних заходів (2 заходи) - (фото або відео фіксація проведених соціально-виховних заходів додається обов'язково) (*додаток Х*);

9. Виконані індивідуально-дослідні завдання.

10. Фото-, відео-матеріали про проходження практики;

11. стінгазета про проходження стажерської практики.

12. Виступ на підсумковій конференції за обраною темою.

Питання для обговорення на підсумковій конференції

1. Аргументувати правомірність висловлювання:
«Соціальний педагог – захисник (адвокат) інтересів дитини в усіх сферах життєдіяльності».

«Соціальний педагог – консультант, радник».

«Соціальний педагог – помічник адміністрації».

«Соціальний педагог – наставник».

«Соціальний педагог – психотерапевт».

«Соціальний педагог – експерт».

«Соціальний педагог – посередник».

«Соціальний педагог – товариш».

«Соціальний педагог – порадник».

2. Охарактеризуйте проблемну ситуацію, з якою вам довелося мати справу під час проходження стажерської практики та вкажіть шляхи її вирішення, які ви обрали.

3. Зазначте Ваш персональний внесок у вдосконалення та розвиток професійної сфери.

4. Назвіть якості особистості, обов'язкові для соціального педагога. Оцініть за п'ятибальною шкалою сформованість у вас кожної з них на даний момент.

5. Вкажіть, якості, що не припустимі в особистості соціального педагога.

6. Визначте рівень готовності (оптимальний, достатній, критичний, не припустимий) до професійної діяльності соціального педагога.

7. Проведіть самодіагностику за наступними показниками: рівень мотиваційної діагностики; спрямування особистості; наявність та рівень комунікативних умінь; особливості емоційно-вольової сфери; рівень конфліктності; оцінка самоконтролю у спілкуванні; рівень самооцінки; тип темпераменту, особливості характеру.

8. Визначте індивідуально-особистісні риси, що допоможуть вам у професійній діяльності соціального педагога.

9. Визначте своє «проблемне поле»; які особисті риси можуть викликати ускладнення у вашій професійній діяльності.

10. Виконайте творчу роботу «Соціально-педагогічна платформа моєї майбутньої діяльності».

11. Вкажіть, який вплив мала практика для Вашого професійного становлення (чи розширилось уявлення про сфери спеціалізації; про категорії клієнтів та об'єкти професійної діяльності; змінилось ставлення до самої професії).

12. Зазначте, якими якостями повинен володіти психолог, в основі роботи якого лежать міжособистісні відносини на різних соціальних щаблях (діти, батьки, колеги, адміністрація).

13. Визначте, як соціальний педагог повинен враховувати психологічні й індивідуальні особливості школярів у процесі навчання та проведення загальних заходів.

14. Вкажіть, яку інформаційно-освітню роботу веде соціальний педагог (з учнями, батьками, колегами).

15. Зазначте умови, які сприяють розвиткові інтелекту й творчого розвитку учнів.

16. Охарактеризуйте психологічний клімат у класі (в якому Ви працюєте) і в школі.

17. Вкажіть, з якими труднощами психологічного та комунікативного плану Ви зіткнулися під час практики.

18. Сформулюйте ваші враження, отримані під час практики. Що Вам хотілося б відзначити в організації практики як позитивне? Як негативне?

Розміщення документації в папці з матеріалами стажерської практики має відповідати вищезазначеному порядку.

Підведення підсумків практики

Робота студента під час стажерської практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно з набраними балами за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). При цьому, оцінюючи знання студента-практиканта, керівник практики послуговується такими критеріями, як: правильність відповіді на запитання, повнота і конкретність, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язувати теорію з практикою, логічно й аргументовано висловлювати свої думки, культура мовлення. Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
<i>I. Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями</i>		максимальна кількість 40 з них:	керівник від бази практики і методист
1.1	Виконання програми стажерської практики зі збором всіх необхідних матеріалів	0-1	
1.2	Якість проведення соціально-педагогічної роботи	1-20	
1.3	Проведення комплексу соціально-педагогічної роботи	1-10	
1.4	Відвідування та здійснення аналізу соціально-педагогічної роботи соціальним педагогом і однокурсниками	1-5	
<i>II. Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента</i>		максимальна кількість 30 з них:	методист
2.1	Укладання календарно-тематичних планів роботи соціального педагога	1-5	
2.2	Розробка програми соціально-педагогічної діяльності	1-10	

2.3	Добір навчально-дидактичного, наочного матеріалу та іншого матеріалу для розробки комплексу соціально-педагогічної роботи	1-10	
2.4	Виступ з доповіддю на науково-методичній конференції за підсумками педпрактики	1-5	
III. Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань		максимальна кількість 20	циклова комісія
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість 10 з них:	Керівник практики факультету
4.1	Аналіз соціально-педагогічної роботи, впровадженій соціальним педагогом та однокурсниками	1-2	
4.2	Програма соціально-педагогічної роботи та DVD диск з дидактичним, наочним матеріалом до її проведення	1-3	
1.3	Програма реалізації соціально-педагогічної діяльності	1-3	
1.4	Щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.	1-2	
ВСЬОГО		100	

Розподіл балів, які отримують студенти

Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями	Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента	Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань	Оформлення звітної документації	Підсумковий бал
40	30	20	10	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СТАЖЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах	Максимальна кількість балів
I. Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями			40
	<ul style="list-style-type: none"> - студент здійснив глибоке і всебічне соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, планує і організовує соціально-педагогічну роботу зі своїм колективом з урахуванням результатів спостереження; готує повний комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; - під час впровадження робочих (пробних) соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент комплексно й оптимально вирішує соціально-виховні та розвиваючі завдання; формує позитивну мотивацію соціально-значущої діяльності у вихованців, забезпечує постійний контакт з дитячим колективом; бачить і оперативно виправляє власні помилки; - демонструє знання та організаційні вміння під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; творчо розробляє зміст комплексу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та добирає відповідний дидактичний і інформаційний матеріал до нього; оптимально добирає види соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з урахуванням вікових особливостей вихованців; - аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом, здійснюється з урахуванням поставлених і реалізованих цілей та завдань, а також з позиції уявлення про себе, про вихованців, про 	36-40	

<p>соціально-розвиваюче середовище; оцінює переваги й недоліки в змісті та організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; здатний творчо переосмислити й подати ідеї щодо удосконалення соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Студент виконав всі завдання соціально-педагогічної роботи з дітьми в повному обсязі.</p>		
<p>- здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, прогнозує і моделює шляхи подальшого розвитку і вдосконалення вихованців обраного колективу;</p> <p>- під час проведення робочих (пробних) соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент досягає оптимального результату вирішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; формує позитивну мотивацію до соціально-значущої діяльності у вихованців; забезпечує контакт з дитячим колективом; зауважує і оперативно виправляє власні помилки;</p> <p>- демонструє знання принципів організації під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; обирає відповідні види соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; творчо розробляє зміст соціально-педагогічної діяльності й аналізує результат.</p> <p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здійснює з огляду реалізації поставлених цілей і завдань; бачить шляхи її удосконалення; володіє різними видами аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; бачить переваги й недоліки в змісті й організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; пропонує шляхи виправлення проблемних ситуацій.</p> <p>Студент виконав достатню кількість завдань соціально-педагогічної діяльності.</p>	31-35	
<p>- студент здійснює соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом; узагальнює і здатний згрупувати результати спо-</p>	26-30	

<p>стережень; оцінює і характеризує рівень розвитку дитячого колективу та наявні проблеми;</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягає запланованого результату; вміє зіставляти зміст проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з виховними та розвивальними завданнями; забезпечує контакт з дитячим колективом; корегує, залежно від соціально-педагогічної ситуації зміст, характер та види соціально-педагогічної діяльності; не допускається помилок, бачить і виправляє помилки вихованців; демонструє використання інноваційних методів під час розробки і проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; визначає ефективні способи досягнення позитивних результатів соціально-педагогічної діяльності вихованців;</p> <p>- демонструє знання різних видів соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аргументує необхідність її розробки й організації її впровадження з урахуванням особливостей конкретного дитячого колективу; вдало добирає дидактичний та інформаційний матеріал; розробляє план і програму проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, використовуючи наявний в соціально-педагогічній освіті досвід; аналізує результати проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з подальшою перспективою удосконалення.</p> <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання соціально-педагогічної діяльності.</p>		
<p>- студент здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу; самостійно характеризує колектив;</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів реалізує запланований зміст; не припускається помилок; зауважує на помилки вихованців, але не завжди їх виправляє; звертає увагу на вирішення соціально-</p>	20-25	

<p>льно-виховних та розвиваючих завдань; встановлює контакт з дитячим колективом; аналізує проведені соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи; володіє основами аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснює підготовку до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів за зразком соціального педагога; при розробці використовує досвід проведення подібної роботи; аналізує її результати; - аналізуючи проведені соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи, впроваджені соціальним педагогом та однокурсниками, бачить переваги та недоліки в змісті й організації соціально-педагогічної діяльності; <p>Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - студент здійснює часткове соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом, фіксуючи лише результати; 		
<ul style="list-style-type: none"> - при проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів частково досягає результатів соціально-педагогічної діяльності, однак соціально-виховні та розвиваючі завдання залишає поза увагою, оскільки реалізується тільки запланована змістова лінія соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; контакт з дитячим колективом – помірний; не вміє мотивувати вихованців до соціально-значущої діяльності; припускається незначних помилок при проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, однак не звертає увагу на помилки вихованців; - планує і організовує проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів винятково за зразком соціального педагога; висловлює загальні судження при його аналізі; - демонструє знання основ аналізу соціально-виховних та розвиваючих завдань; 	15-19	

<p>льно-виховних та діагностико-корекційних заходів, однак при обговоренні в основному висловлює загальні судження.</p> <p>Студент виконав програму практики на слабкому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - не здійснює соціально-педагогічного вивчення дитячого колективу; - під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не вирішує соціально-виховних та розвиваючих завдань; не дотримується поставленої мети соціально-педагогічної діяльності; невдало добирає дидактичний та інформаційний матеріал; припускається грубих помилок і не здатний вчасно їх виправити; не бачить помилок вихованців; слабкий контакт із дитячим колективом; - висловлює поверхові судження при аналізі соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, впроваджених соціальним педагогом чи однокурсниками; не володіє критеріями аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; -- не вміє планувати та організовувати проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; керується лише загальними уявленнями й рекомендаціями соціального педагога під час організації і проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів. <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>	0-14	
<p>II. Якість виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студента</p>		30
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом самостійно, він оформлений відповідно до вимог і відповідає програмі діяльності; 	26-30	

<p>ті соціально-педагогічної установи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - при підготовці до розробки та проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складання плану й програми студент оперує отриманими знаннями, уміннями й навичками з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін, які опановував раніше; самостійно здобуває знання відповідно до теми, мети й завдань реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; методично грамотно виділяє мету й завдання соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, прогнозує шляхи їх досягнення; добирає найбільш ефективні методи та прийоми соціально-педагогічної діяльності; виявляє самостійність і творчий підхід у плануванні та розробці плану та програми проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу для розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно, заздалегідь; дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до плану і якісно. Студент використовує фрагменти фільмів, вміє опрацьовувати матеріал за допомогою комп'ютерних програм; - студент виступив з доповіддю, яка повністю відбиває тему, виступ відбувся із презентацією і коментарем студента. Виступ був яскравим, продуманим, цікавим, студент не звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою. Провів цікаву дискусію з однокурсниками з теми доповіді; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом за консультацією керівника практики, оформлено відповідно до вимог і відпові- 	21-25	

<p>дає плану роботи соціального педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> - при розробці плану й програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оперує опанованими знаннями із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до теми та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аргументує вибір мети та завдань соціально-педагогічної діяльності; методично грамотно розробляє хід проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; добирає найбільш ефективні методи та прийоми реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; виявляє самостійність у плануванні й розробці плану і програми проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до плану роботи соціального педагога і якісно; - студент виступив з доповіддю, яка відбиває тему, виступ відбувся із презентацією, але без коментарів. Виступ був цікавим, студент іноді звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою, відповідав на запитання групи і ставив свої запитання студентам; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом за допомогою соціального педагога, оформлено з незначними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога; - під час підготовки до розробки й проведення соціально-виховних та діагностико- 	15-20	

<p>корекційних заходів та плану реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент використовує певні знання, уміння й навички з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; використовує додаткові знання відповідно до теми та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аналізує вибір мети та етапів реалізації програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; добирає різні методи та прийоми соціально-педагогічної технології; виявляє самостійність при розробці плану та програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання добирається відповідно до плану роботи соціального педагога і якісно; - студент виступив із доповіддю, яка відбиває тему, виступ відбувся без презентації. Виступ добре прописаний, з перенасиченим теоретичним змістом; студент звертався до своїх записів; налагодив контакт із групою, відповідав на запитання однокурсників; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом під диктовку соціального педагога, він оформлений з певними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога; - під час підготовки до розробки й проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, плану й програми дій студент трансформує раніше отримані знання із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних 	10-14	

<p>заходів; пояснює вибір мети та завдань проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; здатний озвучити хід заходу, який розробляє;</p> <ul style="list-style-type: none"> - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається не завжди відповідно до теми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога; - студент виступив з доповіддю, яка повно відображає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ добре прописаний, теоретичний та практичний зміст співпадають; студент читав написаний текст доповіді; на запитання відповідав не впевнено; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено не вчасно і з суттєвими помилками, не відповідає плану роботи соціального педагога; - під час підготовки до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану дій студент частково виявляє раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; визначає мету та завдання проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів за допомогою керівника практики; здатний розповісти хід реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів лише у вигляді тез; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально- 	6-9	

<p>виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал не відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал не завжди наявний під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент виступив з доповіддю, яка частково відображає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ недбало прописаний, теоретичний та практичний зміст не співпадають; студент читав написаний текст доповіді; не міг відповісти на запитання з теми; 		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено частково і з суттєвими помилками, зміст не відповідає вимогам щодо написання календарних планів і плану роботи соціального педагога; - під час підготовки до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану й програми дій студент не виявляє раніше отриманих знань із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напрямку соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; не орієнтується у закономірностях визначення мети та завдань соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; не подає план проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, що має проводити; - добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здійснюється без урахування вікових особливостей і не якісно; - студент не підготував доповідь на конференцію, виступав не за темою, використовував загальні фрази. 	0-5	

<p align="center">III. Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань</p>		<p align="center">20</p>
<p>Творчо, самостійно розроблений комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів із використанням науково-методичної літератури та Інтернет ресурсів; урахування вікових особливостей дітей у виборі навчального та інформативного матеріалу; визначення триєдиної мети; відповідність структури та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів меті; формування визначених вмінь та навичок соціально-значущої діяльності; оптимальний вибір системи методів; застосування особистісно-орієнтованого підходу залучення дітей до соціально-значущої діяльності;</p> <p>Розроблений і реалізований комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів соціально-педагогічної технології показав, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент володіє матеріалом, використовує засоби й методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізації їхньої соціально-значущої діяльності; заплановані завдання соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; вміло використано різноманітні форми й методи соціально-педагогічної діяльності; у ході розробки й реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів вдало здійснено перебудову структури відповідно до розвитку ситуації; мовлення та культура практиканта бездоганна. <p>Аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано вибір мети, соціально-педагогічні основи її досягнення у процесі розробки й реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; 	18-20	

<p>- проаналізовано деформації, отримані у процесі соціально-педагогічної діяльності;</p> <p>- вказано недоліки, допущені в ході розробки й реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та шляхи підвищення ефективності.</p> <p>Оцінка «відмінно» за роботу може бути лише за умови, якщо весь комплект розроблених і реалізованих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оцінено на «відмінно».</p>		
<p>Соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи розроблено студентом самостійно і з використанням науково-методичної літератури; враховано вікові особливості вихованців при виборі навчального матеріалу соціально-педагогічного матеріалу; визначено триєдину мету, сформульовано завдання; здійснено оптимальний вибір системи методів; дібрано відповідний вид соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>Проведений соціально-виховний та діагностико-корекційний захід показав, що:</p> <p>- студент володіє матеріалом, використовує засоби й методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізацію їхньої діяльності; зап-лановані завдання соціально-виховного та діагностико-корекційного заходу виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; мовлення та культура практиканта на високому рівні.</p> <p>Аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів:</p> <p>- обґрунтовано вибір мети; вказано недоліки, допущені в ході проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та шляхи підвищення їхньої ефективності.</p>	15-17	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів написані, але практикант послуговувався допомогою керів-</p>		

<p>ника практики чи соціального педагога при розробці деяких етапів програми.</p> <p>Мету соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягнуто, вихованці брали участь у заходах під керівництвом соціального педагога, але спостерігались моменти, коли практикант відчував себе розгублено (не відповідав на запитання вихованців тощо).</p>		
<p>Аналізуючи соціально-виховний та діагностико-корекційний захід, практикант може чітко аргументувати, що мету заходу досягнуто, бачить недоліки та шляхи їх усунення.</p>	12-14	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів соціально-виховного заходу повністю складався за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не було фактичних помилок, зривів дисципліни, але практикант недостатньо володів колективом (працював з одним вихованцем, не зміг залучити решту дітей до бесіди тощо). Мету соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягнуто.</p> <p>Під час аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів нечітко виділяються позитивні та негативні моменти, не обґрунтовуються шляхи вдосконалення заходу.</p>	9-11	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів написані за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів були помилки в знанні практикантом фактичного матеріалу, не контролювалась ситуація в колективі вихованців. Мету соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не досягнуто, або досягнуто частково.</p>	6-8	

Практикант не може проаналізувати недоліки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.		
Розроблений і реалізований комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, оцінений на «незадовільно», не зарховується, проводиться повторно.	0-5	
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		10
- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними та діагностико-корекційними заходами, проведеними однокурсниками, здійснено в повному обсязі з поданням опрацьованої документації; - якість розробленого плану й програми дій залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів висока. Додатковий матеріал до залікової, робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів систематизовано, скомпоновано з використанням творчого підходу до їх розробки і подано на DVD- диску; - студент здає розгорнуту програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програму дій подано; у підсумку є самоаналіз результатів діяльності студента; - щоденник студента-практиканта оформлено відповідно до вимог; захист здійснено у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно	9-10	
- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів	7-8	

корекційних заходів однокурсників здійснено в достатньому обсязі з поданням опрацьованої документації; - якість плану й програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів висока. Додатковий матеріал до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів систематизовано, скомпоновано за темами та подано на DVD-диску; - студент здає добре оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програму подано з додатками; - добре оформлено щоденник студента-практиканта; захист відбувається у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики. Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі й вчасно		
- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників, здійснено на 50% з поданням опрацьованої документації; - якість плану й програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів середня. Додатковий матеріал до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не систематизовано, подано DVD-диск; - студент здає добре оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програму подано з додатками; - щоденник студента-практиканта оформлено в повному обсязі; щоденник має естетичний вигляд, але записи зроблено у скороченому вигляді. Зміст записів не повністю розкриває	5-6	

види діяльності на педпрактиці. Захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу;		
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників; велися несистематично й поверхово; - якість плану й програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів середня. Додатковий матеріали до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не систематизовано, не подано DVD-диск; - студент здає не повністю оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програму подано без додатків; - щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовано й не обґрунтовано. Обсяг щоденника обмежений. Щоденник підготовлено формально. <p>Студент подав усю необхідну документацію із запізненням.</p>	3-4	
<p>Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби щодо розроблених соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, спираючись на зразки; не зробив записи на DVD-диску.</p> <p>Студент подав звітну документацію не в повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<ul style="list-style-type: none"> - Студент не брав участі в аналізі відвіданих соціально-виховних заходів; - документацію не підготовлено належним чином і вчасно. 	0	

V. Виробнича (соціально-педагогічна) практика спеціалістів (1 курс, 1 семестр), 4 тижні

Виробнича (соціально-педагогічна) практика студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців, яка має на меті закріплення і вдосконалення базових професійно значущих вмінь та формування навичок, що необхідні при виконанні функцій соціального педагога.

Виробнича (соціально-педагогічна) практика передбачає поглиблення та закріплення теоретичних знань, одержаних студентами у ВНЗ, вміння застосовувати їх на практиці та перетворення теоретичних знань у систему професійних умінь (комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктивних, гностичних та ін.). При цьому є важливим формування цілісного уявлення про професійну діяльність соціального педагога, що розуміється не у вузьких рамках соціально-педагогічної діяльності, а у всій повноті педагогічної професії й його готовності до виконання як соціально-педагогічних функцій.

Під час соціально-педагогічної практики студенти студентів ОКР «Спеціаліст» накопичують матеріал для написання дипломного дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання.

Мета та завдання практики

Виробнича (соціально-педагогічна) практика передбачає поглиблення та закріплення теоретичних знань, одержаних студентами у ВНЗ, вміння застосовувати їх на практиці та перетворення теоретичних знань у систему професійних умінь (комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктивних, гностичних та ін.). При цьому є важливим формування цілісного уявлення про професійну діяльність соціального педагога, що розуміється не у вузьких рамках соціально-педагогічної діяльності, а у всій повноті педагогічної професії й його готовності до виконання як соціально-педагогічних функцій.

Завдання соціально-педагогічної практики: сприяти розвитку у студентів теоретичних, інформаційно-дослідницьких та методи-

чних компетентностей і формувати відповідні компетенції, у тому числі:

- ознайомлення студентів із сучасним станом навчально-виховної роботи в різних типах закладів освіти, передовим педагогічним досвідом, станом реалізації основних завдань концепції української національної школи;
- закріплення і поглиблення знань з соціально-педагогічного циклу дисциплін, розширення обсягу теоретичних знань з фаху;
- формування готовності до роботи в закладах освіти;
- розвиток особистих якостей, які необхідні в професійній діяльності соціального педагога;
- формування вмінь і навичок реалізовувати професійні функції: конструктивну, мобілізуючу, організаторську, комунікативну та інформаційну;
- встановлення та поглиблення зв'язку теоретичних знань студентів з реальним соціально-виховним процесом, розвиток умінь використовувати ці знання під час вирішення конкретних соціально-педагогічних ситуацій.

За наслідками проходження педагогічної практики студенти повинні набути наступні вміння:

Конструктивні:

- планувати соціально-педагогічну і соціально-виховну роботу;
- відбирати, аналізувати й синтезувати соціально-педагогічну інформацію, здійснювати дидактичну переробку складного матеріалу;
- творчо й обґрунтовано будувати організаційно-педагогічну і логіко-педагогічну соціально-виховних заходів, що проводяться;
- планувати систему перспективних ліній у розвитку окремої особистості та колективу.

Організаторські:

- виявляти й організовувати актив класу, керувати ним у різних умовах;
- організовувати різні види колективної та індивідуальної діяльності вихованців, розвивати їхню активність;
- здійснювати контроль і допомогу в соціальному розвитку вихованців;
- здійснювати контроль і допомогу у виконанні доручень вихованцями;
- здійснювати педагогічне керівництво дитячими організаціями;

- організовувати роботу з батьками та громадськістю.

Комунікативні:

- встановлювати педагогічне доцільні відносини з вихованцями, батьками, колегами;
- регулювати внутрішньо колективні та міжколективні відносини;
- знаходити потрібні форми спілкування з вихованцями й батьками;
- передбачати результат педагогічної дії на відносини з вихованцями.

Дослідницькі:

- вивчати індивідуальні особливості вихованців та колективу;
- критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;
- усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;
- використовувати в роботі соціально-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід;
- прогнозувати використовувані засоби і методи роботи.

Організація проведення виробничої (соціально-педагогічної) практики

У відповідності до навчальних планів для студентів ОКР «Спеціаліст» (спеціальність 7.01010601 «Соціальна педагогіка») - це соціально-педагогічна практика, яка проводиться на 1 курсі, у 1-ому семестрі протягом 4-х тижнів в курсі, у 2-ому семестрі протягом 4-х тижнів на базі загальноосвітніх закладів різних типів (гімназії, школи-інтернати, колеґіуми), дитячі будинки, притулки, ліцеї тощо).

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої представити перед студентам мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Безпосередньо на базах практики (загальноосвітніх закладів різних типів) студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці і протипожежної безпеки у школі і на робочому місці.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу педагогічної практики; ретельно виконувати план проведення соціально-педагогічної практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник соціально-педагогічної практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення соціально-педагогічної

практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення соціально-педагогічної практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити та оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження соціально-педагогічної практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Зміст практики

Під час соціально-педагогічної практики студенти студентів ОКР «Спеціаліст» накопичують матеріал для написання дипломного дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з вчителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання, а саме:

Навчальна діяльність:

1. Бере участь у настановчій та підсумковій конференціях щодо організації та проходження соціально-педагогічної практики;
2. Ознайомиться з навчально-виховним закладом (бесіди з адміністрацією, вчителями, працівниками).
3. Веде щоденник соціально-педагогічної практики з аналізом роботи кожного дня. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, роздуми, зауваження керівників практики та власні пропозиції й рекомендації щодо оптимізації та проведення практики.
4. Розробляє індивідуальний план роботи на період практики.
5. Ознайомиться з основними напрямками профорієнтаційної роботи в закладі.

Виховна діяльність:

1. Сприяє згуртуванню учнівського колективу. З цією метою організовує різноманітні розваги, відповідно до учнів.
  2. Розробляє та проводить соціально-виховні заходи та бере участь у їх обговоренні.
- Бере участь у підготовці та проведенні батьківських зборів.

Методична діяльність

- Опрацьовує посадові обов'язки соціального педагога.
Ознайомиться з документацією соціального педагога.
Ознайомиться з учнівським колективом базового класу.

Консультується с соціальним педагогом та методистами з організаційних та методичних питань щодо громадського життя і діяльності дитячого колективу.

Дослідницька діяльність

1. Проводиться діагностування вихованців, використовуючи методи спостереження, анкетування, тестування.
2. Аналізує діяльність соціального педагога за такими напрямками: діагностичний; медико-психологічний; дитячі та молодіжні ініціативи; методично інформаційний блок; педагогічна анімація та дозвілля; робота з проблемними сім'ями.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних та організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу і рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, зміст їх конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики. З метою формування мотиваційного компоненту діяльності студентів з виконання індивідуальних завдань їх тематика визначається в руслі досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Скласти програму вивчення школяра.
2. Провести соціальну паспортизацію класу.
3. Скласти психолого-педагогічну характеристику на учня, на основі спостережень, результатів діагностичних методик, вивчення документів.
4. Скласти характеристику учнівського колективу на основі зібраного фактичного матеріалу, аналізу чинників, що характеризують колектив з точки зору психології й педагогіки.
5. Підібрати діагностичні (профорієнтаційні) методики для використання їх студентами в закладах освіти.
6. Вивчити соціально-демографічний паспорт мікрорайону тип мікрорайону, контингент сімей, умови для розвитку особистості та

здійснення соціально-педагогічної роботи і т.д.), визначення форм взаємодії.

7. Розробити та провести систему профілактичних заходів по запобіганню вживання дітьми алкоголю, наркотиків, профілактиці бродяжництва.

8. Розробити та провести систему заходів профорієнтаційного спрямування.

9. Підібрати та виготовити роздатковий матеріалів для проведення соціально-виховної та профорієнтаційної роботи.

10. Вивити особливості важковиховуваних дітей (схема проведення опитування «важкого» підлітка, схема вивчення особистості важковиховуваної дитини).

11. Проаналізувати і визначити власний рівень професіоналізму як соціального педагога, використовуючи запропоновану методику атестації соціальних педагогів.

12. Вивити професійну спрямованість вихованця (опитувальник «Як ти проводиш свій вільний час», анкета «Професійні орієнтації молоді», «Професійні наміри випускників», «Що мені подобається» «Трудова та підприємницька діяльність молоді», тест «Як ви ставитеся до навчання», методика «Як обрати професію» тощо.

13. Виконати завдання з науково-дослідної роботи (підготувати та зібрати матеріалу до написання дипломної роботи).

Навчальні посібники

Протягом виробничої (соціально-педагогічної) практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою, що використовує в своїй діяльності соціальний педагог. Під час проходження практики студенти повинні ознайомитися із шкільною документацією та інформативними матеріалами.

1. Вашека Т. В. Рання діагностика та профілактика суїцидальної поведінки у підлітковому віці // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. - № 6. – С.64–66.

2. Ковальова А. Б. Соціальна робота з дітьми, що мають девіантну поведінку // Соціальний працівник. – 2007. – №5. – С.2–11.

3. Концепція позакласної виховної роботи загальноосвітньої школи // Рад. школа. – 1991.– № 6.

4. Петровская Л. А. Теоретические и методические проблемы социально-психологического тренинга. – М., 1982.

5. Сосін І. К., Кочарян О. С., Лозинський В. С. Тренінг профілактики алкогольної залежності підлітків // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 6. – С.39–48.

6. Соціальний педагог // Кваліфікаційні характеристики педагогічних працівників, для яких встановлені кваліфікаційні категорії, розроблені авторським колективом у складі: Болтівець С. І., Луговий В.І., Міненко А. С., Нікітенко О. І. // Додаток до Типового положення про атестацію педагогічних працівників України, затверджений наказом МОУ від 20 серпня 1993 р., № 310; зареєстрований в Міністерстві юстиції України 2 грудня 1993 р. за № 176.

7. Титарєва Т. Психопрофілактика агресивної поведінки підлітків // Соціальний працівник. – 2007. – №5. – С.16–25.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція соціального педагога.
2. Інструкція з охорони праці.
3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи
[/predmety/ocppsr/media/files/Etuchnuj%20kodeks%20socialnoho%20pedahoha\(2\).doc](#)

Закони України:

1. Про попередження насильства в сім'ї 15 листопада 2001 року № 2789-III.

2. Про охорону дитинства від 26 квітня 2001 року № 2402-III.

3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за належне виконання обов'язків стосовно охорони життя та здоров'я дітей, а також за зловживання опікунськими правами від 23 вересня 2010 року № 2556-VI.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України:

1. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини від 24 вересня 2008 р. № 866.

2. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 5 квітня 1994р. № 226.
[/predmety/ocppsr/media/files/Postanova%20E2%84%96226%20pro%20socialnuj%20zahustditej-surit.doc](#)

Накази (листи) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1. Наказ від 29.10.10 №1023 Щодо профілактики злочинності і правопорушень серед дітей, захисту їх прав на освіту.

2. Наказ від 14.06.2006 р. № 1983 Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.

3. Лист від 13.09.10 № 1/9-623 Щодо подолання злочинності серед неповнолітніх та організації профілактичної роботи

/predmety/ocppsr/media/files/Podolannj%20zlochunnosti.doc

4. Лист від 17.12,2008 р. №1/9-811 Про здійснення соціально-педагогічного патронажу.

5. Лист МОН № 1/9-632 від 11.09.09 р. Щодо поліпшення превентивного виховання та профілактичної роботи з подолання злочинності серед неповнолітніх /predmety/ocppsr/media/files/Lust%20preventivne%20vuhovannj(1).doc

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням соціально-педагогічної практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, директором освітнього закладу, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряються розроблені студентом матеріали практики.

Вимоги до звіту

Після закінчення проходження практики студенти протягом п'яти днів подають груповому керівнику практики таку документацію:

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студентка практиканта; його ініціативність і творчість;
- якість соціально-педагогічної роботи з дитячим колективом і окремими вихованцями;
- якість індивідуальної дослідницької роботи, виконаної в ході соціально-педагогічної практики;
- якість оформлення документації з соціально-педагогічної практики;

- своєчасність здачі документації.

Після закінчення проходження практики студенти протягом п'яти днів подають груповому керівнику практики таку документацію:

1. Письмовий звіт про проходження соціально-педагогічної практики, підписаний безпосередньо керівником від бази практики та завірений печаткою навчального закладу (25 сторінок) (додаток А).

2. Характеристика на студента-практиканта, підписана класним керівником, соціальним педагогом та директором і завірена печаткою закладу.

3. Щоденник практики (форма № Н-7.03) (додаток Д).

4. Повідомлення (форма № Н-7.04) (додаток В) (додаток Г).

5. Угода (форма № Н-7.01) (додаток Б).

6. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений керівником практики.

7. Комплект соціально-діагностичних і соціально-корекційних заходів:

- Соціальна паспортизація класу.

- Програма вивчення учнівського колективу з використанням соціометрії.

- Характеристика на учнівський колектив.

- Програма вивчення школяра.

- Характеристика на учня, затверджена класним керівником.

- Характеристика на важковиховуваного учня.

- Матеріали анкетування та тестування вихованців з обов'язковим аналізом результатів та висновками щодо проведених форм опитування (не менше 5-ти).

- План-конспект 2-х проведених виховних заходів соціально-педагогічного спрямування, затверджених методистом та соціальним педагогом - (фото або відео фіксація проведених соціально-виховних заходів додається обов'язково) (додаток Х);

- Паспорт соціальної інфраструктури мікрорайону.

- Результати самооцінки рівня сформованості якостей необхідних Вам як майбутньому соціальному педагогові.

8. Опис досвіду роботи соціального педагога, його поради щодо роботи з дітьми різних категорій (оформити у вигляді буклету, альбому (електронний варіант презентації)).

9. Фото-, відео- матеріали про проходження соціально-педагогічної практики.

10. Виконані індивідуально-дослідні завдання.

11. Стінгазета про проходження соціально-педагогічної практики.

Підведення підсумків практики

Робота студента під час соціально-педагогічної практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно набраним балам за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). При цьому, оцінюючи знання студента-практиканта керівник практики керується такими критеріями як: правильність відповіді на питання, повнота і конкретність, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язувати теорію з практикою, логічно і аргументовано висловлювати свої думки, культура мовлення. Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями		максимальна кількість 40 з них:	керівник від бази практики і методист
1.1	Виконання програми виробничої (соціально-педагогічної) практики зі збором всіх необхідних матеріалів	0-1	
1.2	Якість проведення соціально-педагогічної роботи	1-20	
1.3	Проведення комплексу соціально-педагогічної роботи	1-10	
1.4	Відвідування та здійснення аналізу соціально-педагогічної роботи соціальним педагогом і однокурсників	1-5	
II. Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента		максимальна кількість 30 з них:	методист
2.1	Укладання календарно-тематичних планів роботи соціального педагога	1-5	
2.2	Розробка програми соціально-педагогічної діяльності	1-10	

2.3	Підбір навчально-дидактичного, наочного матеріалу та іншого матеріалу до розробки комплексу соціально-педагогічної роботи	1-10	
2.4	Виступ з доповіддю на науково-методичній конференції за підсумками педпрактики	1-5	
III. Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань		максимальна кількість 20	циклова комісія
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість 10 з них:	Керівник практики факультету
4.1	Аналіз соціально-педагогічної роботи, впровадженої соціальним педагогом та однокурсниками	1-2	
4.2	Програма соціально-педагогічної роботи та DVD диск з дидактичним, наочним матеріалом до її проведення	1-3	
1.3	Програма реалізації соціально-педагогічної діяльності	1-3	
1.4	Щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.	1-2	
		100	

Розподіл балів, які отримують студенти

Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями	Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента	Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань	Оформлення звітної документації	Підсумковий бал
40	30	20	10	100

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
ВИРОБНИЧОЇ (СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ)
ПРАКТИКИ СПЕЦІАЛІСТІВ**

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах	Максимальна кількість балів
I. Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями			40
	<p>- студент здійснив глибоке і всебічне соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, планує і організовує соціально-педагогічну роботу зі своїм колективом з урахуванням результатів спостереження; готує повний комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів</p> <p>- під час впровадження робочих (пробних) соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент комплексно і оптимально вирішує соціально-виховні та розвиваючі завдання; формує позитивну мотивацію соціально-значимої діяльності у вихованців, забезпечує постійний контакт з дитячим колективом; зауважує і оперативно справляє власні помилки.</p> <p>- демонструє знання та організаційні вміння під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; творчо розробляє зміст комплексу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та підбирає відповідний дидактичний і інформаційний матеріал до нього; оптимально підбирає види соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з урахуванням вікових особливостей вихованців.</p> <p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом здійснює з урахуванням поставлених та реалізованих цілей та завдань, а також з по-</p>	36-40	

<p>зиції уявлення про себе, про вихованців та соціально-розвиваючого середовища; оцінює переваги і недоліки в змісті та організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; здатен творчо переосмислити і подати ідеї щодо удосконалення соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Студент виконав всі завдання соціально-педагогічної роботи з дітьми в повному обсязі.</p>		
<p>- соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, прогнозує і моделює шляхи подальшого розвитку і удосконалення вихованців вибраного колективу;</p> <p>- під час проведення робочих (пробних) соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент досягає оптимального результату рішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; формує позитивну мотивацію до соціально-значимої діяльності у вихованців; забезпечує контакт з дитячим колективом; зауважує і оперативно справляє власні помилки;</p> <p>- демонструє знання принципів організації під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; вибирає відповідні види соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; творчо розробляє зміст соціально-педагогічної діяльності і аналізує результат.</p> <p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здійснює з огляду реалізації поставлених цілей і завдань; бачить шляхи її удосконалення; володіє різними видами аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; бачить переваги і недоліки у змісті й організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; пропонує шляхи виправлення проблемних ситуацій.</p> <p>Студент виконав достатню кількість завдань завдання соціально-педагогічної діяльності.</p>	31-35	

<p>- студент здійснює соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом; узагальнює і здатен групувати результати спостережень; оцінює і характеризує рівень розвитку дитячого колективу та наявні проблеми.</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягає запланованого результату; вміє співставляти зміст проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з виховними та розвивальними завданнями; забезпечує контакт з дитячим колективом; корегує, в залежності від соціально-педагогічної ситуації зміст, характер та види соціально-педагогічної діяльності; не допускає помилок, бачить і виправляє помилки вихованців; демонструє використання інноваційних методів, під час розробки і проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; визначає ефективні способи досягнення позитивних результатів соціально-педагогічної діяльності вихованців;</p> <p>- демонструє знання різних видів соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аргументує необхідність її розробки і організацію її впровадження з урахуванням особливостей конкретного дитячого колективу; вдало підбирає дидактичного і інформаційного матеріалу; розробляє план і програму проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, використовуючи наявний в соціально-педагогічній освіті досвід; аналізує результати проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з подальшою перспективою удосконалення.</p> <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання соціально-педагогічної діяльності.</p>	26-30	
<p>- Студент здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу; самостійно характеризує колектив.</p>		

<p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів реалізує запланований зміст; не допускає помилок; зауважує помилки вихованців, але не завжди їх справляє; звертає увагу на вирішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; встановлює контакт з дитячим колективом; аналізує проведені соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи; володіє основами аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p>	20-25	
<p>- здійснює підготовку до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів за взірцем діяльності соціального педагога; при розробці використовує досвід проведення подібної роботи; аналізує її результати.</p> <p>- аналізуючи проведені соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи, впроваджені соціальним педагогом та однокурсників, бачить переваги та недоліки в змісті і організації соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>	15-19	
<p>- студент здійснює часткове соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом, фіксуючи тільки результати.</p> <p>- при проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів частково досягає результатів соціально-педагогічної діяльності, однак соціально-виховні та розвиваючі завдання залишають поза увагою, оскільки реалізується тільки запланована змістова лінія соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; контакт з дитячим колективом – посередній; не вміє мотивувати вихованців до соціально-значимої діяльності; допускає незначні помилки при проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, однак не зауважує помилок вихованців.</p>		

<p>- Планує і організовує проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів виключно за взірцем соціального педагога; висловлює загальні судження при його аналізі.</p> <p>- демонструє знання основ аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, однак при обговоренні в основному висловлює загальні судження;</p> <p>Студент виконав програму практики на слабкому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.</p> <p>- не здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу.</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не вирішує соціально-виховних та розвиваючих завдань; не дотримується поставленої мети соціально-педагогічної діяльності; невдало підбирає дидактичний й інформаційний матеріал; допускає грубі помилки і не здатен вчасно їх виправити; не бачить помилок вихованців; слабкий контакт з дитячим колективом.</p> <p>- Висловлює поверхневі судження при аналізі соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, впроваджених соціальним педагогом чи однокурсників; не володіє критеріями аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>- Не вміє планувати та організовувати проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; керується тільки загальними уявленнями і рекомендаціями соціального педагога при організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>	0-14	
---	------	--

<p>II. Якість виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студента</p>		30
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом самостійно, оформлений відповідно до вимог і відповідає програмі діяльності соціально-педагогічної установи;</p> <p>- при підготовці до розробки та проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану і програми студент оперує отриманими знаннями, уміннями і навичками з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін, які опановував раніше; самостійно здобуває знання відповідно до теми, мети та завдань реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; методично грамотно виділяє мету та завдання соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, прогнозує шлях їх досягнення; підбирає найбільш ефективні методи та прийоми соціально-педагогічної діяльності; виявляє самостійність і творчий підхід у плануванні та розробці плану та програми проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>- Підбір навчального, наочного, та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно, заздалегідь; дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал підбирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання підбирається відповідно до плану і у відмінній якості. Студент використовує фрагменти фільмів, вміє опрацювати матеріал за допомогою комп'ютерних програм.</p> <p>- Студент виступив з доповіддю, яка повністю відображає тему, виступ відбувся із презентацією і коментарем студента. Виступ був</p>	26-30	

<p>яскравим, продуманим, цікавим, студент не звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою. Провів цікаву дискусію з однокурсниками з теми доповіді.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладений студентом за консультацією керівника практики, оформлений відповідно до вимог і відповідає плану роботи соціального педагога; - при розробці плану і програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оперує опанованими знаннями із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до теми та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аргументує вибір мети та завдань соціально-педагогічної діяльності; методично грамотно розробляє хід проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; підбирає найбільш ефективні методи та прийоми реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; виявляє самостійність у плануванні і розробці плану і програми проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; - підбір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал підбирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання підбирається відповідно до плану роботи соціального педагога і у відмінній якості; - студент виступив з доповіддю, яка відображає тему, виступ відбувся із презентацією, але без коментарів. Виступ був цікавим, студент дещо звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою, відповідав на питання групи і задавав свої питання студентам. 	21-25	

<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом за допомогою соціального педагога, оформлений з незначними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога. - при підготовці до розробки і проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та плану реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент використовує певні знання, уміння і навички з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; використовує додаткові знання відповідно до теми та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аналізує вибір мети та і етапів реалізації програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; підбирає різні методи та прийоми соціально-педагогічної технології; виявляє самостійність при розробці плану та програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів. - підбір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал підбирається і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання підбирається відповідно до плану роботи соціального педагога і у хорошій якості. <p>Студент виступив з доповіддю, яка відображає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ добре прописаний, з перенасиченим теоретичним змістом; студент звертався до своїх записів; налагодив контакт із групою, відповідав на питання однокурсників.</p>	15-20	
<ul style="list-style-type: none"> - календарно-тематичний план укладено студентом під диктовку соціального педагога, оформлений з певними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога. - при підготовці до розробки і проведення 	10-14	

<p>соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і плану і програми дій студент трансформує раніше отримані знання зі соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напрямку соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; пояснює вибір мети та завдань проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; здатен озвучити хід заходу, який розробляє.</p> <p>- підбір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал підбирається не завжди відповідно до теми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога.</p> <p>- Студент виступив з доповіддю, яка достатньо повно відображає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ добре прописаний, теоретичний та практичний зміст співпадають; студент прочитував написаний текст доповіді; на питання відповідав не впевнено.</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено не вчасно із суттєвими помилками, не відповідає плану роботи соціального педагога;</p> <p>- при підготовці до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану дій студент частково виявляє раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напрямку соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; визначає мету та завдання проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів за допомогою керівника практики; хід реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів</p>	6-9	

<p>здатен розповісти тільки у вигляді тезисів.</p> <p>- підбір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал не відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал не завжди є під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога.</p> <p>- Студент виступив з доповіддю, яка частково відображає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ недбало прописаний, теоретичний та практичний зміст не співпадають; студент прочитував написаний текст доповіді; не міг відповісти на питання з теми.</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено частково із суттєвими помилками, зміст не відповідає вимогам щодо написання календарних планів і плану роботи соціального педагога.</p> <p>- при підготовці до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану і програми дій студент не виявляє раніше отриманих знань зі соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напрямку соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; не орієнтується з закономірностями визначення мети та завдань соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; не подає план проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, що має проводити.</p> <p>- підбір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здійснюється без урахування вікових особливостей і не в належній якості.</p> <p>- студент не підготував доповідь на конференцію, виступав не по темі, використовував загальні фрази.</p>	0-5	

III. Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань		20
<p>Творчо, самостійно розроблений комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів із використанням науково-методичної літератури та Інтернет ресурсів; врахування вікових особливостей дітей у виборі навчального матеріалу і інформаційного матеріалу; визначення триєдиної мети; відповідність структури та напрямку соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів меті; формування визначених вмінь та навичок соціально-значимої діяльності; оптимальний вибір системи методів; застосування особисто-орієнтованого підходу залучення дітей до соціально-значимої діяльності.</p> <p>Розроблений і реалізований комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів соціально-педагогічна технологія показала, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент володіє матеріалом, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізації їх соціально-значимої діяльності; заплановані завдання соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів виконані; мета заходу досягнута; студент володіє колективом; вміло використані різноманітні форми і методи соціально-педагогічної діяльності; у ході розроблення і реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів вдало здійснює перебудову його структури відповідно до розвитку ситуації; мовлення та культура практиканта бездоганна. <p>Аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано вибір мети, соціально-педагогічні основи її досягнення у процесі розробки і реалізації соціально-виховних та діагностико- 	18-20	

<p>корекційних заходів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - проаналізовані деформації в процесі соціально-педагогічної діяльності; - вказано недоліки, допущені в ході розробки і реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та шляхи підвищення її ефективності. <p>Оцінка «відмінно» за роботу може бути лише за умови, якщо весь комплект розроблених і реалізований соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оцінений на «відмінно».</p>	
<p>Соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи розроблені студентом самостійно із використанням науково-методичної літератури; враховані вікових особливості вихованців при виборі навчального матеріалу соціально-педагогічного матеріалу; визначена триєдина мета, сформульовані завдання; здійснений оптимальний вибір системи методів; підібраний відповідний вид соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>Проведений соціально-виховний та діагностико-корекційний заход показав, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент володіє матеріалом, використовує засоби і методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізацію їх діяльності; заплановані завдання соціально-виховного та діагностико-корекційного заходу виконані; мета заходу досягнута; студент володіє колективом; мовлення та культура практиканта відповідає на високому рівні. <p>Аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано вибір мети; вказано недоліки, допущені в ході проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та шляхи підвищення її ефективності. 	15-17

<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів написані, але практикант користувався допомогою керівника практики чи соціального педагога при розробці деяких етапів програми.</p> <p>Мета соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягнута, вихованці брали участь у заходах під керівництвом соціального педагога, але спостерігались моменти, коли практикант відчував себе розгублено (не відповідав на запитання вихованців тощо).</p> <p>Аналізуючи соціально-виховний та діагностико-корекційний захід практикант може чітко аргументувати, що взагалі мета заходу досягнута, бачить недоліки та шляхи їх усунення.</p>	12-14	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів соціально-виховного заходу повністю складався з допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не було фактичних помилок, зривів дисципліни, але практикант недостатньо володів колективом (працював з одним вихованцем, не зміг включити решту дітей у бесіду тощо). Мета соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягнута.</p> <p>Під час аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів нечітко виділяються позитивні та негативні моменти, не обґрунтовуються шляхи вдосконалення заходу.</p>	9-11	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів написаний за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів були помилки в знанні практикантом фактичного матеріалу, не контролювалась ситуація в колективі вихованців. Мета соціально-виховних та діагностико-</p>	6-8	

<p>корекційних заходів не досягнута, або досягнута частково.</p> <p>Практикант не може проаналізувати недоліки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p>		
<p>Розроблений і реалізований комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оцінені на «незадовільно» не зараховуються, проводяться повторно.</p>	0-5	
<p>IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)</p>		10
<p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними та діагностико-корекційними заходами, проведеними однокурсниками здійснено в повному обсязі з поданням опрацьованої документації.</p> <p>- якість розробленого плану і програми дій залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів висока. Додатковий матеріал до залікової та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів систематизований, скомпонований з використанням творчого підходу до їх розробки і подаються на DVD диску.</p> <p>- студент здає розгорнуту програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програма дій подані; у підсумку є самоаналіз результатів діяльності студента.</p> <p>- щоденник студента-практиканта оформлений у відповідності з вимогами; захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.</p> <p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно</p>	9-10	
<p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення</p>	7-8	

<p>соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників здійснено в достатньому обсязі з поданням опрацьованої документації;</p> <ul style="list-style-type: none"> - якість плану і програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів висока. Додатковий матеріали до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів систематизований, скомпонований за темами та подаються на DVD диску. - студент здає добре оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програма подані з додатками. - добре оформлений щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики. <p>Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі і вчасно</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників здійснено на 50% з поданням опрацьованої документації. - якість плану і програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів середня. Додатковий матеріали до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не систематизований, подається DVD диск. - студент здає добре оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програма подані з додатками. - щоденник студента-практиканта оформлений в повному обсязі; щоденник має естетичний вигляд, але записи зроблено у скороченому вигляді. Зміст записів не повністю розкриває види діяльності на педпрактиці. Захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу. 	5-6	

<ul style="list-style-type: none"> - аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників велися несистематично й поверхово. - якість плану і програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів середня. Додатковий матеріали до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не систематизований, не подається DVD диск. - студент здає не повністю оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програма подані без додатків. - Щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовані і не обґрунтовані. Обсяг щоденника обмежений. Щоденник підготовлено формально. <p>Студент подав усю необхідну документацію з запізненням.</p>	3-4	
<p>Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби щодо розроблених соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, спираючись на зразки; не зробив записи на DVD диску.</p> <p>Студент подав звітну документацію не у повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<ul style="list-style-type: none"> - Студент не брав участь в аналізі відвіданих соціально-виховних заходів - документація не підготована належним чином і вчасно. 	0	

Переддипломна практика спеціалістів (1 курс, 1 семестр), 1 тиждень; (1 курс, 2 семестр) 1 тиждень

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання студентів ОКР «спеціаліст» і проводиться після набуття ними відповідної теоретичної підготовки.

На цій практиці студенти всебічно вивчають один з напрямків діяльності освітньої установи (загальноосвітньої школи, НВК, професійно-технічного навчального закладу, ліцею, гімназії, вищого навчального закладу тощо), виконують індивідуальні завдання, збирають практичний і статистичний матеріал, завершують теоретичні й експериментальні дослідження для якісного виконання дипломної роботи та її захисту. Завдання цієї практики, як правило, пов'язуються з потребами чи проблемами загальноосвітніх шкіл та училищ, науково-дослідними роботами кафедри соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій, з підготовкою доповідей студентів на науково-практичних конференціях.

Мета та завдання практики

Мета переддипломної практики - поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у ВНЗ, вміння застосовувати їх на практиці та перетворювати теоретичні знання у систему професійних умінь (комунікативних, організаторських, діагностичних, проєктивних, гностичних та ін.); набуття досвіду самостійної роботи. При цьому важливим є формування цілісного уявлення про професійну діяльність соціального педагога, що розуміється не у вузьких рамках соціально-педагогічної діяльності, а у всій повноті педагогічної професії й його готовності до виконання соціально-педагогічних функцій.

Завдання переддипломної практики спеціалістів:

- формування професійно необхідних якостей для успішної соціально-педагогічної діяльності;

- поглиблення та закріплення теоретичних знань з циклу соціально-педагогічних дисциплін;
- залучення студентів до безпосередньої практичної діяльності, формування прагнень щодо науково-дослідної діяльності;
- накопичення досвіду з практичного оволодіння прийомами науково-дослідної діяльності;
- формування і вдосконалення професійних умінь і навичок, здійснення науково-дослідних заходів з різних напрямів соціальної роботи;
- проведення дослідження, обстеження, обробка й оформлення їх результатів з використанням сучасного комп'ютерного обладнання;
- накопичення й опрацювання конкретного матеріалу для виконання дипломного проєкту;
- формування й розвиток професійно значущих особистих якостей, стереотипів поведінки, форм спілкування, необхідних для успішної діяльності соціального педагога;
- формування професійної ідентифікації, поваги до професії соціального педагога;
- накопичення досвіду щодо виконання професійних обов'язків, виховання почуття персональної відповідальності;
- ознайомлення та формування навичок щодо планування особистої діяльності та роботи з документацією соціального педагога.

Кожний вид практики передбачає досягнення конкретних цілей, завдань практики, формування конкретних умінь і навичок. Що стосується переддипломної практики спеціалістів, студенти закріплюють і поглиблюють знання, отримані у процесі вивчення соціально-педагогічних дисциплін. Саме під час проходження цього виду практики відбувається інтенсивне формування професійних умінь і навичок, становлення спеціаліста соціальної роботи, здатного самостійно вирішувати ті чи інші питання на конкретних етапах роботи.

Для участі в усіх стадіях роботи з клієнтом майбутні соціальні педагоги повинні **знати**:

- закони України, законодавчі акти та нормативно-правові документи, що регламентують діяльність соціальних педагогів;
- особливості календарного та тематичного планування роботи соціального педагога, оформлення і збереження документації;
- специфіку роботи в різному соціальному середовищі;

- професійно значущі форми спілкування та поведінки;
- типологію, основних джерел виникнення й розвитку, типів і структур соціально-педагогічних організацій;
- національні особливості побуту, народних традицій регіону, уміння використовувати їх у соціально-педагогічній діяльності;
- порядок і організацію опіки, усиновлення, позбавлення батьківських прав, направлення до спеціальних навчально-виховних і медичних закладів;
- методика й технології соціального прогнозування і проектування, вміння використовувати їх у реальних соціально-педагогічних проєктах;

• методика дослідницької роботи при аналізі конкретних явищ і процесів у соціальній сфері, вміння використовувати отримані результати;

• шляхи й методи попередження і корекції соціальних девіацій, уміння працювати з девіантами, представниками групи ризику;

Формування умінь і навичок соціальної роботи — цілісний процес, який включає такі компоненти: усвідомлення студентом-практикантом значущості професійних **умінь і навичок** у діяльності соціального педагога, знання їх системи й обсягу, необхідних соціальному педагогу в сучасних умовах:

- знання способів оволодіння професійними вміннями й навичками; виконання конкретних завдань з оволодіння вміннями й навичками;
- контроль і аналіз рівня сформованості умінь, коригування їх у разі необхідності.

- чітко визначати суть проблеми;
- розробляти відповідний план дій;
- забезпечувати практичну реалізацію плану;
- давати правильну оцінку результатам виконаної роботи.

За наслідками проходження переддипломної практики студенти повинні набути наступних умінь:

Конструктивні:

- застосовувати методи соціально-педагогічної статистики, діагностики, профілактики, корекції та реабілітації;
- використовувати форми, засоби, методи соціально-педагогічного впливу;
- на науковій основі організувати свою працю, володіти методами збирання інформації, її збереження та обробки (в тому числі й комп'ютерної);

- знаходити нестандартні рішення типових завдань;
- планувати соціально-педагогічну роботу;
- добирати, аналізувати й синтезувати соціально-педагогічну інформацію, здійснювати дидактичну переробку складного матеріалу;
- творчо й обґрунтовано будувати організаційно-педагогічну й логіко-педагогічну структуру соціально-виховних заходів, що проводяться;
- прогнозувати використовувані засоби й методи соціально-педагогічної діяльності;
- планувати систему перспективних ліній у розвитку окремої особистості та колективу.

Організаторські:

- організувати взаємодію з клієнтом у виборі варіантів найоптимальнішого реалістичного підходу до вирішення проблем.
- виявляти й організовувати актив класу, керувати ним у різних умовах;
- організовувати різні види колективної та індивідуальної діяльності вихованців, розвивати їхню активність;
- здійснювати контроль і допомогу в соціальному розвитку вихованців;
- здійснювати контроль і допомогу у виконанні доручень вихованцям;
- здійснювати педагогічне керівництво дитячими організаціями;
- організовувати роботу з батьками та громадськістю.

Комунікативні:

- встановлювати педагогічні доцільні відносини з вихованцями, батьками, колегами;
- регулювати внутрішньо-колективні та міжколективні стосунки;
- знаходити потрібні форми спілкування з вихованцями й батьками;
- передбачати результат педагогічної дії на стосунки з вихованцями.

Дослідницькі:

- вивчати індивідуальні особливості вихованців та колективу;
- критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;
- усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;
- використовувати в роботі соціально-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід;

- забезпечувати зв'язки між особистістю й середовищем;
- впливати на взаємовідносини між людьми в малій групі;
- працювати в ситуаціях неформального спілкування;

Організація проведення практики

Відповідно до навчальних планів для студентів ОКР «Спеціаліст» (спеціальність 7.01010601 «Соціальна педагогіка») - це переддипломна практика, яка проводиться на 1 курсі, у 1-му семестрі протягом 1-го тижня і у 2-му семестрі протягом 1-го тижня.

Перед початком переддипломної практики проводиться настановча конференція, мета якої представити студентам: мету практики, їх знайомлять з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Безпосередньо на базах практики (загальноосвітніх закладів різних типів) студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці й протипожежної безпеки у школі й на робочому місці.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу педагогічної практики; ретельно виконувати план проведення соціально-педагогічної практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник соціально-педагогічної практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення соціально-педагогічної практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення соціально-педагогічної практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевіряти й оцінювати матеріали, представлені студентами для звіту про проходження соціально-педагогічної практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Зміст переддипломної практики

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання.

Відповідно до посадових обов'язків асистентів і викладачів ВНЗ, а також викладачів середніх освітніх закладів, які включають в себе навчальну, методичну, наукову і організаційну роботу, яка здійснюється соціальним педагогом.

Під час соціально-педагогічної практики студенти ОКР «Спеціаліст» накопичують матеріал для написання дипломного дослідження (проводять констатуючий експеримент, співбесіди з учителями та учнями, тестування тощо), а також виконують інші завдання, а саме:

Навчальна діяльність:

1. Бере участь у настановчій та підсумковій конференціях щодо організації та проходження соціально-педагогічної практики;

2. Ознайомиться з навчально-виховним закладом (бесіди з адміністрацією, вчителями, працівниками).

3. Веде щоденник соціально-педагогічної практики з аналізом роботи кожного дня. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, роздуми, зауваження керівників практики та власні пропозиції й рекомендації щодо оптимізації та проведення практики.

4. Розробляє індивідуальний план роботи на період практики.

5. Ознайомиться з основними напрямками профорієнтаційної роботи в закладі.

6. Готує методичні матеріали до практичних занять, розробляє й готує наочний дидактичний матеріал до заняття (презентацій, виготовлення моделей тощо);

7. Складає завдання для модульного та підсумкового контролю, зокрема тестових завдань.

Виховна діяльність:

1. Сприяє згуртуванню учнівського колективу. З цією метою організовує різноманітні розваги для учнів.

2. Розробляє та проводить соціально-виховні заходи та бере участь у їх обговоренні.

3. Бере участь у підготовці та проведенні батьківських зборів.

Методична діяльність:

1. Опрацьовує посадові обов'язки соціального педагога.

2. Ознайомиться з документацією соціального педагога.

3. Ознайомиться з учнівським колективом базового класу.

4. Консультується з соціальним педагогом та методистами з організаційних і методичних питань щодо громадського життя і діяльності дитячого колективу.

Дослідницька діяльність:

1. Проводить діагностування вихованців, використовуючи методи спостереження, анкетування, тестування.

2. Аналізує діяльність соціального педагога за такими напрямками: діагностичний; медико-психологічний; дитячі та молодіжні ініціати-

ви; методично-інформативний блок; педагогічна анімація та дозвілля; робота з проблемними сім'ями.

3. Обговорює випускні роботи на засіданні кафедри соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій.

4. Готує до друку наукову статтю.

5. Готує доповідь на університетську науково-практичну конференцію.

Індивідуальні завдання

Під час практики студенти виконують також індивідуальні завдання з метою закріплення знань, отриманих у процесі вивчення теоретичних курсів і спецкурсів, набуття умінь і навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових, організаційних завдань.

Програмою практики передбачено виконання студентами індивідуальних завдань, що активізує їхню діяльність, розширює світогляд, підвищує ініціативу й робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Індивідуальні завдання включаються у програму практики з метою ефективнішого оволодіння професійними вміннями й навичками самостійного розв'язання наукових, виробничих, організаційних завдань.

Матеріали, отримані студентами під час виконання індивідуальних завдань, можуть бути в подальшому використані для написання дипломних робіт.

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних і організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу й рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, зміст їх конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики. З метою формування мотиваційного компоненту діяльності студентів з виконання індивідуальних завдань їхня тематика визначається в галузі досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Виконати завдання з науково-дослідної роботи (підготувати й зібрати матеріал до написання дипломної роботи).

2. Ознайомитись і оформити папку із законами України, законодавчими актами та нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність соціального педагога.

3. Дібрати методики з різних сфер діяльності соціального працівника.

Навчальні посібники

Протягом переддипломної практики студенти повинні послуговуватися навчальною, методичною й науково-популярною літературою, що використовує в своїй діяльності соціальний педагог. Під час проходження переддипломної практики студенти повинні ознайомитись із шкільною документацією та інформативними матеріалами.

1. Вашека Т. В. Рання діагностика та профілактика суїцидальної поведінки у підлітковому віці // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 6. – С.64–66.

2. Законодательные, нормативные, инструктивные материалы по вопросам организации отдыха и оздоровления детей и подростков / Под. ред. Т. Г. Гулечко и др. – Донецк, 2002.

3. Ковальова А. Б. Соціальна робота з дітьми, що мають девіантну поведінку // Соціальний працівник. – 2007. – №5. – С.2–11.

4. Концепція позакласної виховної роботи загальноосвітньої школи // Рад. школа. – 1991. – № 6.

5. Петровская Л. А. Теоретические и методические проблемы социально-психологического тренинга. – М., 1982.

6. Романова Е. С., Усанова О. Н., Потемкина О. Ф. Психологическая диагностика развития школьников в норме и патологии. – М., 1990.

7. Сосін І. К., Кочарян О. С., Лозинський В. С. Тренінг профілактики алкогольної залежності підлітків // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. – № 6. – С.39–48.

8. Соціальний педагог // Кваліфікаційні характеристики педагогічних працівників, для яких встановлені кваліфікаційні категорії, розроблені авторським колективом у складі: Болтівець С. І., Луговий В. І.,

Міненко А. С., Нікітенко О. І. Додаток до Типового положення про атестацію педагогічних працівників України, затверджений наказом МОУ від 20 серпня 1993 р., № 310; зареєстрований в Міністерстві юстиції України 2 грудня 1993 р. за № 176.

9. Титарєва Т. Психопрофілактика агресивної поведінки підлітків // Соціальний працівник. – 2007. – №5. – С.16–25.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція соціального педагога.
2. Інструкція з охорони праці.
3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи
/predmety/ocppsr/media/files/Etuchnuj%20kodeks%20socialnoho%20pedahoha(2).doc

Закони України:

1. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 13.01.2005р. №2342-ІУ

/predmety/ocppsr/media/files/Zakon%20pro%20zabezpechennj%20orhanizacijnuh%20pravovuh%20umov(1).doc

2. Про соціальні послуги від 19 червня 2003 року № 966-ІV (витяг).
3. Про попередження насильства в сім'ї 15 листопада 2001 року № 2789-ІІІ.
4. Про охорону дитинства від 26 квітня 2001 року № 2402-ІІІ.
5. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за належне виконання обов'язків стосовно охорони життя та здоров'я дітей, а також за зловживання опікунськими правами від 23 вересня 2010 року № 2556-ІVІ.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України:

1. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини від 24 вересня 2008 р. № 866.

2. Про затвердження Порядку впровадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей від 8 жовтня 2008 р. № 905.

3. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, від 5 квітня 1994р. № 226.

/predmety/ocppsr/media/files/Postanova%20E2%84%96226%20pro%20socialnuj%20zahustditej-surit.doc

Накази (листи) Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України:

1. Мінсім'ямолодьспорту від 18.11.2008 р. № 4591 Про затвердження Порядку ведення особових справ дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

2. Наказ від 28.12.2006 р. № 864 Про планування діяльності та ведення документації соціальних педагогів, соціальних педагогів по роботі з дітьми-інвалідами системи Міністерства освіти і науки України.

3. Наказ від 29.10.10 №1023 Щодо профілактики злочинності і правопорушень серед дітей, захисту їх прав на освіту.

4. Наказ від 14.06.2006 р. № 1983 Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах.

5. Лист від 13.09.10 № 1/9-623 Щодо подолання злочинності серед неповнолітніх та організації профілактичної роботи

/predmety/ocppsr/media/files/Podolannj%20zlochunnosti.doc

6. Лист від 17.12.2008 р. №1/9-811 Про здійснення соціально-педагогічного патронажу.

7. Лист МОН № 1/9-632 від 11.09.09 р. Щодо поліпшення превентивного виховання та профілактичної роботи з подолання злочинності серед неповнолітніх /predmety/ocppsr/media/files/Lust%20preventivne%20vuhovannj(1).doc

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням переддипломної практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, директором освітнього закладу, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряються розроблені студентом матеріали практики.

Вимоги до звіту

Після закінчення проходження практики студенти протягом п'яти днів подають груповому керівнику практики таку документацію:

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта; його ініціативність і творчість;
- якість соціально-педагогічної роботи з дитячим колективом і окремими вихованцями;
- якість індивідуально-дослідної роботи, виконаної в ході соціально-педагогічної практики;
- якість оформлення документації з соціально-педагогічної практики;
- своєчасність здачі документації.

Після закінчення проходження практики студенти протягом п'яти днів подають груповому керівникові практики таку документацію:

1. Письмовий звіт про проходження соціально-педагогічної практики, підписаний безпосередньо керівником від бази практики та завірений печаткою навчального закладу (3-5 сторінок).
2. Характеристика на студента-практиканта, підписана класним керівником, соціальним педагогом та директором і завірена печаткою закладу.
3. Щоденник практики (форма № Н-7.03).
4. Повідомлення (форма № Н-7.04).
5. Угода (форма № Н-7.01).
6. Індивідуальний план роботи студента-практиканта, затверджений керівником практики.
7. Комплект соціально-діагностичних і соціально-корекційних заходів, відповідно до теми дипломного дослідження.
8. Фото-, відео-матеріали про проходження соціально-педагогічної практики.
9. Плани-сценарії проведених соціально-виховних заходів (2 заходи) - (фото або відео фіксація проведених соціально-виховних заходів додається обов'язково) (додаток X);
10. Виконані індивідуально-дослідні завдання.
11. Фото-, відео- матеріали про проходження соціально-педагогічної практики.
12. Стінгазета про проходження соціально-педагогічної практики.
13. Опис досвіду роботи соціального педагога, його поради щодо роботи з дітьми різних категорій (оформити у вигляді буклету, альбому (електронний варіант презентації)).

Підведення підсумків практики

Робота студента під час переддипломної практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно з набраними балами за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). При цьому, оцінюючи знання студента-практиканта керівник практики керується такими критеріями, як: правильність відповіді на запитання, повнота й конкретність, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язувати теорію з практикою, логічно й аргументовано висловлювати свої думки, культура мовлення. Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями		максимальна кількість 40 з них:	керівник від бази практики і методист
1.1	Виконання програми переддипломної практики зі збором всіх необхідних матеріалів	0-1	
1.2	Якість проведення соціально-педагогічної роботи	1-20	
1.3	Проведення комплексу соціально-педагогічної роботи	1-10	
1.4	Відвідування та здійснення аналізу соціально-педагогічної роботи соціальним педагогом і однокурсниками	1-5	
II. Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента		максимальна кількість 30 з них:	методист
2.1	Укладання календарно-тематичних планів роботи соціального педагога	1-5	

2.2	Розробка програми соціально-педагогічної діяльності	1-10	
2.3	Добір навчально-дидактичного, наочного матеріалу та іншого матеріалу до розробки комплексу соціально-педагогічної роботи	1-10	
2.4	Виступ з доповіддю на науково-методичній конференції за підсумками педпрактики	1-5	
III. Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань		максимальна кількість 20	циклова комісія
IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість 10	
		з них:	
4.1	Аналіз соціально-педагогічної роботи, впровадженої соціальним педагогом та однокурсниками	1-2	Керівник практики факультету
4.2	Програма соціально-педагогічної роботи та DVD - диск з дидактичним, наочним матеріалом до її проведення	1-3	
1.3	Програма реалізації соціально-педагогічної діяльності	1-3	
1.4	Щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.	1-2	
ВСЬОГО		100	

Розподіл балів, які отримують студенти

Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями	Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента	Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань	Оформлення звітної документації	Підсумковий бал
40	30	20	10	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РЕДДІПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ СПЕЦІАЛІСТІВ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах	Максимальна кількість балів
I. Виконання соціально-виховної та діагностико-корекційної роботи з вихованцями			40
	<p>- студент здійснив глибоке і всебічне соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, планує і організовує соціально-педагогічну роботу зі своїм колективом з урахуванням результатів спостереження; готує повний комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів;</p> <p>- під час впровадження робочих (пробних) соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент комплексно й оптимально вирішує соціально-виховні та розвиваючі завдання; формує позитивну мотивацію соціально-значущої діяльності у вихованців, забезпечує постійний контакт з дитячим колективом; зауважує й оперативно виправляє власні помилки.</p>	36-40	

<p>- демонструє знання та організаційні вміння під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; творчо розробляє зміст комплексу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та добирає відповідний дидактичний і інформативний матеріал до нього; оптимально добирає види соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з урахуванням вікових особливостей вихованців.</p> <p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом, здійснює з урахуванням поставлених та реалізованих цілей і завдань, а також з позиції уявлення про себе, про вихованців та соціально-розвиваючого середовища; оцінює переваги й недоліки в змісті та організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; здатний творчо переосмислити й подати ідеї щодо удосконалення соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Студент виконав усі завдання соціально-педагогічної роботи з дітьми в повному обсязі.</p>		
<p>- соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу, прогнозує і моделює шляхи подальшого розвитку і вдосконалення вихованців обраного колективу;</p> <p>- під час проведення робочих (пробних) соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент досягає оптимального результату рішення соціально-виховних та розвиваючих завдань; формує позитивну мотивацію до соціально-значущої діяльності у вихованців; забезпечує контакт з дитячим колективом; зауважує і оперативно виправляє власні помилки;</p> <p>- демонструє знання принципів організації під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; обирає відповідні види соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; творчо розробляє зміст соціально-педагогічної діяльності й аналізує результат.</p>	31-35	

<p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здійснює з огляду реалізації поставлених цілей і завдань; бачить шляхи її удосконалення; володіє різними видами аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; бачить переваги й недоліки у змісті й організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; пропонує шляхи виправлення проблемних ситуацій.</p> <p>Студент виконав достатню кількість завдань соціально-педагогічної діяльності.</p>		
<p>- студент здійснює соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом; узагальнює і здатний групувати результати спостережень; оцінює і характеризує рівень розвитку дитячого колективу та наявні проблеми.</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягає запланованого результату; вміє зіставляти зміст проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з виховними та розвивальними завданнями; забезпечує контакт з дитячим колективом; корегує, залежно від соціально-педагогічної ситуації зміст, характер та види соціально-педагогічної діяльності; не припускається помилок, бачить і виправляє помилки вихованців; демонструє використання інноваційних методів, під час розробки й проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; визначає ефективні способи досягнення позитивних результатів соціально-педагогічної діяльності вихованців;</p> <p>- демонструє знання різних видів соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аргументує необхідність її розробки й організації її впровадження з урахуванням особливостей конкретного дитячого колективу; вдало добирає дидактичний та інформативний матеріал; розробляє план і програму проведення соці-</p>	26-30	

<p>ально-виховних та діагностико-корекційних заходів, використовуючи наявний в соціально-педагогічній освіті досвід; аналізує результати проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів з подальшою перспективою удосконалення.</p> <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання соціально-педагогічної діяльності.</p>		
<p>- студент здійснює соціально-педагогічне вивчення дитячого колективу; самостійно характеризує колектив.</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів реалізує запланований зміст; не припускається помилок; зауважує на помилках вихованців, але не завжди їх виправляє; звертає увагу на розв'язання соціально-виховних та розвиваючих завдань; встановлює контакт з дитячим колективом; аналізує проведені соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи; володіє основами аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>- здійснює підготовку до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів за зразком діяльності соціального педагога; при розробці використовує досвід проведення подібної роботи; аналізує її результати.</p> <p>- аналізуючи проведені соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи, впроваджені соціальним педагогом та однокурсниками, бачить переваги та недоліки в змісті й організації соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>	20-25	
<p>- студент здійснює часткове соціально-педагогічне спостереження за дитячим колективом, фіксуючи тільки результати.</p>		

<p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів частково досягає результатів соціально-педагогічної діяльності, однак соціально-виховні та розвиваючі завдання залишає поза увагою, оскільки реалізує лише заплановану змістову лінію соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; контакт з дитячим колективом – помірний; не вміє мотивувати вихованців до соціально-значущої діяльності; припускається незначних помилок при проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, однак не зауважує на помилках вихованців.</p> <p>- планує і організовує проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів винятково за зразком соціального педагога; висловлює загальні судження при його аналізі.</p> <p>- демонструє знання основ аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, однак при обговоренні в основному висловлює загальні судження;</p> <p>Студент виконав програму практики на слабкому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.</p>	15-19	
<p>- не здійснює соціально-педагогічного вивчення дитячого колективу.</p> <p>- під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не розв'язує соціально-виховних та розвиваючих завдань; не дотримується поставленої мети соціально-педагогічної діяльності; невдало добирає дидактичний та інформативний матеріал; припускається грубих помилок і не здатний вчасно їх виправити; не бачить помилок вихованців; слабкий контакт із дитячим колективом.</p> <p>- висловлює поверхові судження при аналізі соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, впроваджених соціальним педагогом чи однокурсниками; не володіє критеріями аналізу</p>	0-14	

<p>соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>-- не вміє планувати та організовувати проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; керується тільки загальними уявленнями і рекомендаціями соціального педагога при організації проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>		
<p>II. Якість виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студента</p>		<p>30</p>
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом самостійно, оформлено відповідно до вимог і відповідає програмі діяльності соціально-педагогічної установи;</p> <p>- при підготовці до розробки та проведенні соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану й програми, студент оперує отриманими знаннями, уміннями й навичками з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін, які опановував раніше; самостійно здобуває знання відповідно до теми, мети та завдань реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; методично грамотно виділяє мету та завдання соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, прогнозує шлях їх досягнення; добирає найбільш ефективні методи та прийоми соціально-педагогічної діяльності; виявляє самостійність і творчий підхід у плануванні та розробці плану та програми проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно, заздалегідь; дидактичний матеріал</p>	<p>26-30</p>	

<p>відповідає віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до плану і якісно. Студент використовує фрагменти фільмів, вміє опрацьовувати матеріал за допомогою комп'ютерних програм.</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка повністю відображає тему, виступ відбувся із презентацією і коментарем студента. Виступ був яскравим, продуманим, цікавим, студент не звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою. Провів цікаву дискусію з однокурсниками з теми доповіді.</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом за консультацією керівника практики, оформлено відповідно до вимог і відповідає плану роботи соціального педагога;</p> <p>- при розробці плану й програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оперує опанованими знаннями із соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до теми та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аргументує вибір мети та завдань соціально-педагогічної діяльності; методично грамотно розробляє хід проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; добирає найбільш ефективні методи та прийоми реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; виявляє самостійність у плануванні й розробці плану і програми проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів;</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає</p>	<p>21-25</p>	

<p>віковим та психологічним особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям з використанням ІКТ; матеріал для виконання добирається відповідно до плану роботи соціального педагога і якісно;</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка відбиває тему, виступ відбувся із презентацією, але без коментарів. Виступ був цікавим, студент дещо звертався до своїх записів, налагодив контакт із групою, відповідав на запитання групи і ставив свої запитання студентам.</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом за допомогою соціального педагога, оформлено з незначними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога.</p> <p>- при підготовці до розробки й проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та плану реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів студент використовує певні знання, уміння й навички з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін; використовує додаткові знання відповідно до теми та напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; аналізує вибір мети, етапів реалізації програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; добирає різні методи та прийоми соціально-педагогічної технології; виявляє самостійність при розробці плану та програми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до розробки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання добирається відповідно до плану роботи соціального педагога і якісно.</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка відо-</p>	15-20	

<p>бражає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ добре прописаний, з перенасиченим теоретичним змістом; студент звертався до своїх записів; налагодив контакт із групою, відповідав на запитання однокурсників.</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено студентом під диктовку соціального педагога, оформлено з певними помилками, відповідає плану роботи соціального педагога.</p> <p>- при підготовці до розробки й проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, плану й програми дій студент трансформує раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; пояснює вибір мети та завдань проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; здатний озвучити хід заходу, який розробляє.</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей; наочний матеріал добирається не завжди відповідно до теми соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і презентується дітям без використання ІКТ; соціально-педагогічний матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога.</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка достатньо повно відображає тему, виступ відбувся без презентації. Виступ добре прописаний, теоретичний і практичний зміст співпадають; студент читав написаний текст доповіді; на запитання відповідав не впевнено.</p>	10-14	
<p>- календарно-тематичний план укладено не вчасно і з суттєвими помилками, не відповідає плану роботи соціального педагога;</p> <p>- при підготовці до проведення соціально-ви-</p>	6-9	

<p>ховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану дій студент частково виявляє раніше отримані знання з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; визначає мету й завдання проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів за допомогою керівника практики; хід реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здатний розповісти лише у вигляді тез.</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал не відповідає віковим особливостям дітей; під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів наочний матеріал не завжди є; матеріал для виконання частково відповідає плану роботи соціального педагога.</p> <p>- студент виступив з доповіддю, яка частково відображає тему, виступ відбувався без презентації. Виступ недбало прописаний, теоретичний та практичний зміст не співпадають; студент читав написаний текст доповіді; не міг відповісти на запитання з теми.</p>		
<p>- календарно-тематичний план укладено частково і з суттєвими помилками, зміст не відповідає вимогам щодо написання календарних планів і плану роботи соціального педагога.</p> <p>- при підготовці до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів і складанні плану й програми дій студент не виявляє раніше отриманих знань з соціально-педагогічних та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; не орієнтується у закономірностях визначення мети та завдань соціально-виховних та діагностико-корекційних захо-</p>	0-5	

<p>дів; не подає план проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, що має проводити.</p> <p>- добір навчального, наочного та дидактичного матеріалу до проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів здійснюється без урахування вікових особливостей і не якісно.</p> <p>- студент не підготував доповідь на конференцію, виступав не за темою, використовував загальні фрази.</p>		
<p align="center">III. Заліковий комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних завдань</p>		20
<p>Творчо, самостійно розроблений комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів із використанням науково-методичної літератури та Інтернет ресурсів; врахування вікових особливостей дітей у виборі навчального та інформативного матеріалу; визначення триєдиної мети; відповідність структури й напряму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів меті; формування визначених вмій та навичок соціально-значущої діяльності; оптимальний вибір системи методів; застосування особисто-орієнтованого підходу залучення дітей до соціально-значущої діяльності.</p> <p>Розроблений і реалізований комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів показав, що:</p> <p>- студент володіє матеріалом, використовує засоби й методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізації їхньої соціально-значущої діяльності; заплановані завдання соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; вміло використано різноманітні форми й методи соціально-педагогічної діяльності; у ході розробки й реалізації соціально-виховних та діагностико-</p>	18-20	

<p>корекційних заходів вдало здійснює перебудову його структури відповідно до розвитку ситуації; мовлення та культура практиканта бездоганна.</p> <p>Аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано вибір мети, соціально-педагогічні основи її досягнення у процесі розробки й реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; - проаналізовано деформації у процесі соціально-педагогічної діяльності; - вказано недоліки, допущені в ході розробки й реалізації соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та шляхи підвищення її ефективності. <p>Оцінка «відмінно» за роботу може бути лише за умови, якщо весь комплект розроблених і реалізованих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оцінений на «відмінно».</p>		
<p>Соціально-виховні та діагностико-корекційні заходи розроблено студентом самостійно і з використанням науково-методичної літератури; враховано вікові особливості вихованців при виборі навчального матеріалу соціально-педагогічного матеріалу; визначено триєдину мету, сформульовані завдання; здійснено оптимальний вибір системи методів; дібрано відповідний вид соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p> <p>Проведений соціально-виховний та діагностико-корекційний захід показав, що:</p> <ul style="list-style-type: none"> - студент володіє матеріалом, використовує засоби й методи впливу на мотиваційну сферу вихованців та активізацію їхньої діяльності; заплановані завдання соціально-виховного та діагностико-корекційного заходу виконано; мету заходу досягнуто; студент володіє колективом; мовлення та культура практиканта на високому рівні. 	15-17	

<p>Аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовано вибір мети; вказано недоліки, допущені в ході проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів та шляхи підвищення їх ефективності. <p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів написано, але практикант послуговувався допомогою керівника практики чи соціального педагога при розробці деяких етапів програми.</p> <p>Мету соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягнуто, вихованці брали участь у заходах під керівництвом соціального педагога, але спостерігались моменти, коли практикант відчував себе розгублено (не</p>		
<p>відповідав на запитання вихованців тощо).</p> <p>Аналізуючи соціально-виховний та діагностико-корекційний захід практикант може чітко аргументувати, що взагалі мету заходу досягнуто, бачить недоліки та шляхи їх усунення.</p>	12-14	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів соціально-виховного заходу повністю складався з допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p> <p>Під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не було фактичних помилок, зривів дисципліни, але практикант недостатньо володів колективом (працював з одним вихованцем, не зміг залучити решту дітей до бесіду тощо). Мету соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів досягнуто.</p> <p>Під час аналізу соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів нечітко виділяються позитивні та негативні моменти, не обґрунтовуються шляхи вдосконалення заходу.</p>	9-11	
<p>План і програма соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів написано за допомогою соціального педагога чи керівника практики.</p>	6-8	

<p>Під час проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів були помилки в знанні практикантом фактичного матеріалу, не контролювалась ситуація в колективі вихованців. Мету соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не досягнуто, або досягнуто частково.</p> <p>Практикант не може проаналізувати недоліки соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів.</p>		
<p>Розроблений і реалізований комплект соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів оцінені на «незадовільно» не зараховуються, проводяться повторно.</p>	0-5	
<p>IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)</p>		10
<p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за соціально-виховними та діагностико-корекційними заходами, проведеними однокурсниками здійснено в повному обсязі з поданням опрацьованої документації.</p> <p>- якість розробленого плану й програми дій залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів висока. Додатковий матеріал до залікової та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів систематизовано, скомпоновано з використанням творчого підходу до їх розробки і подаються на DVD диску.</p> <p>- студент здає розгорнуту програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програма дій подані; у підсумку є самоаналіз результатів діяльності студента.</p> <p>- щоденник студента-практиканта оформлено відповідно до вимог; захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.</p>	9-10	

<p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно</p> <p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників здійснено в достатньому обсязі з поданням опрацьованої документації.</p>		
<p>- якість плану й програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів висока. Додатковий матеріал до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів систематизовано, скомпоновано за темами й подаються на DVD диску.</p> <p>- студент здає добре оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програму подано з додатками.</p> <p>- добре оформлений щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої практики.</p> <p>Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі й вчасно</p>	7-8	
<p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників здійснено на 50% з поданням опрацьованої документації.</p> <p>- якість плану і програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів середня. Додатковий матеріал до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не систематизовано, подано DVD-диск.</p> <p>- студент здає добре оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програму подано з додатками.</p> <p>- щоденник студента-практиканта оформлено</p>	5-6	

в повному обсязі; щоденник має естетичний вигляд, але записи зроблено у скороченому вигляді. Зміст записів не повністю розкриває види діяльності на педпрактиці. Захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу.		
<p>- аналіз соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, проведених соціальним педагогом та спостереження за ходом проведення соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів однокурсників велися не систематично й поверхово.</p> <p>- якість плану і програми залікових соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів середня. Додаткові матеріали до залікових та робочих соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів не систематизовано, не подано DVD-диск.</p> <p>- студент здає не повністю оформлену програму соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів; план і програма подані без додатків.</p> <p>- щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовано й не обґрунтовано. Обсяг щоденника неповний. Щоденник підготовлено формально.</p> <p>Студент подав усю необхідну документацію із запізненням.</p>	3-4	
<p>Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби щодо розроблених соціально-виховних та діагностико-корекційних заходів, спираючись на зразки; не зробив записи на DVD-диску.</p> <p>Студент подав звітну документацію не в повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<p>- Студент не брав участі в аналізі відвіданих соціально-виховних заходів</p> <p>- документацію не підготовлено належним чином і вчасно.</p>	0	

Виробнича (асистентська) практика магістрів при фаховій кафедрі у вищому закладі освіти (1 семестр, 3 тижні)

Асистентська практика студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців, яка має на меті закріплення і вдосконалення базових професійно значущих вмій та формування навичок, що необхідні при виконанні функцій викладача вищого навчального закладу.

Мета та завдання практики

Мета асистентської практики – формування професійної позиції викладача соціальної педагогіки, стилю поведінки, світогляду, професійної етики; аналіз та вивчення особливостей роботи викладача соціальної педагогіки в вищих навчальних закладах.

Місце проведення практики – вищі навчальні заклади.

Завдання асистентської практики:

- формування умінь і навичок організації навчальної, виховної, методичної та науково-дослідної роботи зі студентами спеціальності «Соціальна педагогіка»;
- розвиток здатності самостійно проектувати педагогічний процес з навчальної дисципліни, обраної для викладання;
- розвиток здатності обирати оптимальну стратегію викладання педагогічних дисциплін у залежності від мети і завдань навчання та рівня підготовки студентів;
- становлення умінь добирати і розробляти сучасні методи і технології викладання навчальної дисципліни у відповідності до сучасних вимог програми професійної підготовки соціального педагога;
- підготовка до організації і проведення різних видів навчальних занять, самостійної роботи студентів, контролю за їхніми навчальними досягненнями з використанням інноваційних технологій і активних методів навчання;
- розвиток умінь аналізувати навчальний процес педагогічного ВНЗ з психолого-педагогічних позицій на основі принципів професійно-педагогічної освіти сучасного вищого навчального закладу;

- сприяння успішній соціальній і професійній адаптації майбутнього фахівця;
- розвиток індивідуальних творчих здібностей магістранта, його професійно-педагогічної культури й особистісного потенціалу;
- виховання стійкого інтересу до майбутньої професійної діяльності.

Зміст практики може уточнюватися в залежності від типу установи, але в цілому практика спрямована на формування наступних **умінь і навичок**:

- реалізовувати засвоєні у процесі попереднього навчання теоретичні знання, способи діяльності, освітні технології, педагогічні ідеали;
- здійснювати реальну педагогічну взаємодію зі студентами під час виконання професійних обов'язків викладача ВНЗ встановлювати й підтримувати зворотний зв'язок;
- самостійно розробляти на сучасному науково-методичному рівні робочу навчальну програму обраної дисципліни, конспекти занять (чітко формулювати тему, ставити мету та завдання заняття, обґрунтовувати план роботи, правильно дозувати час заняття, застосовувати технічні засоби тощо), добирати й аналізувати основну і додаткову літературу відповідно до тематики та завдань навчальних занять;
- методично грамотно проводити різні види навчальних занять (лекції, практичні, семінарські, лабораторні та ін.), організувати самостійну роботу студентів;
- добирати, розробляти й упроваджувати нові форми і методи організації навчально-виховного процесу в педагогічному ВНЗ;
- здійснювати науково-методичний аналіз і самоаналіз навчальних занять;
- реалізовувати результати наукових досліджень у педагогічній практиці.

За наслідками проходження педагогічної практики студенти повинні набути наступні вміння:

Конструктивні:

- планувати навчально-дослідницьку й виховну роботу студентів;
- відбирати, аналізувати й синтезувати навчальний програмовий матеріал з соціально-педагогічних дисциплін, здійснювати дидактичну переробку складного матеріалу;

- творчо й обґрунтовано будувати організаційно-педагогічну і логіко-педагогічну структуру навчального заняття у ВНЗ;
- планувати систему перспективних ліній у розвитку окремої особистості та колективу;
- здійснювати індивідуальну програму навчання та виховання студента.

Організаторські:

- виявляти й організувати актив групи, керувати ним у різних умовах;
- організувати різні види колективної та індивідуальної діяльності студентів, розвивати їхню активність;
- здійснювати контроль і допомогу в розумовому розвитку студентів;
- здійснювати контроль і допомогу у виконанні доручень студентами;
- здійснювати педагогічне керівництво студентськими організаціями;
- організувати роботу з батьками та громадськістю.

Комунікативні:

- встановлювати педагогічно доцільні відносини зі студентами
- регулювати внутрішньокolleктивні та міжколективні відносини;
- знаходити потрібні форми спілкування зі студентами;
- передбачати результат педагогічної дії на відносини зі студентами,

Дослідницькі:

- вивчати індивідуальні особливості кожного студента та колективу;
- критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;
- усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;
- використовувати в роботі психолого-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід;
- прогнозувати використовувані засоби і методи роботи.

Організація проведення виробничої (асистентської) практики

Організація асистентської практики спрямована на забезпечення неперервності й послідовності оволодіння магістрантами професійною діяльністю викладача педагогічного ВНЗ у відповідності до рівня їхньої підготовки.

Асистентська практика проводиться відповідно до навчальних планів для студентів ОКР «Магістр» (спеціальності 8.01010601 «Соціальна педагогіка») у 1 семестрі, протягом 3 тижнів.

Асистентська практика є складником освітньої програми професійної підготовки магістрантів до виконання функціональних обов'язків викладача педагогічного ВНЗ, який активізує механізми ефективного освоєння майбутньої професійної діяльності, сприяє відкриттю в ній власних культурних сенсів.

Практика має комплексний характер і передбачає набуття досвіду фахової діяльності майбутніх викладачів за такими напрямками: викладацький, методичний, науково-дослідний, організаційно-виховний.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої представити перед студентами мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Безпосередньо на базах практики студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці і протипожежної безпеки у закладі і на робочому місці.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу асистентської практики; ретельно виконувати план проведення асистентської практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник асистентської практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення асистентської практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення асистентської практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити та оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження асистентської практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Зміст асистентської практики

Навчальна діяльність

1. Самостійне проведення пробних (10 академічних годин) і залікових (8 академічних годин) занять із дисциплін, обраних для викладання.

2. Відвідування й аналіз (не менше, ніж 8 академічних годин) проведених магістрантами навчальних занять (за схемою).

3. Розробка завдань для самостійної роботи студентів і перевірка результатів їх виконання.

4. Розробка контрольних завдань (у тому числі тестових) для перевірки навчальних досягнень студентів і методики обробки їх результатів.

5. Проведення тестування студентів і обробка його результатів за розробленою методикою.

Виховна діяльність

1. Ознайомлення з планом виховної роботи інституту і кураторів академічних груп.

2. Відвідування і педагогічний аналіз виховних заходів, що проводяться в інституті й академічній групі, до якої прикріплений магістрант як помічник куратора групи.

3. Розробка орієнтовного плану виховної роботи куратора академічної групи (на 1 квартал).

4. Розробка й узгодження з куратором групи (не пізніше, ніж за тиждень до заходу) конспектів виховних заходів.

5. Аналіз і самоаналіз конспектів виховних заходів магістрантів (не менше трьох).

6. Проведення (самостійне і колективом магістрантів) й аналіз результатів не менше, ніж двох пробних і двох залікових відкритих виховних заходів (кураторська година, відвідання театру, музею, зустріч запитань і відповідей, диспут, вікторина, випуск газети тощо) для студентської групи, до якої прикріплений магістрант як помічник куратора групи.

Методична діяльність

1. Складання індивідуального плану педагогічної практики як умови її варіативності і здійснення індивідуального підходу до кожного магістранта.

2. Ознайомлення зі змістом, формами, напрямом діяльності кафедри, документами планування та обліку навчального навантаження, протоколами засідання кафедри, планами і звітами викладачів, науково-методичною літературою кафедри.

3. Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами (робочі навчальні програми дисциплін, курси лекцій, зміст семінарських і практичних занять тощо).

4. Вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою.

5. Відвідування й аналіз навчальних занять провідних викладачів інституту (не менше 8 академічних годин).

6. Розробка робочої навчальної програми дисципліни, обраної для викладання.

7. Розробка методичного забезпечення до окремих тем за навчальними дисциплінами, обраним для викладання (конспектів лекцій, семінарських і практичних занять (конспекти затверджуються груповим керівником практики і (або) викладачами-наставниками не пізніше, ніж за 2 дні до проведення заняття); різних видів наочності: таблиці, схеми, презентації, моделі тощо).

8. Підготовка повідомлення на науково-методичний семінар, спецсемінар або засідання кафедри.

Дослідницька діяльність

1. Ознайомлення з науковим напрямом кафедри, тематикою наукових інтересів викладачів, їхніми науковими доробками, публікаціями.

2. Вивчення можливостей втілення наукових розробок у навчальний процес ВНЗ і практику соціально-педагогічної діяльності.

3. Здійснення психолого-педагогічної діагностики з метою вивчення колективу.

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань ставить за мету надбання студентами під час практики умінь та навичок самостійного розв'язання методичних та організаційних завдань. Виконання індивідуальних завдань підвищує ініціативу і рівень професійної самостійності студентів, робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Перелік індивідуальних завдань носить зразковий характер, зміст їх конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики. З метою формування мотиваційного компоненту діяльності студентів з виконання індивідуальних завдань їх тематика визначається в руслі дипломних досліджень студентів.

Перелік індивідуальних завдань

1. Систематизувати у вигляді аналітичного звіту результати спостереження за процесом викладання соціально-педагогічних дисциплін.

2. Систематизувати приклади застосування особистісно-зорієнтованого підходу під час виконання професійних обов'язків викладача.

3. Проаналізувати державні нормативні документи з організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.

4. Проаналізувати вплив використання інформаційно-комунікаційних технологій на ефективність навчально-виховного процесу.

Навчальні посібники

Протягом асистентської практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою яка регламентує діяльність викладача вищого навчального закладу. Під час проходження ознайомлювальної практики у різних типах і видах соціально-педагогічних установ студенти повинні ознайомитися із документацією та інформативними матеріалами, якими користуються в своїй професійній діяльності викладачі вищих навчальних закладів.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція викладача кафедри.

2. Інструкція з охорони праці.

Закони України:

1. Конституція України;

2. Закон України «Про освіту»;

3. Закон України «Про вищу освіту»;

4. Закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV "Про захист суспільної моралі";

5. Закон України "Про боротьбу з корупцією";

6. Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III "Про охорону дитинства";

Постанови:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 №1016 "Про затвердження Державної цільової програми роботи з обдарованою молоддю на 2007-2010 роки";

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2009 №41 "Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2009-2015";

Накази МОН України:

1. Концепція національного виховання студентської молоді (Рішення колегії МОН від 25 червня 2009 р. протокол №7/2-4);

2. Наказ МОН України від 10 вересня 2009 р. № 839 "Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту";

3. Наказ МОН України від 01 лютого 2010р. №58 "Про затвердження заходів щодо виконання Державної цільової соціальної програми зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення та період до 2012 року";

4. Наказ МОН України від 25 січня 2007р. №44 "Про затвердження заходів на виконання Державної програми "Репродуктивне здоров'я нації" на період до 2015 року";

5. Наказ МОН України від 01.06.2009 р. №457 «Про затвердження плану заходів Міністерства освіти і науки України з виконання Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки»;

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням асистентської практики здійснюється груповим керівником, соціальним педагогом, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряється розроблена студентом звітна документація, ведення щоденника спостережень.

Вимоги до звіту

При проходженні асистентської практики студенти готують такі матеріали:

1. *Щоденник педагогічної практики з індивідуальним планом її проходження.* У щоденнику повинні бути відображені, детально

описані заплановані (індивідуальний план - у графі «зміст роботи»), фактично виконані магістрантом протягом усього терміну проходження практики і проаналізовані (графа «аналіз виконаної роботи») завдання. Записи ведуться особисто магістрантом кожного дня. Достовірність записів перевіряє і завіряє своїм підписом керівник практики.

2. Конспекти відкритих лекцій з протоколом їх аналізу (не менше 4-х) (*додаток Ц*).

3. Конспекти відкритих семінарських і практичних занять (не менше 4-х) з протоколами їх аналізу (*додатки Ш, Щ*).

4. *Методичні розробки з навчальних дисциплін, обраних для викладання* (робоча навчальна програма курсу; завдання для самостійної роботи студентів; завдання для перевірки навчальних досягнень студентів і (або) методичні рекомендації, наочний посібник тощо).

5. *Конспекти 2-х відкритих навчально-виховних занять з протоколом їх обговорення.*

6. Розроблені презентації розроблених лекційних, практичних та навчально-виховних занять (на електронних носіях).

7. *План виховної роботи куратора академічної групи* (на 1 квартал). Має відповідати таким вимогам: комплексний і цілісний характер, тобто охоплювати основні напрями виховної роботи (національно-патріотичне, духовно-моральне, трудове, фізичне, екологічне, естетичне, правове виховання й утвердження здорового способу життя); урахування потреб та інтересів кожного студента; цілеспрямованість; конкретність, доцільність і розумна насиченість плану, обґрунтованість виховної роботи, урахування особливостей студентського колективу, рівня його розвитку, традицій, що склалися; наступність змісту та форм виховної роботи; співтворчість педагогів і студентів в організації виховної роботи; зв'язок із життям суспільства, майбутньою професійною діяльністю студента тощо. План має включати не лише внутрішньо групові, а й загально університетські і загально інститутські виховні заходи. Орієнтовна схема плану подана в додатку.

8. *Звіт про педагогічну практику.* Може бути виконаний як в рукописному, так і в друкованому вигляді. Взірець подано в додатку. Форма заповнення звіту довільна. Звіт має містити інформацію про види роботи, що було виконано магістрантом у період проходження педагогічної практики; перелік і стислу характеристику підготовлених навчальних і методичних матеріалів; перелік і тематику від-

віданих і проаналізованих навчальних занять викладачів інституту і магістрантів. Бланки аналізу проведення навчальних занять подано в додатку (заповнені і завірені керівником практики бланки мають додаватися). Необхідно також у звіті відобразити тематику і подати стислий аналіз результатів навчальних занять і виховних заходів, проведених під час проходження практики особисто магістрантом; зазначити особистісні і професійні зміни, що відбулися за період практики, труднощі, що виникли в магістранта у процесі виконання обов'язків викладача ВНЗ; здійснити оцінку власних перспектив професійного розвитку і саморозвитку; надати пропозиції і побажання щодо організації і змісту практики (додаток А).

9. *Характеристика роботи магістранта* (заповнюється магістрантом, керівником практики і завіряється печаткою інституту) (додаток Д).

10. Виконані індивідуально-дослідні завдання.

11. Фото-, відео- матеріали про проходження соціально-педагогічної практики.

12. Стінгазета про проходження соціально-педагогічної практики.

Підведення підсумків практики

Робота студента під час асистентської практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно набраним балам за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). Після закінчення практики студенти протягом трьох днів подають науковому керівнику матеріали практики, який призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики.

Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності студентів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Ознайомча робота студента-практиканта		максимальна кількість - 15	керівник практики
		з них:	
1.1	Ознайомлення зі змістом, формами, напрямом діяльності кафедри, документами планування і обліку навчального навантаження, протоколами засідання кафедри, планами і звітами викладачів, науково-методичною літературою кафедри та їх аналіз.	1-5	
1.2	- Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами (робочі навчальні програми дисциплін, курси лекцій, зміст семінарських і практичних занять тощо) та їх аналіз.	1-5	
1.3	- Вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою та їх аналіз.	1-5	
II. Виховна робота студента-практиканта		максимальна кількість - 20	керівник практики
		з них:	
2.1	Психолого-педагогічне вивчення колективу студентської групи	1-5	
2.2	Проведення виховних заходів (бесіди, тренінгів тощо)	1-10	
2.3	План виховної роботи куратора академічної групи	1-5	
III. Залікові навчально-виховні заходи (6 заходів: 3 лекції, 2 практичних, 1 семінарське заняття)		максимальна кількість - 55	циклова комісія

IV. Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		максимальна кількість - 10	керівник практики
		з них:	
4.1	Звіт з виконання індивідуального завдання	1-2	
4.2	План-конспекти навчально-виховних залікових заходів	1-4	
4.3	Методичні розробки з навчальних дисциплін	1-2	
4.4	Щоденник студента-практиканта	1-2	
ВСЬОГО		100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ МАГІСТРІВ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
Ознайомча робота студента-практиканта		15
	<p>- аналіз змісту, форм, напрямів діяльності кафедри, документів планування і обліку навчального навантаження, протоколів засідань кафедри, планів і звітів викладачів, науково-методичної літератури кафедри здійснює своєчасно з урахуванням поставлених та реалізованих цілей та завдань; оцінює переваги і недоліки; здатен творчо переосмислити і подати ідеї щодо удосконалення;</p> <p>- вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою та його аналіз здійснений у повному обсязі з урахуванням всіх компонентів, виявлені переваги та недоліки, може застосовувати елементи кредитно-модульної системи на практиці.</p> <p>- аналіз навчально-методичного матеріалу (робочі навчальні програми дисциплін, курси лекцій, зміст семінарських і практичних занять тощо) здійснює своєчасно з урахуванням поставлених та реалізованих цілей та завдань; виявляє та оцінює переваги і недоліки; здатен творчо переосмислити і подати ідеї щодо удосконалення;</p> <p>Студент виконав усі завдання ознайомчої роботи з вихованцями у повному обсязі.</p>	11-15
	<p>- аналіз змісту, форм, напрямів діяльності кафедри, документів планування і обліку навчального навантаження, протоколів засідань кафедри, планів і звітів викладачів, науково-методичної літератури кафедри здійснює своєчасно з частковим урахуванням поставлених цілей та завдань; може виявити переваги і недоліки, але не здатен творчо переосмислити і надати ідей щодо удосконалення;</p>	6-10

<p>- вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою та його аналіз здійснений частково, виявлені переваги та недоліки, виникають утруднення з застосуванням на практиці.</p> <p>- аналіз навчально-методичного матеріалу (робочі навчальні програми дисциплін, курси лекцій, зміст семінарських і практичних занять тощо) здійснює своєчасно з частковим урахуванням поставлених цілей та завдань; виявляє та оцінює переваги і недоліки; виникають утруднення з творчим переосмисленням і поданням ідеї щодо удосконалення;</p> <p>Студент виконав програму практики на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.</p>		
<p>- аналіз змісту, форм, напрямів діяльності кафедри, документів планування і обліку навчального навантаження, протоколів засідань кафедри, планів і звітів викладачів, науково-методичної літератури кафедри здійснює не своєчасно, частково досягнені поставлені цілі та не реалізовані завдання;</p> <p>- вивчення особливостей організації навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою та його аналіз здійснений взагалі, не можливе застосування на практиці.</p> <p>- аналіз навчально-методичного матеріалу (робочі навчальні програми дисциплін, курси лекцій, зміст семінарських і практичних занять тощо) здійснює не своєчасно, не ураховуються поставлені цілі та завдання.</p> <p>Студент не виконав програму практики в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>	0-5	
Виховна робота студента-практиканта		20
<p>- студент здійснив глибоке і всебічне психолого-педагогічне вивчення студентського колективу,</p>	16-20	

<p>планує і організовує виховну роботу з групою з урахуванням результатів спостереження;</p> <p>- демонструє знання та організаційні вміння у проведенні виховного заходу; творчо розробляє зміст виховного заходу та підбір відповідного виховного матеріалу; оптимально підбирає методи виховання з урахуванням вікових особливостей студентів.</p> <p>- план виховної роботи куратора академічної групи укладено студентом самостійно, оформлено відповідно до вимог, оптимально враховано всі складові діяльності куратора, враховані особливості групи і вдало використані в плануванні.</p> <p>План виховної роботи куратора академічної групи</p> <p>Студент виконав всі завдання щодо виховної роботи у повному обсязі.</p> <p>- студент здійснює психолого-педагогічне спостереження за студентським колективом; узагальнює і здатен групувати результати спостережень; оцінює і характеризує рівень розвитку колективу та наявні проблеми.</p>		
<p>- демонструє знання різних видів виховних заходів; аргументує його планування і організацію з урахуванням особливостей конкретного студентського колективу; вдало підбирає методи та форми; розробляє зміст заходу використовуючи наявний досвід аналізує результати виховного заходу з подальшою перспективою удосконалення.</p> <p>- план виховної роботи куратора академічної групи укладено студентом самостійно, оформлено відповідно до вимог, врахував всі складові діяльності куратора, але не враховував особливості групи .</p> <p>Студент на достатньому рівні виконав завдання виховної роботи з студентською групою.</p>	10-15	

<ul style="list-style-type: none"> - Студент здійснює психолого-педагогічне вивчення учнівського колективу; самостійно характеризує колектив. - здійснює підготовку до виховного заходу за взірцем діяльності куратора; при розробці використовує досвід проведення подібної роботи; аналізує її результати. - план виховної роботи куратора академічної групи укладено студентом за допомогою куратора, оформлено відповідно до вимог. <p>Студент виконав програму виховної роботи на слабкому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.</p>	5-9	
<ul style="list-style-type: none"> - не здійснює психолого-педагогічне вивчення учнівського колективу; - не вмів планувати та організовувати виховні заходи; керується тільки загальними уявленнями і рекомендаціями куратора при організації виховного заходу; - не склав план виховної роботи куратора академічної групи. <p>Студент не виконав програму виховної роботи в повному обсязі.</p> <p>Не приступив до практики без поважної причини.</p>	0-4	
Залікові навчально-виховні заходи		55
<ul style="list-style-type: none"> - при підготовці до залікових навчально-виховних заходів і складанні плану конспекту студент оперує отриманими знаннями, вміннями і навичками із соціально-педагогічних дисциплін та психолого-педагогічних дисциплін, якими опановував раніше; - самостійно здобуває знання відповідно до теми, мети та завдань заходу; методично грамотно виділяє мету та завдання навчально-виховного заходу, прогнозує шлях їх досягнення; - підбирає найбільш ефективні методи та прийоми навчання; виявляє самостійність і творчий підхід у розробці та плануванні плану навчально-виховного заходу. 	46-55	

<ul style="list-style-type: none"> - підбір дидактичного матеріалу до навчально-виховних заходів відбувається своєчасно, заздалегідь; - дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям студентського віку; - наочний матеріал підбирається і презентується студентам з використанням ІКТ; матеріал підбирається відповідно до програми і у відмінній якості. Студент використовує фрагменти фільмів, вмів опрацьовувати матеріал за допомогою комп'ютерних програм. 		
<ul style="list-style-type: none"> - при розробці плану конспекту студент оперує опанованими знаннями із соціально-педагогічних дисциплін та психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додаткової інформації відповідно до теми та проблеми навчально-виховного заходу; аргументує вибір мети та завдань навчально-виховного заходу; методично грамотно розробляє хід навчально-виховного заходу; підбирає найбільш ефективні методи та прийоми навчання; виявляє самостійність у розробці та плануванні конспекту навчально-виховного закладу. - підбір дидактичного матеріалу до навчально-виховного заходу відбувається своєчасно; - дидактичний матеріал відповідає віковим та психологічним особливостям студентського віку; - наочний матеріал підбирається і презентується студентам з використанням ІКТ; матеріал підбирається відповідно до програми і у відмінній якості. 	35-45	
<ul style="list-style-type: none"> - при підготовці до навчально-виховного заходу і складанні його конспекту студент використовує певні знання, вміння і навички зі соціально-педагогічних дисциплін та психолого-педагогічних дисциплін; використовує додаткові знання відповідно до теми та проблеми навчально-виховного заходу; аналізує вибір мети та завдань заходу; підбирає різні методи та прийоми навчання; виявляє самостійність при розробці плану конспекту заходу. - підбір дидактичного матеріалу до навчально- 	26-34	

виховного заходу відбувається своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей студентського віку; - наочний матеріал підбирається і презентується студентам без використання ІКТ; матеріал підбирається відповідно до програми у хорошій якості.		
- при підготовці до навчально-виховного заходу і складанні план конспекту студент трансформує раніше отримані знання із соціально-педагогічних дисциплін та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми навчально-виховного заходу; пояснює вибір мети та завдань заходу; здатен озвучити хід навчально-виховного заходу, який розробляє. - підбір дидактичного матеріалу до навчально-виховних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал відповідає віковим особливостям дітей студентського віку; - наочний матеріал підбирається не завжди відповідно до теми навчально-виховного заходу і презентується дітям без використання ІКТ; матеріал частково відповідає програмі.	18-25	
- при підготовці до навчально-виховного заходу і складанні план конспекту студент частково виявляє раніше отримані знання із соціально-педагогічних дисциплін та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми заходу; визначає мету та завдання заходу за допомогою методиста; хід навчально-виховного заходу здатен розповісти тільки тезисно. - підбір дидактичного матеріалу до навчально-виховних заходів відбувається не своєчасно; дидактичний матеріал не відповідає віковим особливостям; - наочний матеріал не завжди є на уроці; матеріал частково відповідає програмі.	9-17	
- при підготовці до навчально-виховного заходу і складанні план конспекту студент не виявляє раніше отриманих знань із соціально-	0-8	

педагогічних дисциплін та психолого-педагогічних дисциплін відповідно до проблеми навчально-виховного заходу; не орієнтується з закономірностями визначення мети та завдань заходу; не подає план заходу, що має проводити. - підбір дидактичного матеріалу до навчально-виховних заходів здійснюється без урахування вікових особливостей і не в належній якості.		
Оформлення звітної документації (рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики)		10
- звіт про виконання індивідуального завдання змістовний, представлений вчасно; - якість план-конспектів навчально-виховних заходів висока; - студент здає розгорнуті план-конспекти проведених навчально-виховних заходів; - методичні розробки з навчальних дисциплін виконані на високому рівні, повні, відповідають вимогам, що ставляться до такого виду робіт. - щоденник студента-практиканта оформлений у відповідності з вимогами; захист проведений у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої діяльності; Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.	9-10	
- звіт про виконання індивідуального завдання неповний, представлений вчасно; - якість план-конспектів навчально-виховних заходів висока; - студент здає добре оформлений план-конспекти проведених навчально-виховних заходів; - методичні розробки з навчальних дисциплін виконані на високому рівні. - добре оформлений щоденник студента-практиканта та захист у вигляді усного звіту з критичним аналізом підсумків особистої діяльності. Студент подав звітну документацію у достатньому обсязі і вчасно	7-8	

<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання індивідуального завдання містить окремі недоліки, представлений вчасно; - якість план-конспектів навчально-виховних заходів середня, присутні незначні недоліки; - студент здав план-конспекти проведених навчально-виховних заходів; - методичні розробки з навчальних дисциплін виконані на середньому рівні. - щоденник студента-практиканта оформлений в повному обсязі, але записи зроблено у скороченому вигляді, тому зміст записів не повністю розкриває види діяльності на педпрактиці; - захист підсумків особистої практики відбувся без критичного аналізу. <p>Студент подав звітну документацію у повному обсязі. Якість документації задовільна.</p>	5-6	
<ul style="list-style-type: none"> - звіт про виконання індивідуального завдання містить значні недоліки, представлений невчасно; - якість план-конспектів навчально-виховних заходів має середній рівень; - методичні розробки з навчальних дисциплін не повні та мають значні недоліки. - студент здає не повні план-конспекти проведених навчально-виховних заходів; - щоденник практиканта не має належного вигляду. Записи короткі, несуттєві, відсутній самоаналіз діяльності, висновки не аргументовані і не обґрунтовані. Обсяг щоденника обмежений. щоденник підготовлено формально. <p>Студент подав усю необхідну документацію з запізненням.</p>	3-4	
<p>Студент подав звітну документацію не у повному обсязі. Якість документації незадовільна, або задовільна, але подана із запізненням.</p>	1-2	
<p>Студент не брав участь в аналізі відвіданих уроків; документація не підготована належним чином і вчасно.</p>	0	
<p>Усього:</p>		100

Переддипломна практика магістрів (1 семестр – 1 тиждень; 2 семестр – 2 тижні)

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання і проводиться після набуття магістрантом відповідної теоретичної підготовки.

На цій практиці магістрант всебічно вивчає один з напрямків діяльності освітньої установи, виконує індивідуальні завдання, збирає практичний і статистичний матеріал і завершує теоретичні та експериментальні дослідження для якісного виконання випускної роботи та її захисту. Завдання цієї практики, як правило, пов'язуються з потребами чи проблемами загальноосвітніх шкіл та училищ, науково-дослідними роботами кафедри соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій, з підготовкою доповідей студентів на наукових і науково-практичних конференціях.

Мета та завдання переддипломної практики

Мета переддипломної практики магістрантів за спеціальністю 8.01010601 «соціальна педагогіка» - оволодіння педагогічним досвідом, сучасними методами, формами організації та знаряддями праці при навчанні студентів соціально-педагогічним дисциплінам у вищих навчальних закладах (ВНЗ) II-IV рівня акредитації; проведення педагогічного експерименту або апробація та впровадження методичних розробок у навчальний процес загальноосвітніх та спеціалізованих середніх навчальних закладів та ВНЗ. Сформувані вміння з організації та здійснення науково-дослідної і пошукової роботи; перевірити професійну готовність майбутнього фахівця до виробничої діяльності за різними напрямками.

Завдання переддипломної практики магістрів:

- Проведення констатувального експерименту в контексті магістерського дослідження;
- Одержання досвіду рішення практичних задач, що вимагають застосування професійних знань і вмінь фахівця;

- Узагальнення, систематизація, закріплення і поглиблення знань з вивчених дисциплін навчального плану;

- Акумуляція й аналіз матеріалів для підготовки магістерської роботи, проведення досліджень у рамках студентської науково-дослідної роботи.

- Проведення завершального етапу педагогічного експерименту, апробація та впровадження методичних розробок в навчальний процес загальноосвітніх та спеціалізованих середніх навчальних закладів та вищих навчальних закладів;

- Дослідження щодо наукової новизни, місця результатів випускної роботи у сучасні соціально-педагогічні діяльності та їх використання для розв'язання актуальних проблем.

Зміст практики може уточнюватися в залежності від типу установи, але в цілому практика спрямована на формування наступних **умінь і навичок**:

- реалізовувати засвоєні у процесі попереднього навчання теоретичні знання, способи діяльності, освітні технології, педагогічні ідеали;

- добирати, розробляти й упроваджувати нові форми і методи організації навчально-виховного процесу в педагогічному ВНЗ;

- добирати, методи педагогічних досліджень на теоретичному, емпіричному і методичних рівнях;

- здійснювати науково-методичний аналіз і самоаналіз навчальних занять;

- проводити моніторинг успішності навчальної діяльності студентів, оцінювати її результати;

- здійснювати науково-дослідницьку діяльність у процесі вирішення соціально-педагогічних проблематик;

- акумуляція й аналіз матеріалів для підготовки магістерської роботи, проведення досліджень у рамках студентської науково-дослідної роботи.

За наслідками проходження педагогічної практики студенти повинні набути наступні вміння:

Конструктивні:

• проводити дослідження у рамках студентської науково-дослідної роботи;

• добирати адекватні методи педагогічного дослідження у рамках констатувального та формувального експерименту;

• планувати навчально-дослідницьку й виховну роботу студентів;

• відбирати, аналізувати й синтезувати навчальний програмовий матеріал з соціально-педагогічних дисциплін, здійснювати дидактичну переробку складного матеріалу;

Організаторські:

• виявляти й організовувати актив групи, керувати ним у різних умовах;

• організовувати різні види колективної та індивідуальної діяльності студентів, розвивати їхню активність;

• здійснювати педагогічне керівництво студентськими організаціями;

• організовувати роботу з батьками та громадськістю.

Комунікативні:

• встановлювати педагогічно доцільні відносини зі студентами

• регулювати внутрішньокolleктивні та міжколективні відносини;

• знаходити потрібні форми спілкування зі студентами;

• передбачати результат педагогічної дії на відносини зі студентами,

Дослідницькі:

• вивчати індивідуальні особливості кожного студента та колективу;

• критично оцінювати свій досвід, результати своєї діяльності;

• усвідомлено вдосконалювати педагогічну майстерність, самоосвіту та самовиховання;

• використовувати в роботі психолого-педагогічні дослідження, передовий педагогічний досвід;

• прогнозувати використовувані засоби і методи роботи.

Організація проведення переддипломної практики магістрів

Переддипломна практика проводиться протягом 3 тижнів, 1 тижень у першому семестрі та 2 тижні у 2-ому семестрі.

Переддипломна практика магістрантів є одним із завершальних етапів у системі їх практичної підготовки до роботи за освітньо-кваліфікаційною характеристикою і освітньо-професійними програмами ОКР "Магістр".

Проводиться за базами практики: на кафедрі соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій ДЗ «ПНПУ ім. К.Д. Ушинсько-

го», а також у інших вищих навчальних закладах, професійно-технічних навчальних закладах, відповідно до укладених договорів. Керівниками практики з фаху призначаються, як правило, керівники кваліфікаційної випускної роботи.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, мета якої представити перед студентам мету практики, знайомлять їх з базами практики, основними завданнями, порядком проходження практики та оформлення звітної документації.

Безпосередньо на базах практики студенти обов'язково проходять вступний інструктаж з охорони праці і протипожежної безпеки у закладі і на робочому місці.

Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою проведення практики, вимогами до практикантів; вчасно з'явитися на базу науково-дослідницької практики; ретельно виконувати план проведення науково-дослідницької практики; вчасно представити документацію за підсумками практики.

Керівник науково-дослідницької практики повинен вчасно підготувати матеріали до наказу про проведення асистентської практики (бази практики, контингент студентів тощо); розробити програму практики; організувати настановчу та підсумкову конференції; постійно проводити консультування студентів з усіх питань, що стосуються проведення науково-дослідницької практики; здійснювати поточний та підсумковий контроль діяльності студентів-практикантів; вчасно перевірити та оцінити матеріали, представлені студентами для звіту про проходження науково-дослідницької практики, відповідно до затверджених критеріїв.

Зміст переддипломної практики

Переддипломна практика як частина основної освітньої програми є завершальним етапом навчання

У відповідності до посадових обов'язків асистентів і викладачів ВНЗ, а також викладачів середніх освітніх закладів, які включають в себе навчальну, методичну, наукову і організаційну роботи, робоча програма практики складається з 3-ох підрозділів “Науково-методична робота”, “Науково-дослідна робота”, “Організаційно-консультаційна робота”.

Науково-методична робота

1. Підготовка методичних матеріалів до практичних занять.
2. Розробка і підготовка мультимедійних дидактичних матеріалів до заняття.

3. Складання завдань для модульного та підсумкового контролю, зокрема тестових завдань.

4. Впровадження передового досвіду та результатів досліджень з організації навчального процесу з дисциплін, які ведуться кафедрою соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій.

Науково-дослідна робота

1. Обговорення випускної роботи на засіданні кафедри соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій.
2. Підготовка до друку наукової статті.
3. Підготовка доповіді на університетську науково-практичну конференцію.

Організаційно-консультаційна робота

1. Участь у засіданні кафедри.
2. Участь у роботі кафедрального наукового семінару.
3. Виконання доручень куратора-викладача.
4. Участь у профорієнтаційній роботі.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання переддипломної практики пов'язані з потребами загальноосвітніх шкіл, середніх професійно-технічних навчальних закладів, науково-дослідної роботи кафедри соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій університету та охорони праці у галузі; обумовлені темою кваліфікаційної випускної роботи магістранта. Ці завдання видаються керівником магістерського дослідження.

Навчальні посібники

Протягом переддипломної практики студенти повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою яка регламентує діяльність соціального педагога.

Під час проходження ознайомлювальної практики у різних типах і видах соціально-педагогічних установ студенти повинні ознайомитися із документацією та інформативними матеріалами, якими користуються в своїй професійній діяльності соціальні педагоги.

1. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.

2. Богданова І.М. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник – Харків: Бурун Книга, 2011. – 160 с.

3. Програма курсу «Педагогіка» (для студентів усіх спеціальностей); Педагогіка: [навчальний посібник] / Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Осипова Т.Ю. та ін. – [2-е видання, перероб. і доп.] – Харків: Бурун Книга, 2009. – 303 с.

Нормативно-правова документація

1. Посадова інструкція викладача кафедри.

2. Інструкція з охорони праці.

Закони України:

1. Конституція України;

2. Закон України «Про освіту»;

3. Закон України «Про вищу освіту»;

4. Закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV "Про захист суспільної моралі";

5. Закон України "Про боротьбу з корупцією";

6. Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III "Про охорону дитинства";

Постанови:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2007 №1016 "Про затвердження Державної цільової програми роботи з обдарованою молоддю на 2007-2010 роки";

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2009 №41 "Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2009-2015";

Накази МОН України:

1. Концепція національного виховання студентської молоді (Рішення колегії МОН від 25 червня 2009 р. протокол №7/2-4);

2. Наказ МОН України від 10 вересня 2009 р. № 839 "Про впровадження принципів гендерної рівності в освіту";

3. Наказ МОН України від 01 лютого 2010р. №58 "Про затвердження заходів щодо виконання Державної цільової соціальної програми зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення та період до 2012 року";

4. Наказ МОН України від 25 січня 2007р. №44 "Про затвердження заходів на виконання Державної програми "Репродуктивне здоров'я нації" на період до 2015 року";

5. Наказ МОН України від 01.06.2009 р. №457 "Про затвердження плану заходів Міністерства освіти і науки України з виконання Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки";

Форми і методи контролю

Контроль за проходженням науково-дослідницької практики здійснюється груповим керівником практики, деканатом. Використовуються форми контролю: поточний та підсумковий, у ході яких перевіряється розроблена студентом звітна документація, ведення щоденника спостережень.

Вимоги до звіту

При проходженні переддипломної практики магістранти ведуть таку документацію:

1. *Щоденник педагогічної практики з індивідуальним планом її проходження.* У щоденнику повинні бути відображені, детально описані заплановані (індивідуальний план – у графі «зміст роботи»), фактично виконані магістрантом протягом усього терміну проходження практики і проаналізовані (графа «аналіз виконаної роботи») завдання. Записи ведуться особисто магістрантом кожного дня. Достовірність записів перевіряє і завіряє своїм підписом керівник практики. Правила оформлення титульного листа і орієнтовна форма щоденника подано в *додатку В*.

2. *Звіт про педагогічну практику.* Може бути виконаний як в рукописному, так і в друкованому вигляді. Взірець подано в додатку. Форма заповнення звіту довільна. Звіт має містити інформацію про види роботи, що було виконано магістрантом у період проходження педагогічної практики; перелік і стислу характеристику підготовлених навчальних і методичних матеріалів; перелік і тематику від-

віданих і проаналізованих навчальних занять викладачів інституту і магістрантів. Бланки аналізу проведення навчальних занять подано в додатку (заповнені і завірені керівником практики бланки мають додаватися). Необхідно також у звіті відобразити тематику і подати стислий аналіз результатів навчальних занять і виховних заходів, проведених під час проходження практики особисто магістрантом; зазначити особистісні і професійні зміни, що відбулися за період практики, труднощі, що виникли в магістранта у процесі виконання обов'язків викладача ВНЗ; здійснити оцінку власних перспектив професійного розвитку і саморозвитку; надати пропозиції і побажання щодо організації і змісту практики (додаток А).

3. *Характеристика роботи магістранта* (заповнюється магістрантом, керівником практики (додаток Д)).

4. Презентацію магістерської роботи (на електронному носії).

5. Реферат (резюме) магістерського дослідження.

6. Наукова стаття по темі магістерського дослідження.

Підведення підсумків переддипломної практики

Робота студента під час науково-дослідницької практики оцінюється за представленими нижче критеріями. Згідно набраним балам за різними видами діяльності студент отримує залік (диференційований залік). Після закінчення практики студенти протягом трьох днів подають груповому керівнику матеріали практики, який призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики. Результати складання заліку з практики заносяться в залікову відомість, проставляються у заліковій книжці.

Розподіл балів за видами діяльності магістрантів під час практики

№	Види завдань	Кількість балів	Оцінює
I. Науково-методична робота		максимальна кількість - 20	керівник магістерського дослідження, груповий методист
		з них:	
1.1	Розробка і підготовка мультимедійних дидактичних матеріалів до заняття.	1-10	
1.2	Складання завдань для модульного та підсумкового контролю, зокрема тестових завдань.	1-10	
II. Науково-дослідна робота		максимальна кількість - 60	
2.1	Обговорення випускної роботи на засіданні кафедри соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій (попередній захист магістерського дослідження).	30	керівник магістерського дослідження, члени кафедри
2.2	Підготовка до друку наукової статті.	15	
2.3	Підготовка доповіді на університетську науково-практичну конференцію	15	
III. Організаційно-консультаційна робота		максимальна кількість - 20	
		з них:	груповий методист, керівник
3.1	Виконання індивідуального завдання	1-10	
3.2	Виконання доручень куратора-викладача.	1-5	

3.3	Участь у профорієнтаційній роботі.	1-5	магістерського дослідження
	ВСЬОГО	100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ МАГІСТРІВ

№ з/п	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
I. Науково-методична робота		20
	<ul style="list-style-type: none"> - якісно розробляє мультимедійні дидактичні матеріали до заняття, демонструючи значні творчі здібності; - відповідно до запланованого обсягу якісно складає завдання для модульного та підсумкового контролю, зокрема тестових завдань. <p>Магістрант виконав всі завдання методичної роботи зі студентами у повному обсязі.</p>	16-20
	<ul style="list-style-type: none"> - розробляє відповідно до плану мультимедійні дидактичні матеріали до заняття з незначними недоліками; - відповідно до запланованого обсягу складає завдання для модульного та підсумкового контролю, зокрема тестових завдань з окремими зауваженнями. <p>Магістрант на достатньому рівні виконав завдання методичної роботи з студентами.</p>	11-15
	<ul style="list-style-type: none"> - повною мірою не розробив заплановані мультимедійні дидактичні матеріали до заняття; - складає завдання для модульного та підсумкового контролю, зокрема тестових завдань з окремими зауваженнями і не у запланованому обсязі. <p>Магістрант виконав програму практики щодо методичної роботи на низькому рівні; здійснює незначні спроби розвитку своїх професійних компетенцій.</p>	6-10

<ul style="list-style-type: none"> - не розробив заплановані мультимедійні дидактичні матеріали до заняття або розробив лише частково і з грубими помилками; - не склав завдання для модульного та підсумкового контролю, або склав лише частково і з грубими помилками. <p>Магістрант не виконав програму практики щодо методичної роботи в повному обсязі.</p>	0-5	
II. Науково-дослідна робота		60
<ul style="list-style-type: none"> - у результаті обговорення випускної роботи на засіданні кафедри визнано, що робота знаходиться на стадії оформлення, при її виконанні магістрант проявив наполегливість, працелюбність та значні творчі здібності; - підготував до друку наукову статтю повною мірою; - підготував якісну доповідь на університетську науково-практичну конференцію. <p>Магістрант виконав всі завдання наукової роботи у повному обсязі.</p>	48-60	
<ul style="list-style-type: none"> - у результаті обговорення випускної роботи на засіданні кафедри визнано, що робота знаходиться на стадії оформлення, при її виконанні магістрант проявив наполегливість, працелюбність та значні творчі здібності, але робота має певні огріхи; - не повністю підготував до друку наукову статтю; - підготував змістовну доповідь на університетську науково-практичну конференцію. <p>Магістрант на достатньому рівні виконав завдання наукової роботи з студентами.</p>	35-47	
<ul style="list-style-type: none"> - у результаті обговорення випускної роботи на засіданні кафедри визнано, що робота знаходиться на стадії оформлення, при її виконанні магістрант проявив наполегливість, але робота має певні недоліки; - не підготував до друку наукову статтю; - підготував доповідь на університетську науково-практичну конференцію. 	22-34	

Магістрант виконав програму практики щодо наукової роботи на середньому рівні; розвиває свої професійні якості.		
- у результаті обговорення випускної роботи на засіданні кафедри визнано, що робота ще не завершена і має значні недоліки; - не підготував до друку наукову статтю; - підготував доповідь на університетську науково-практичну конференцію. Магістрант виконав програму практики щодо наукової роботи на низькому рівні.	9-21	
- у результаті обговорення випускної роботи на засіданні кафедри визнано, що робота ще не завершена і має значні недоліки; - не підготував до друку наукову статтю; - не підготував доповідь на університетську науково-практичну конференцію. Магістрант не виконав програму практики щодо наукової роботи в повному обсязі. Не приступив до практики без поважної причини.	0-8	
III. Організаційно-консультаційна робота		20
- звіт про виконання індивідуального завдання змістовний, представлений вчасно; - при виконанні доручень куратора магістрант оперує отриманими знаннями, вміннями і навичками з психолого-педагогічних дисциплін, якими опановував раніше; прогнозує шлях досягнення виховної мети заходу; підбирає найбільш ефективні методи та прийоми; виявляє самостійність і творчий підхід; - бере активну участь у профорієнтаційній роботі. Магістрант виконав всі завдання організаційної роботи у повному обсязі.	16-20	
- звіт про виконання індивідуального завдання неповний, представлений вчасно; - при виконанні доручень куратора оперує опанованими знаннями і вміннями з психолого-педагогічних дисциплін; здійснює пошук додатко-	11-15	

вої інформації відповідно до заходу; активно виконує не усі доручення; - участь у профорієнтаційній роботі епізодична. Магістрант виконав всі завдання щодо організаційної роботи не у повному обсязі.		
- звіт про виконання індивідуального завдання містить окремі недоліки, представлений вчасно; - при підготовці до виховних заходів магістрант не повною мірою трансформує раніше отримані знання з психолого-педагогічних дисциплін; виконує не усі доручення куратора-викладача; - не бере участь у профорієнтаційній роботі. Магістрант виконав завдання щодо організаційної роботи частково.	6-10	
- звіт про виконання індивідуального завдання містить значні недоліки, представлений невчасно - при підготовці до виховних заходів магістрант не виявляє раніше отриманих знань з психолого-педагогічних дисциплін; не орієнтується з закономірностями визначення мети заходу; не подає плану заходу, що має проводити; - не проводить профорієнтаційну роботу. Магістрант не виконав завдання щодо організаційної роботи. Не приступив до практики без поважної причини.	0-5	
УСЬОГО:		100

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про практику складається студентом і друкується (14 шрифт, 1,5 інтервал). Він затверджується підписом керівника та печаткою оздоровчого закладу або школи.

Орієнтовний зразок написання звіту

Титульна сторінка

Звіт

про _____ практику
(назва практики)

в _____
(найменування закладу)

студентки _____ курсу

спеціальність 6.010106 «Соціальна педагогіка»
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Одеса – 20__

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Звіт друкується обсягом до 25 сторінок.

Основні питання, які мають бути зазначені у звіті:

- загальні положення: мета, завдання, база практики;
- відомості про виконання студентом завдань усіх
- змістових модулів програми практики;
- опис практичних навичок і вмінь, яких набули студенти під час практики;
- особисті враження студента-практиканта та самоаналіз проведеної роботи;
- особистісна та професійна рефлексія;
- пропозиції щодо ускладнення і поліпшення організації та проведення практики;
- опис об'єму виконаної роботи;
- опис отриманих результатів;
- висновки, оцінку своєї діяльності, набутого практичного досвіду, пропозиції щодо удосконалення змісту і організації практики
- звіт має мати наскрізну нумерацію сторінок.

У звіті повинна бути описана робота, що особисто виконана студентом; не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики, а також цитування літературних джерел.

Схема звіту

1. В якому соціально-виховному чи освітньому закладу і ким працював, час проходження практики.
2. Умови роботи в закладі.
3. Зміст проведеної роботи:
  - перші дні в закладі, зустріч дітей, планування роботи, підготовка до соціально-виховного заходу та участь практиканта в ньому; перші враження і труднощі в роботі;
  - екскурсії, походи і подорожі, натуралістична і краєзнавча робота, участь практиканта в ній;
  - оздоровча і фізкультурно-спортивна робота (змагання, ігри, свята), участь практиканта при проведенні цих заходів;
  - екологічна робота;
  - робота гуртків;

1.9. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.

1.10. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

1.11. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з студентами під час проходження практики.

2. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

2.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

2.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

2.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

2.4. Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:

Навчального закладу 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26

Код ЄДРПОУ 02125473 ГУДСКУ в Одеській області ПІН 021254715451

Св. платника ПДВ № 100251532 Р/р 35224004000124 35219020000124

Бази практики _____

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

Чебикін О.Я
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. «____» _____

М.П. «__» _____

20__ року

20__ року

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____
(назва практики)

Студента

_____
(прізвище, ім'я по батькові)

Інститут **початкової та гуманітарно-технічної освіти**

Факультет **початкового навчання**

Кафедра **соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій**

Освітньо-кваліфікаційний рівень

Напрямок підготовки (спеціальність)

_____
(шифр и назва напрямку підготовки, спеціальності)

Курс _____ група _____

Керівник практики від ДЗ ПНПУ імені К.Д. Ушинського
кафедри соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій
(назва кафедри, циклової комісії)

_____ Богданова І.М.
(підпис) (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

«__» _____ 20__ року

Додаток Д

Зразкова форма характеристики практиканта

_____ (найменування та реквізити підприємства, організації, установи)

Характеристика практиканта

видана _____ (прізвище, ім'я по батькові)

_____ проходив

_____ (прізвище, ім'я по батькові) (тип і назва практики)

у _____ з «__» _____ 20__ року по
«__» _____ 20__ року

(найменування підприємства, організації, установи) (період проходження практики)

За даний період _____ ознайомився з
_____ (прізвище, ім'я по батькові)

_____ (перелік вивчених питань),

а також виконав завдання, що мають практичне значення, а саме,

_____ (перелік виконаних робіт).

Практикант _____

_____ (прізвище, ім'я по батькові)

проявив себе дисциплінованим, відповідальним співробітником, серйозно відносяться до виконання доручених завдань.

_____ володіє досить високим рівнем теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для виконання поставлених завдань.

_____ (прізвище, ініціали)

Крім цього, в період проходження практики студент вивчив структуру підприємства і координацію відділів, освоїв основні принципи документообігу, складання звітності і договорів.

Також у змісті характеристики вказується:

1. Опис посадових обов'язків студента.
2. Характеристика теоретичних знань студента і придбаних ним практичних навичок.
3. Характеристика професійних якостей студента.
4. Оцінка особистих якостей практиканта
5. Підсумкова оцінка

Результати роботи практиканта _____ в рамках _____ практики заслуговують оцінки «_____».

Печатка

_____ (підпис) (прізвище, ім'я по батькові керівника практики)

«__» _____ 20__ року

Підпис має бути завірена у відділі кадрів.

*Характеристика студента з місця практики - це документ, який додається до звіту про практику. Вона складається відповідальною особою організації або керівником студента.

Додаток Е

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗИ ПРАКТИКИ (орієнтовна схема)

- 1) Назва закладу (установи, організації), її підпорядкування.

_____
_____
_____

- 2) Основні напрями діяльності.

_____
_____
_____
_____

3) Стисла характеристика колективу працівників, розподіл обов'язків, здатність виконувати поставлені завдання, професійність, дисциплінованість і т.п.

_____
_____
_____

4) Характеристика контингенту вихованців (вікові параметри, особливості, тривалість перебування на базі і т.п.).

_____
_____
_____

5) Матеріально-технічне забезпечення бази.

_____
_____
_____

6) Рівень житлово-побутових умов вихованців.

_____
_____
_____

7) Шефські установи, організації, підприємства.

_____
_____
_____

8) Віддаленість від населених пунктів. Співпраця з місцевими органами влади.

_____
_____
_____

9) Вважаю за необхідне повідомити про базу практики таке:

_____
_____
_____

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТЕ
імені К.Д. УШИНСЬКОГО

Інститут початкової та гуманітарно-технічної освіти
Факультет початкового навчання

Кафедра соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник практики

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові) (підпис)
«___» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

студента-практиканта

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові)
___ курсу ___ групи на час проходження

_____
(тип і назва практики)
з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року
в

_____
(назва міста, району)

_____
(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики: _____

Одеса – 20__ р.

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
(орієнтовна схема)**

Додаток 3

№ з/п	Вид діяльності	Термін	Примітка
1.	Участь у настановчій конференції		
2.	Знайомство з базою практики, педагогічним колективом, обслуговуючим персоналом		
3.	Вивчення режиму дня, основних правил перебування та поведінки в установі		
4.	Знайомство з вихованцями		
5.	Зміст, форми та методи індивідуальної роботи з вихованцями		
6.	Робота з організації дитячого (молодіжного) колективу: а) постановка мети, завдань та окреслення перспектив для майбутнього колективу; б) діагностика; в) розподіл обов'язків; г) формування органів самоврядування; д) складання плану виховної роботи колективу		
7.	Робота з активом дитячого колективу: а) організація діяльності (визначення дня засідань, розподіл доручень); б) контроль за виконанням доручень; в) проміжна діагностика на підтвердження лідерства		
8.	Групова та масова виховна робота (організація виховних заходів, участь у загальних (клубних, масових) заходах)		
9.	Оформлення документації з практики		
10.	Участь у підсумковій конференції		

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТЕ
імені К.Д. УШИНСЬКОГО

Інститут початкової та гуманітарно-технічної освіти
Факультет початкового навчання

Кафедра соціальної педагогіки, психології і педагогічних інновацій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник практики

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові) (підпис)
«___» _____ 20__ р.

ПЛАН ВИХОВНОЇ РОБОТИ

студента-практиканта

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

2 курсу ___ групи на час проходження літньої педагогічної практики

з ___ по ___ року

в

_____ (назва міста, району)

Керівник практики: _____

Одеса – 20__

Індивідуальний план роботи частково перегукуватиметься з планом виховної роботи загону (групи, об'єднання), закріпленого за даним студентом. У плані виховної роботи повинні бути відображені етапи створення тимчасовою дитячого колективу.

План виховної роботи
(орієнтована схема)

№ з/п	Вид діяльності	Зміст діяльності	Термін виконання	Відповідальні	Примітка
1.	Пізнавальна	а) б) в) г)			
2.	Суспільно-корисна (волонтерська)	а) б) в) г)			
3.	Трудова	а) б) в) г)			
4.	Відпочинкова	а) б) в) г)			
5.	Спортивна	а) б) в) г)			
6.	Індивідуальна робота	а) б) в) г)			

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИХОВАНЦЯ

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Рік, місяць та дата народження _____
2. Стать _____
3. Національність, громадянство _____
4. Батьки: _____
5. Освіта _____
6. Членство в дитячих (молодіжних) об'єднаннях, організаціях _____
7. Особливості характеру _____
8. Індивідуальні особливості _____
9. Захоплення, інтереси _____
10. Поведінка (стосунки з однолітками, вихователями, середовищем у цілому) і чинники, що її визначають _____
11. Висновки й пропозиції щодо основних напрямів роботи з цим вихованцем _____

**ХАРАКТЕРИСТИКА
тимчасового дитячого (молодіжного) колективу**

_____

(назва колективу)

1. Кількість членів колективу _____
2. Розподіл за статтю _____
3. Середній вік учасників _____
4. Національність, громадянство членів колективу _____
5. Аналіз основних ознак колективу (мета, спільна діяльність, органи самоврядування, рівень згуртованості):
_____
6. Взаємодія з вихователем
_____
7. Співпраця з іншими колективами
_____
8. Під час роботи з колективом вдалося досягти
_____
9. Основні проблеми, з якими довелося зустрітися при роботі з колективом
_____
10. Висновки й пропозиції щодо подальшої роботи з організації тимчасового колективу _____

**Орієнтовна схема аналізу
суспільно корисної (волонтерської) справи**

1. Місце та вид роботи.
2. Обґрунтування необхідності та доцільності даного виду роботи.
3. Послідовність дій.
4. Аналіз готовності вихованців до виконання поставленого завдання.
5. Аналіз технології волонтерської роботи:
  - а) відповідність змісту дій поставленій меті;
  - б) зацікавленість вихованців у роботі, рівень їх активності;
  - в) аналіз використаних під час роботи методів і прийомів, їх відповідність віковим та психологічним особливостям вихованців;
  - г) зв'язок питань, що вирішувались під час волонтерської роботи, з проблемами суспільства й середовища.
6. Ефективність справи, її вагомість для формування вихованців.
7. Зауваження, пропозиції.

Пам'ятка для індивідуальної роботи з вихованцем

Для ефективного проведення індивідуальної роботи доцільно студенту-практиканту з'ясувати:

1. Прізвище, ім'я вихованця.
2. Вік.
3. Освіту.
4. Дані про сім'ю.
5. Особливості характеру вихованця.
6. Його індивідуальні особливості.
7. Інтереси, нахили та здібності вихованця.
8. Характер його взаємостосунків з іншими членами колективу.

Під час індивідуальної роботи студент-практикант зобов'язаний урахувати інтереси, потреби та особливості вихованця, а також інтереси колективу. Найпоширенішими методами індивідуальної роботи є бесіда, доручення, громадська думка, позитивний приклад.

Орієнтовна схема аналізу виховного заходу

1. Назва заходу, його мета.
2. Місце й час проведення, обладнання, оформлення.
3. Організатори заходу.
4. Зацікавленість вихованців.

1. У чому полягає своєрідність практики?
2. Які організації й установи були охоплені практикою? Показати їх специфіку й особливості практики в них.
3. У чому полягає специфіка діяльності соціального педагога, соціального працівника з в означеному закладі?
4. Обґрунтуйте зміст діяльності соціального педагога, соціального працівника з дитячим колективом, у який інтегровані здорові діти й діти з відхиленнями у фізичному й психічному здоров'ї.
5. У чому полягає своєрідність сучасного літнього оздоровчого табору?
6. Які форми соціально-педагогічної роботи є найбільш ефективними з колективом дітей, що мають соціальні відхилення від норми?
7. Які основні педагогічні вимоги до організації дозвілля дітей і підлітків? Чи виконувались вони в тій установі, таборі, де Ви були на практиці?
8. Які найбільш суттєві умови необхідні для реалізації Вашої самостійної творчої соціально-педагогічної діяльності в процесі практики?
9. Які міжособистісні проблеми виникали в колективі дорослих (колег)? Як вони розв'язувались? Чи втримувались етичні норми у взаємостосунках між колегами?
10. Ваші зауваження та пропозиції щодо організації й проведення практики.

Зразкові методики анкетування учнів

Що я люблю? Що я не люблю?

Виявіть життєві цінності вихованця. Дається завдання: напишіть по 5 відповідей на питання: «Що я люблю?» і «Що я найбільше не люблю?»

Ранжування

Розставте в порядку особистої значущості риси особистості, цінності, заняття.

Риси особистості	Цінності	Заняття
Розумний	Друзі	Читати
Чесний	Праця	Дивитися телевізор
Скромний	Знання	Гуляти
Справедливий	Батьківщина	Веселитися, гратися
Працелюбний	Гроші	Спілкуватися з друзями
Вірний	Школа	Вчитися
Ніжний	Людина	Допомагати по господарству
Добрий	Природа	Піклуватися про тварин
Підприємний	Здоров'я	Гратися з молодшими
Комунікативний	Сім'я	Займатися спортом
Веселий	Успіх	Слухати музику
Енергійний	Творчість	Мати справу з технікою

Багато інформації для роздумів може дати завдання ранжування особових займенників. Займенники „я”, „вона”, „він”, „ти”, „ми”, „вони” потрібно розставити в порядку особистої значущості.

Що поставить дитина на перше місце („я”, „ми”), що на останнє? Можна ускладнити завдання, попросивши учасників уточнити (написати), яке значення вони вкладають в кожний з цих займенників (наприклад, займенник ми – це сім'я або друзі, або клас, або...).

Фантастичний вибір

Використовуючи „чарівну” ситуацію, актуалізуйте потреби дітей.

Наприклад:

Прийшла до тебе Золота рибка і спитала: „Чого тобі треба?”.

Якби ти став на годину чарівником, що б ти зробив?

Ти мандруєш на невідомий острів і будеш там жити все життя. З собою можеш узяти те, що позначиш п'ятьма словами. Назви ці п'ять слів.

„Мій Всесвіт”

Запропонуйте вихованцям заповнити карту „Мій Всесвіт”. Для виконання завдання потрібні кольорові олівці, фломастери або фарби, альбомні аркуші.

Створіть сприятливу атмосферу, викличте до себе прихильність дітей. Попросіть їх намалювати на альбомному аркуші сонечко, пояснивши, що „сонечко” – це вони самі: «Адже ви дійсно є сонечком в житті близьких вам людей, обігриваєте теплом, ласкою і даєте радість. Отже, проміння сонечка - це переваги вашої особистості. Назвіть їх. Це можуть бути як риси характеру, так і особливості зовнішності (доброта, товариськість, почуття гумору, відповідальність, красиві очі), або вік. Відобразіть в сонечку самого себе, позначивши своє „Я”.

Намалюйте в своєму просторі Всесвіту планети. Планети - це значущі для вас люди. Назвіть планети їх іменами.

Планета може носити ім'я реальної особи або вигаданого персонажа, історичного героя, чие життя, доля, характер, вчинки мали на вас особливе, глибоке враження, ким ви, можливо, захоплюєтеся, гордитесь.

На карті свого Всесвіту позначте зірочками найбільш яскраві враження. Пригадайте про: улюблене місто, заняття, події, талісмани, свята, визначні речі і т.д.

За бажанням (якщо не бажаєте, можете цього не робити) позначте туманності, хмари, що символізують ваші проблеми.

Погляньте на сонечко, проміння, планети і зірки. Подумайте, що або хто може вплинути на те, щоб хмари розсіялися, туманності розвіялися. З'єднайте їх лініями, зробіть висновки, що допоможе вам вирішити ваші проблеми: Ви самі, близькі люди...

Після заповнення вихованцями карти Всесвіту проаналізуйте:

- сприйняття ними образу „Я”;

- самооцінку (розмір „сонечка”, розташування його на листі, проміння...)

- емоційний стан (які кольори використовували);

- якості особистості (що намальовано в „сонечку”, „ проміннях”);

- вплив референтних осіб (планети);

- вибір заняття, значущого в житті (зірочки).

При аналізі карти „Мій Всесвіт” використовуйте знання з психодіагностики. Це допоможе вам краще зрозуміти вихованця.

Через деякий час знов проведіть заняття за цією методикою.

Проаналізуйте разом з кожним вихованцем, що змінилося в його карті Всесвіту, в його житті. Чому? Зробіть висновки.

Референтні особи

Вкажіть не менше 10 чоловік в соціумі, спілкування з якими має для вас велике значення. Відзначте, хто вам найбільш близький. Складіть своєрідний ланцюжок. Наприклад: Я - мама - подруга - Сергій К. - тренер...)

З ким ви найчастіше спілкуєтесь?

Запропонуйте вихованцям графічний тест (схема 1). Поставте запитання: “З ким ви найчастіше спілкуєтесь?” На схемі мають бути відображені взаємостосунки дитини з врахуванням їх значущості для нього відповідно до зміни віддалі.

УЧИТЕЛЬ ПАПА

МАМА Я ЛІКАР

ТРЕНЕР ДРУЗІ

ВИВЧЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ШКОЛЯРІВ

Оскільки інтерес у багатьох випадках визначає вибір певної діяльності та її успіх, то вивчення інтересів школярів, створення на цій основі гуртків відповідних профілів є важливим завданням школи та керівників гуртків. Робота, спрямована на виявлення Інтересів учнів, проводиться наприкінці або на початку навчального року. При вивченні інтересів школярів використовуються різні методи: бесіда, інтерв'ю, спостереження, анкетування та ін.

Такі методи, як інтерв'ю, бесіда, спостереження, аналіз творів школярів, можуть дати об'єктивну картину лише в сукупності з іншими - анкетуванням, хронометрією В основу цих методів покладена анкета, за допомогою якої здійснюється збір необхідної інформації. З цією метою учням пропонуються анкети, які передбачають питання такою змісту:

- *яка твоя улюблена справа?
- *який шкільний гурток тобі подобається?
- *що в ньому цікавою?
- *які гуртки слід організувати в школі?
- *в якому гуртку брати участь наступною року?

Більш глибоке вивчення напрямів діяльності гуртків пов'язане з дослідженням дозвілєвої кваліфікації школярів. З цією метою їм можна запропонувати анкету-таблицю із переліком видів діяльності найбільш поширених на дозвіллі, яку необхідно заповнити.

Кількість у переліку видів діяльності залежить від:

- * віку школярів,
- * передбаченого кола їхніх інтересів,
- * типу поселення

№ з/п	Вид діяльності	Вмію та люблю робити	Вмію та ніколи не роблю	Не вмію та хочу навчитися	Не вмію, не хочу вчитись
1	2	3	4	5	6
1	Співати				
2	Танцювати				
3	Грати на музичних інструментах				
4	Фотографувати				
5	Грати у спортивні ігри (футбол, волейбол)				
6	Вишивати				
7	Робити макраме				
8	Плавати				
9	Працювати комп'ютером	3			
10	Готувати їжу				

Хронокартка врахування затрат часу школярів протягом доби

Дата _____
 День _____

№ з/п	Види діяльності	Витрачено (год., хв.)	З якого по який час
А. Навчальний час			
1	1 Заняття в школі за розкладом		
2	Додаткові заняття		
3	Виконання домашнього завдання		
Всього			
Б. Позанавчальний час			
4	Заняття в гуртках: в школі, в позашкільних закладах		
5	Прослуховування радіопередач		
6	Читання газет, журналів		
7	Читання художньої літератури		
8	Перегляд телепередач		
9	Відвідування кінотеатру		
10	Відвідування театру		
11	Заняття фізкультурою і спортом		
12	Спілкування з друзями		
13	Гра на музичних інструментах		
14	Прослуховування магнітофонних записів		
15	Виконання громадської роботи		
16	Надання допомоги дорослим		
17	Затрати часу на дорогу до школи і назад		
18	Інші заняття (вказіть які)		
Всього			
В. Необхідний час			
19	Сон		
20	Догляд за собою		
21	Прийняття їжі		

Соціальний паспорт учня _____ класу

Класний керівник _____

1. Загальні відомості:

П.І.Б. учня _____

Дата народження _____

Домашній адрес, тел. _____

Успішність _____

Проявляє зацікавленість _____

Особливі риси характеру, поведінка _____

Взаємостосунки з однокласниками, вчителями _____

Стан здоров'я(захворювання) _____

Наявність певного статусу _____

2. Відомості про сім'ю _____

П.І.Б. матері _____

Рік народження, освіта _____

Місце роботи, спеціальність _____

П.І.Б. батька _____

Рік народження, освіта _____

Місце роботи, спеціальність _____

Стан здоров'я батьків _____

Кількість дітей у сім'ї _____

Взаємостосунки у сім'ї _____

Ставлення до релігії _____

(приналежність до релігійних організацій, конфесій _____)

Категорія сім'ї _____

Житлово-побутові умови _____

Соціальний портрет класу

Прізвища дітей	Повні сім'ї	Проблемні сім'ї	Багатодітні сім'ї	Здоров'я та лікування	Матеріальна допомога	Дозвілля

Соціальний паспорт учнівського колективу

Прізвища дітей	Відомості про сім'ю *	Стан фізичного здоров'я **	Учні схильні до девіантної поведінки ***	Зайнятість в позаурочний час ****	Обдарованість дитини

* **відомості про сім'ю** (повні; неповні; повні з створенням нової сім'ї; діти-напівсироти; діти-сироти; діти, які втратили піклування батьків; багатодітні; неблагополучні)

** **стан фізичного здоров'я** (здорові; діти з хронічними хворобами)

*** **учні схильні до девіантної поведінки** (до правопорушень; до пияцтва; до наркотиків, тощо)

**** **Зайнятість в позаурочний час** (гуртки; факультативи; спортивні секції; музична школа, тощо)

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА ВИВЧЕННЯ ШКОЛЯРА

I. Загальні відомості про учня (прізвище, ім'я)

1. Де живе школяр
2. Професія батьків
3. Склад сім'ї, її культурний рівень, матеріальне становище
4. Взаємини в сім'ї
5. Характер виховання дитини в сім'ї
6. Режим і дозвілля дитини
7. Участь дитини в домашній праці
8. Друзі та знайомі дитини поза школою
9. Найважливіші події в житті дитини
10. Стан здоров'я учня (за даними шкільною лікаря)

II. Загальний рівень розвитку учня

1. Загальний розвиток. Культура мови, кругозір, начитаність, регулярність читання, широта і сталість читацьких інтересів, відвідання кінотеатрів, музеїв, стадіонів, тощо.

2. Ставлення до навчальної праці. Мотиви навчання. Як учень ставиться до своїх занять у школі. Чи регулярно відвідує навчальні заняття. Чи запізнюється на уроки. Чи уважний на уроках. Чи систематично готує домашні завдання. Чи вміє самостійно організувати свою навчальну працю.

Чи дбає він про засвоєння пропущеного матеріалу. Як ставиться до своїх успіхів і невдач у навчальній праці. Інтерес до знань.

3. Успішність учня. Як встигає він з різних предметів. Які предмети учень любить. Які предмети даються йому легко, а з яких у нього утруднення.

4. Ставлення до фізичної праці. Як учень ставиться до роботи з самообслуговування. Як виконує трудові та громадські доручення. Чи любить учень працювати в шкільних майстернях і на шкільній ділянці. Чи охоче бере участь у виробничій праці за межами школи. Чи виявляє ініціативу й самостійність у фізичній праці. Яким видам праці надає перевагу.

Організованість у праці.

5. Рівень дисципліни учня. Чи знає правила для учнів і як їх виконує. Чи прищеплено учневі навички та звички культурної поведінки. Організованість на уроці. Ввічливість в поведінці з дорослими та товаришами. Охайність.

6. Інтереси і нахили учня. Навчальні інтереси. Інтереси в галузі літератури, мистецтва, науки, техніки, спорту. Широта і сталість інте-

ресів. У яких гуртках учень працює і які дитячі заклади відвідує. Якою професією цікавиться. Чи пов'язані його інтереси з вибором майбутньої професії.

III. Громадське обличчя і громадська робота учня.

1. Участь у громадському житті класу, групи. Інтерес до життя класу та ступінь активності в громадській роботі.

2. Характер виконання громадської роботи. Сумлінність. Уміння довести розпочату справу до кінця. Уміння залучити до роботи інших учнів. Чи має учень організаційні навички.

3. Місце учня в класному колективі. Пов'язаний учень з колективом чи відірваний від нього. Ставлення до нього учнів класу. Чи користується повагою та авторитетом у класі.

IV. Головні риси особистості учня.

1. Громадська свідомість. Світогляд, свідомість учня. Головне спрямування його громадських ідеалів і прагнень. Уміння втілити свої ідеали у конкретних справах - у навчанні, в громадській роботі, в праці. Мотиви навчальної і громадської роботи учня.

2. Моральні якості учня. Почуття любові до батьківщини, інтерес до подій у нашій країні. Готовність надати допомогу своєю працею школі та суспільству. Почуття колективізму. Почуття обов'язку та відповідальності, правдивість і чесність, принциповість, скромність. Ставлення до батьків і членів сім'ї, до вчителів, старших товаришів. Чи виявляє учень чуйність, увагу до виховання своїх товаришів, чи надає їм допомогу. Як дружить з дітьми інших національностей. Товариськість.

3. Вольові риси характеру. Цілеспрямованість. Активність, рішучість, сміливість, самостійність, ініціативність. Організованість, витримка, самоконтроль, упевненість у собі, дисциплінованість. Стійкість наполегливість, мужність, самокритичність, скромність.

4. Особливості темпераменту школяра та його психічних процесів. Сила, урівноваженість і рухливість нервових процесів. Швидко чи повільно реагує дитина на запитання, говорить робить. Переважають процеси збудження чи гальмівні процеси. Чи легко учень переключается з однієї справи на іншу. Які особливості інтелектуальних та емоційних процесів: мови, уваги, пам'яті, емоцій. Як учень виявляє свої почуття.

V. Педагогічні заходи, намічені класним керівником та вихователем при вивченні учня.

1 Які якості і як треба розвивати і вдосконалювати в учня.

2 Що зробити для подолання недоліків у поведінці школяра.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА ВИВЧЕННЯ КЛАСНОГО КОЛЕКТИВУ

Успіх виховання залежить від сталих міжособистісних стосунків у групі, від володіння кожним учнем культурою стосунків, побудованих не на авторитеті сили, примусу, а на цивілізованих формах людського спілкування, співробітництві й турботі один про одного.

Соціальному педагогові дуже важливо виявити взаємини в класі, групі. Однієї з найвідоміших і результативних методик, застосовуваних у соціально-психологічній дослідницькій практиці, є соціометрія. Вона не тільки дозволяє одержати часто сховану від безпосереднього спостереження інформацію про характер міжособистісних стосунків у групі, але й дає можливість працювати з будь-якою малою групою поза залежністю від специфіки її життєдіяльності.

I. Проведіть соціометричне опитування в класі, що визначений для дослідження.

II. Опрацюйте отримані дані і занесіть в спеціальну таблицю, визначить офіційний і неофіційний статус кожного члена колективу.

III. Заповніть соціометричну таблицю симпатії і антипатії.

IV. Подайте результати у вигляді координатно-соціограмної моделі класу.

V. Визначте показник емоційної інтеграції класу.

VI. Узагальніть результати проведеного дослідження класу у вигляді висновків за таким планом:

- 1) поділ учнів за рівнем офіційного статусу;
- 2) поділ учнів за рівнем неофіційного статусу;
- 3) розміщення основних груп дітей в різних полях координатно-соціограмної моделі класу;
- 4) наявність мікроколективів у класі;
- 5) величина емоційної інтеграції у класі.

VII. Складіть педагогічну характеристику учнівського колективу на основі результатів проведеного дослідження.

Потрібно відзначити й простоту застосування соціометрії, що іноді породжує ілюзорне враження про неї як про основний і чи не єдино доступний шлях аналізу характеру міжособистісних стосунків у групі. Насправді ж за своїми змістовими можливостями вона розрахована на виявлення характеру безпосередніх відносин типу «симпатія-антипатія» між членами контактної групи. Тому поряд із соціометричною методикою ми пропонуємо використати й інші.

ВИВЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВАЖКОВИХОВУВАНОЇ ДИТИНИ

1. Загальні відомості про дитину.

2. Стан здоров'я, особливості фізичного розвитку, відповідність фізичного розвитку зросту (ріст, вага, недоліки зору, слуху, порушення постави і т.п.).

3. Спрямованість особи (егоїстична, ділова, суспільна; характеристика усвідомлених мотивів; погляди і переконання, інтереси, наявність єдності свідомості і поведінки; потреби, наміри, прагнення, мрії, ідеали, цінності).

4. Самооцінка (занижена, завищена, адекватна), рівень домагання, співвідношення; вимогливість до себе; ставлення до критичних зауважень вчителів і товаришів; ставлення до самовиховання і його вияв.

5. Темперамент. Риси якого типу темпераменту переважають: сангвінічного, холеричного, флегматичного, меланхолійного.

6. Особливості емоційно-вольової сфери. Характер емоційної реакції на педагогічні дії. Розвиток відчуттів: моральних, інтелектуальних, їх глибина і стійкість, ступінь емоційної збудливості, зовнішня вираженість емоційних переживань; вольові особливості: цілеспрямованість, самостійність та ін.

7. Здібності (загальні і спеціальні).

8. Характер. Які позитивні і негативні якості характеру в поведінці виявляються у відношенні до навчання, праці: активність, дисциплінованість, сумлінність, відповідальність, легковажність, безпечність, упертість, брехливість; у відношенні до людей (старших і молодших): шанобливість, уважність, чуйність, доброта, грубість, егоїзм, зарозумілість, жорстокість; до самого себе: скромність, гідність та ін. Чи є шкідливі звички: куріння, лихослів'я, вживання спиртних напоїв, наркотичних речовин.

9. Характеристика міжособистісних стосунків вихованця:

а) в сім'ї (умови сімейного виховання, характеристика сім'ї за структурою, матеріальним забезпеченням, виховним потенціалом, особливості взаємин між дорослими членами сім'ї, дитини з дорослими, позиція дитини в сім'ї);

б) в класному колективі (характеристика класного колективу, соціальний статус учня, його положення в колективі (лідер, популярний,

прийнятий, ізольований), відношення вихованця до думки колективу, симпатії, антипатії, відношення до своєї позиції в класі).

в) у сфері вільного спілкування (з ким спілкується у вільний час, до складу якої групи входить, яка спрямованість групи, яке місце займає в групі вільного спілкування, які потреби задовольняє; як і з ким вважає за краще проводити дозвілля).

10. Участь в різних видах діяльності:

а) ставлення до навчальної діяльності (успішність, рівень знань, ступінь сформованості навчальних навичок; основні мотиви навчання, вияв особливого інтересу до якого-небудь предмету; особливості пам'яті, мислення, рівень розвитку уваги);

б) ставлення до трудової діяльності (наявність трудових навичок, вмінь; види праці, які пропонуються; здатність до довготривалих трудових зусиль; участь в суспільно-корисній праці; трудові обов'язки по помешканню);

в) вияв стійкого інтересу до якого-небудь виду діяльності (член якої-небудь секції, гуртка, клубу);

г) наявність професійної спрямованості (наміри, орієнтація, мотиви вибору майбутньої професії).

11. Причини відхилень у поведінці:

а) відхилення від норми в стані здоров'я (порушення у фізичному і психічному здоров'ї, невідповідність фізичному розвитку, відставання в рості, акцентуація характеру, неврози, дефекти пам'яті, мислення);

б) порушення у сфері міжособистісних стосунків (непопулярний, неприйнятий, ізольований в класному колективі; здобування популярності ціною жертв, втрат; конфліктний, відчужений, безконтрольний, виштовханий з сім'ї);

в) помилки педагогів (перевищення педагогічної влади; позбавлення дитини індивідуальних стимулів; покарання, пов'язані з пониженням особи учня; суперечність вимог, що ставляться; поверхневе знання особливостей школяра, конфліктні стосунки між педагогами і батьками дитини або між педагогами і дитиною та ін.);

г) помилки сімейного виховання («заголублене дитинство», «задавлене дитинство», «занапащене дитинство», «самотнє дитинство», «байдуже дитинство»); відсутність елементарних психолого-педагогічних знань, перекладання турбот про виховання на школу; усунення підлітка від фізичної праці; конфлікти в сім'ї та ін.;

д) соціальні причини (суперечності в суспільстві, в мікросоціумі);

е) психотравмуючі ситуації.

Завдання, методи і форми етичної переорієнтації особи визначаються з урахуванням індивідуально-психологічних, вікових і статевих особливостей, причин відхилень в поведінці та розвитку дитини.

В цілях реалізації індивідуального підходу педагог визначає для вихованця вид діяльності, в якому його інтереси, здібності можуть виявитися найбільш яскраво; прогнозує відносини вихованця в процесі взаємодії з дорослими, однолітками і молодшими; визначає характер керівництва діяльністю підлітка. В педагогічних висновках вказуються можливі лінії корекції у виховній роботі з даним учнем як з боку соціального педагога, психолога, педагогів, батьків, класного колективу, так і самого школяра.

В роботі з важковиховуваними дітьми важливо реалізувати такі напрями:

- перетворення соціальної ситуації в педагогічну;
- виховання етично-правової переконаності;
- формування адекватної самооцінки, вироблення здатності критично ставитися до самого себе;
- розвиток емоційної сфери особистості: формування волі, уміння керувати собою, адекватно реагувати на педагогічні дії;
- створення ситуації успіху в домінуючому виді діяльності;
- включення в соціально корисні види діяльності;
- організація педагогічного впливу на індивідуально-трудова думки оточуючих (сім'я, однолітки, педагоги, інші дорослі);
- попередження невротичних розладів і патологічних потягів (акцентуація характеру, неврози, суїцид, клептоманія, та ін.);
- організація сприятливого соціально-психологічного клімату в класі;
- ліквідація пропусків в знаннях.

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К.Д. УШИНСЬКОГО

Інститут початкової та гуманітарно-технічної освіти
Факультет початкового навчання

Кафедра соціальної педагогіки, психології
і педагогічних інновацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник практики

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові) (підпис)

«___» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

студента-практиканта

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ курсу _____ групи на час проходження _____

(тип і назва практики)

з «___» _____ 20__ року по «___» _____ 20__ року

в

_____ (назва міста, району)

_____ (назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики: _____

Одеса – 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ

Орієнтовна схема

Зміст і види роботи	Термін виконання	Примітки
Участь у настановчій конференції з питань організації і проведення практики		
Ознайомлення з діяльністю закладу. Знайомство з керівниками, персоналом. Вивчення документації		
Навчальна діяльність: вивчення плану роботи закладу; вивчення плану роботи працівників закладу; складання індивідуального плану роботи на весь період практики спільно з соціальним педагогом та керівником практики)		
Практична діяльність: - відвідування занять, заходів, які проводяться закладом; - участь у проведенні занять, заходів; - безпосередня волонтерська робота		
Діагностична робота: – тест на визначення ступеня сформованості творчих здібностей; – тест «Чи являєтеся ви творчою особистістю?»; – методика діагностики творчих здібностей «Сонце у кімнаті»; – методика діагностики творчих здібностей «Складна картинка»		
Повторна діагностика: – тест на визначення ступеня сформованості творчих здібностей;		

– тест «Чи являєтесь ви творчою особистістю?»;		
– методика діагностики творчих здібностей «Сонце у кімнаті»;		
– методика діагностики творчих здібностей «Складна картинка»		
Участь у методичній і дослідницькій роботі: методичних нарадах		

Додаток Ф

Програма вивчення учнівського колективу з використанням соціометрії

Методика складається із 5 питань з декількома варіантами відповідей на кожен. Досліджуванім потрібно визначити правильну відповідь, яка найбільш точно характеризує відносини в класі.

Опитувальник

I. Як би ви оцінили свою приналежність до класу?

1. Почуваю себе її членом, частиною колективу.
2. Приймаю участь у більшості видів діяльності.
3. Приймаю участь в одних видах діяльності та не приймаю участі в інших.
4. Не почуваю себе членом групи.
5. Живу та існую окремо від неї.
6. Не знаю, важко відповісти.

II. Перейшли б ви до іншого класу, якби була така нагода (без зміни решти умов).

1. Так, дуже хотів би перейти.
2. Скоріше перейшов би, ніж залишився.
3. Не бачу ніякої різниці.
4. Скоріш за все, залишився б у своєму класі.
5. Дуже хотів би залишитись у своєму класі.
6. Не знаю, важко відповісти.

III. Які взаємини між членами вашого класу?

1. Краще, ніж у більшості класів.
2. Приблизно такі ж, як і в більшості класів.

3. Не гірше, ніж у більшості класів.

4. Не знаю, важко відповісти.

IV. Які у вас стосунки з вчителями та адміністрацією школи?

1. Краще, ніж у більшості класів.

2. Приблизно такі ж, як і в більшості класів.

3. Не гірше, ніж у більшості класів.

4. Не знаю.

V. Яке ставлення до навчання у вашому класі?

1. Краще, ніж у більшості класів.

2. Приблизно такі ж, як і в більшості класів.

3. Не гірше, ніж у більшості класів.

4. Не знаю.

Обробка результатів: Підраховуємо кількість балів, відповідно до таблиці

№ питання	Варіант відповіді	Бал за варіант відповідей
I.	1	5
	2	4
	3	3
	4	2
	5	1
	6	1
II.	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	1
III.	1	3
	2	2
	3	1
	4	1
IV.	1	3
	2	2
	3	1
	4	1

V.	1	3
	2	2
	3	1
	4	1
Всього		

Інтерпретація індексу групової згуртованості Сішора:

- ✓ 15,1 бала і вище – високий рівень згуртованості;
- ✓ 11,6-15 балів – вище середнього рівень згуртованості;
- ✓ 7-11,5 балів – середній рівень згуртованості;
- ✓ 4-6,9 бала – нижче середнього рівень згуртованості;
- ✓ 4 бали і нижче - низький рівень згуртованості.

Дана методика дозволяє визначити рівень згуртованості учнівського колективу, відношення до адміністрації школи, вчителів; ставлення до навчання в класі, бажання належати до даного учнівського колективу.

Соціометрія

Мета: вивчити емоційно-психологічні відносини в дитячому колективі.

Соціометрична методика дозволяє визначити кількісну оцінку міжособистісних відношень групи. Основоположником соціометрії є відомий американський психіатр і соціальний психолог Дж. Морено. Соціометрична методика дозволяє діагностувати емоційні зв'язки, тобто взаємні симпатії та антипатії між членами групи. Соціометрична процедура може використовуватися з метою:

- виміру ступеня згуртованості;
- визначення “соціометричних позицій”, тобто співвідносного авторитету членів групи за ознаками симпатії – антипатії;
- виявлення внутрішньо групових утворень, які очолюють неформальні лідери.

Соціометрія може проводитися за двома критеріями: діловим і емоційним. Діловий критерій – дозволяє виявити міжособистісні стосунки учнів на рівні сумісної групової діяльності. Даний тип стосунків визначається за допомогою запитань, які вимагають зробити вибір учнів для сумісного виконання навчальних завдань. Особистісний критерій – дозволяє виявити міжособистісні взаємовідносини у класному колективі. У якості такого критерію визначається ситуація, яка

не має зв'язку з навчальною діяльністю. Вона фіксується у вигляді питання, яке вимагає від учнів зробити вибір учнів класу для проведення спільного відпочинку.

Вимоги до соціометричного опитування:

Групи, які досліджуються за допомогою соціометрії повинні мати досвід сумісної діяльності.

Питання соціометричного опитування формулюються таким чином, щоб вони були зрозумілі всім членам групи.

Дотримання гарантії таємниці відповідей.

Вибір здійснюється у межах групи.

Усі вибори здійснюються членами групи самостійно.

Процедура соціометричного опитування.

Підготовчий етап. Завдання етапу: визначити проблему, обрати групу для дослідження, познайомитися з особливостями колективу.

Перший етап. Завдання етапу: провести інструктаж щодо опитування.

Другий етап. Завдання етапу: провести опитування, роздати соціометричні картки для заповнення та зібрати їх.

Етап обробки. Завдання етапу: зробити обробку отриманих результатів.

Заключний етап. Завдання етапу: зробити висновки та рекомендації.

Соціометрична картка

Дорогий друже!

В цілях вивчення міжособистісних стосунків у вашій групі (класі) просимо тебе дати відповіді на наступні запитання:

Кого із своїх однокласників ти обрав би для підготовки складного навчального завдання, якщо його треба було б виконати разом (запиши прізвище учня, якого ти обрав би в першу чергу, в другу чергу та в третю чергу)?

1. _____.
2. _____.
3. _____.

Кого із своїх однокласників ти хотів би запросити на свій день народження (в першу, другу, третю чергу)?

1. _____.
2. _____.
3. _____.

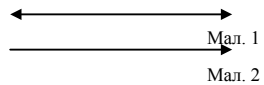
Дякуємо за роботу!

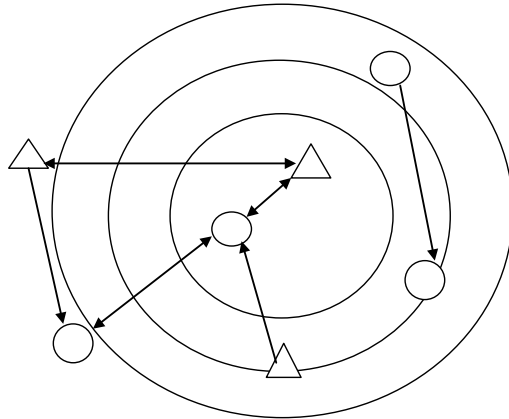

На основі соціоматриці складається портрет групи, який має назву соціограма (соціомішень), яка складається з кількох концентричних кіл. У центральному колі відзначаються особи, що отримали 6 і більше виборів (“зірки”), в другому колі – 3-5 виборів (“прийняті”), у третьому колі – 1 і 2 вибори (“неприйняті”), у четвертому, зовнішньому колі – позначаються особи, які не отримали жодного вибору (“ізолювані”).

Номера хлопчиків позначаються трикутниками, а дівчаток – кружечками. Взаємний вибір позначається суцільною лінією з двома стрілочками між двома відповідними номерами (мал. 1), однобічний, невзаємний – суцільною лінією з однією стрілочкою (мал. 2).

Соціограма

Визначаємо індекс групової згуртованості:

$$J = \frac{\text{Сума } nbg}{0,5 n (n-1)}$$

$$0,5 n (n-1)$$

Сума nbg – сума взаємних виборів,

$0,5 n (n-1)$ – число можливих взаємних виборів (кількість членів групи, що приймала участь у дослідженні).

Оцінка згуртованості розташовується від 1 до 0. Чим ближче до 1, тим вище рівень згуртованості групи. Показник доброї згуртованості групи 0,6 – 0,7.

Соціометрія дозволяє виявити мікроутворення у групі на основі аналізу характеру виборів (взаємні чи однобічні).

Зробити висновок.

Основні етапи роботи студента над соціально-виховним заходом

1. Вибір теми заходу і форм виховної роботи з урахуванням виховних завдань класу, вікових та індивідуальних особливостей учнів, їх інтересів, побажань і запитів, конкретних умов, в яких знаходиться школа. Тему виховного заходу і дату його проведення студент узгоджує з класним керівником і викладачем кафедри педагогіки.
2. Вивчення літературних джерел і матеріалів кабінету кафедри педагогіки.
3. Визначення виховних цілей і педагогічних знань.
4. Складання плану підготовки та проведення заходу.
5. Визначення місця проведення, обладнання і оформлення. Збір конкретного матеріалу, необхідного для проведення заходу.
6. Залучення дітей для планування і збору матеріалу. Розподіл доручень між учнями.
7. Участь педагога в заході.
8. Перевірка готовності учнів до проведення.
9. Хід проведення заходу (початок, тривалість, кінець).
10. Забезпечення дисципліни, організованості й чіткості в проведенні. Вивчення реакції учнів на окремі етапи.
11. Аналіз заходу.

Оформлені конспекту виховного заходу

До оформлення конспекту виховного заходу ставляться наступні вимоги:

1. Конспект заходу повинен бути написаний на окремих аркушах. Титульний лист оформлюється згідно загальних вимог. на 2-3 аркуші вказати:

- а) тему заходу, форму виховної роботи;
- б) місце проведення (місто, село, № школи), клас;
- в) час проведення (число, місяць, рік).

2. Вказати виховні цілі та задачі, а також методи, за допомогою яких були досягнуті результати виховання.

3. Описати обладнання і оформлення заходу, конкретну підготовку до нього, розподіл ролей і доручень між учнями (підготовчий етап).

4. Чітко викласти фактичний матеріал у формі сценарію з використанням таблиць, схем, фотографій тощо. Конспект виховного заходу студент здає викладачеві кафедри педагогіки, який пише на нього відгук і виставляє оцінку за проведення виховної роботи.

Схема аналізу виховного заходу

Завданнями психолого-педагогічного аналізу виховного заходу є виявлення умов ефективності виховних впливів на свідомість, поведінку і почуття учнів; наскільки були дотримані педагогічні вимоги до методики проведення виховного заходу і наслідки організації дій.

Методи аналізу: спостереження, анкетування, бесіда, інтерв'ю, та опитування.

Аналіз містить такі елементи:

1. Спрямованість виховного заходу, його зв'язок з життям. Вплив на формування у учнів моральних понять, стійких переконань, норм поведінки. Вплив на розширення світогляду, розвитку творчих здібностей учнів та всебічний розвиток.

2. Досягнення педагогічних цілей та завдань.

3. Стиль керівництва виховним заходом. Шляхи активізації учнів. Роль вихователя, його організаційні вміння та авторитет.

4. Активність, ініціатива, увага, зацікавленість, дисципліна учнів, їх емоційна реакція. Методи та прийоми виховання, що використовувалися. Аналіз ігрової частини або художньої самодіяльності.

5. Тривалість заходу.

6. Недоліки, їх причини та можливі шляхи подолання.

7. Пропозиції щодо поліпшення проведення подібних заходів.

Аналіз виховного заходу міститься на останній сторінці конспекту. Відмітка та аналіз входить до загальної оцінки виховної роботи студента.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ЛЕКЦІЇ

Одним із видів навчальних занять є *лекція*.

Навчальна лекція – це логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, при необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів.

Лекція покликана формувати у студентів основи знань з певної наукової галузі, а також визначити напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної навчальної дисципліни.

В основі лекції має бути упорядкована системна інформація, новітні факти, події, проблемні питання.

Тип лекції:

- За метою: вступна, узагальнююча, настановча;
- За змістом: інформаційна, оглядова, авторська;
- За методом: репродуктивна, систематизуюча, проблемна.

Залежно від місця лекції в системі навчання та специфіки задач, що вирішуються під час її проведення, в педагогічній практиці використовуються наступні типи лекцій:

- лекція - конференція;
- лекція-діалог;
- лекція теоретичного конструювання;
- лекція з науковою структурою;
- лекція з введення культурно - історичних аналогів;
- лекція-консультація;
- лекція із задалегідь запланованими помилками;
- інструктивна лекція;
- історична лекція;
- методологічна лекція; тощо.

Інструктивна лекція. Метою лекції такого типу є ознайомлення студентів з технологією їх подальшої навчальної діяльності, з особливостями використання окремих дій та способів роботи.

На інструктивних лекціях:

- розглядаються алгоритми розв'язання задач правила виконання експериментів, плани вивчення понятійного апарату, способи конструювання правил, законів, теорій;

- пояснюються методи оволодіння навчальним матеріалом, розкривається організаційний механізм заняття або декількох занять.

Лекція-діалог. Така лекція проводиться на основі сократівського методу за допомогою прямого діалогу викладача зі студентами. Лекція-діалог, на якій присутнє слово студента, дозволяє уникнути пасивного сприйняття навчальної інформації, спонукає студентів до активних дій.

Лекція з науковою структурою. Така лекція використовує структури, що властиві науці, яка вивчається, або проблемній галузі.

Лекція теоретичного конструювання. Лекції такого виду дають можливість навчити студентів систематизувати та узагальнювати свої освітні результати на теоретичній основі. За теоретичну основу на лекції обираються концепція, принципи, правила, закони, теорії тощо.

Крім вище приведених типів лекцій, у педагогічній практиці зустрічаються й інші:

- **лекція із введення культурно - історичних аналогів;**

- **методологічна лекція**, яка розкриває характер, структуру та методи наукового пізнання, наприклад: факти – гіпотеза – модель – висновки – експеримент - практичне застосування.

- **історична лекція**, яка підводить студентів до осмислення та «пере відкриття» основних етапів історії;

- **лекція із заздалегідь запланованими помилками**, яка розрахована на стимулювання студентів до постійного контролю інформації, що надається (пошук помилки: змістовної, методологічної, орфографічної). Наприкінці кожної такої лекції проводиться діагностика студентів та розбір допущених помилок;

- **лекція-конференція**, яка проводиться як науково-практичне заняття із заздалегідь поставленою проблемою і системою доповідей, тривалістю 5-10 хвилин. Наприкінці такої лекції викладач підбиває підсумки самостійної роботи та виступи студентів, доповнюючи та уточнюючи запропоновану інформацію, формулює основні висновки.

- **лекція - консультація** може проходити за різними сценаріями. Перший варіант здійснюється за типом „питання - відповідь”. Викладач відповідає протягом лекційного часу на питання студентів за всіма модулями. Другий варіант такої лекції, що проводиться за схемою ”питання – відповіді – дискусія”, є потрійним поєднанням викладання нової навчальної інформації викладачем, постановка питань та організація дискусії з метою пошуку відповідей на поставленні запитання.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЛЕКЦІЇ

1. Наявність і зміст лекції.

2. Підготовленість викладача до лекції.

3. План лекції – це обов’язковий і необхідний документ для роботи.

4. Зміст лекції: мета та спрямованість лекції, її виховна роль; науковий рівень лекції, наявність узагальнень, які надають лекції наукову переконливість і сувору доведеність; уміння викладача викликати у слухачів потяг до творчої оцінки наукових проблем, що розглядаються; повнота і точність визначень, що формулюються, відповідність використовуваної термінології і позначень вимогам тестів, зв’язок лекції з підручником або навчальними посібниками з курсу; відповідність змісту лекції програмі і тематичному плану.

5. Структура лекції: наявність в лекції вступу, який містить чітке формування теми лекції і постановку завдання, логічна послідовність, розподіл і взаємозв’язок окремих частин лекції, що полегшують розуміння лекції, наявність у лекції висновків, що дають змогу осмислити лекцію в цілому, виділити її основну ідею, конкретність завдання на самостійну роботу.

6. Стель лекції: уміння лектора чітко і ясно викладати свої думки; багатство мови лектора; уміння лектора чітко і вільно викладати навчальний матеріал без надмірної залежності від конспекту лекції: теми викладання лекції; контакт лектора з аудиторією, вміння активізувати увагу слухачів, забезпечення можливості конспектування основного змісту лекції.

7. Забезпеченість лекції наочними посібниками і технічними засобами навчання: наявність і якість наочних посібників, методичні прийоми їх використання, вміння аналізувати результати демонстрацій, використання технічних засобів навчання.

Активізацією мислення студентів на лекції можна й треба забезпечити постановкою проблеми перед початком вивчення нового матеріалу або по ходу вивчення.

Обов’язковою умовою лекційного заняття повинна стати робота з опорним конспектом по ходу вивчення матеріалу.

Лекція передбачає й такі структурні елементи:

- самостійну роботу із довідковою літературою;
- реферат-повідомлення, навчальна дискусія;
- евристичну бесіду та ін.

Структура традиційної лекції:

- назва теми лекції

- визначення її мети
- вступна частина
- основна (головна) частина
- заключна частина
- список літератури
- завдання для самостійної роботи студентів.

Лекція як форма організації навчання будується на поєднанні етапів:

- організаційного;
- постановка мети та активізація знань;
- засвоєння нових знань студентами;
- узагальнення й систематизація знань;
- видача завдання з підготовки до семінару, навчальної конференції.

Лекція може включати максимум 3-4 питання. Перед початком лекції доцільно повідомити студентам план викладу теми.

Викладач готує конспект лекції за планом – або повний, або стисло, все залежить від досвіду.

Викладач-початківець повинен безумовно писати текст повністю.

Дидактична мета лекції являє собою:

- засвоєння нових знань;
- систематизація і узагальнення знань;
- формування на основі здобутих знань ідейних поглядів, переконань, світогляду;
- розвиток пізнавальних і професійних інтересів.

На етапі первинного засвоєння матеріалу, крім власне лекції, тривалістю 20-25 хвилин (з обов'язковим конспектуванням її студентами у вигляді стислих записів) мають бути й інші форми роботи – евристична бесіда, самостійна робота з книгою або екранними посібниками. Кожний такий етап (тривалістю 30-35 хвилин) має закінчуватися 5-6 хвилинним усвідомленням матеріалу. Студенти мають відповідати на запитання: чому? що спільного? підтвердить, доведіть, розв'яжіть задачу.

У кінці лекції викладач зобов'язаний підвести підсумки заняття і оцінити роботу студентів (виставити бали).

Під час лекції (80 хвилин) студенти мають скласти опорний конспект у обсязі 2-2,5 сторінки, який може бути дещо розширений і доповнений під час самостійної роботи в позанавчальний час.

Викладач повинен мати широкий науковий світогляд, *володіти* ґрунтовними знаннями і практичним досвідом у відповідній науковій галузі чи сфері виробничої діяльності, *вміти* системно, аргументовано, на належному науковому і методичному рівні викладати в лекціях

теоретичні основи навчального курсу. Його лекції мають бути глибокими за змістом і доступними за формою викладу.

Зміст і структурно-логічна послідовність лекцій повинні відповідати затвердженій робочій навчальній програмі.

Викладач перед початком навчального року (семестру) подає в циклову комісію конспект лекцій лекційного курсу, контрольні завдання для проведення передбаченого навчальним планом проміжного та підсумкового контролю, інші методичні матеріали, які забезпечують реалізацію робочої навчальної програми.

Викладач зобов'язаний дотримуватись робочої навчальної програми щодо тематики і концептуальних основ змісту лекційних занять. Він вільний у виборі форм, методів і засобів донесення навчального матеріалу студентам.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН ЗАНЯТТЯ-ЛЕКЦІЇ

Група _____ Дата _____ № заняття _____

Тема _____

Цілі заняття:

Методична:

Дидактична _____

Виховна _____

Вид заняття: *лекція*

Тип заняття: *(вступна, узагальнююча, настановча, інформаційна, оглядова, репродуктивна, проблемна, систематизуюча) лекція*

Методи та форми проведення заняття: *(диспут, евристична бесіда, ділова гра, бінарне або інтегроване заняття, конкурс, аукціон тощо.)*

Міждисциплінарні зв'язки: _____

Забезпечуючи: _____

Забезпечувані: _____

Технічні засоби навчання: _____

Методичне забезпечення: *(картки, роздатковий матеріал, схеми, кросворди, опорні конспекти, тести, тощо)*

ЗМІСТ І ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційна частина:

- відмітка в журналі відсутніх;
- перевірка готовності до заняття студентів, аудиторії обладнання;
- перевірка виконання домашнього завдання з черговими (консультантами);

2. Актуалізація опорних знань з раніше вивченого матеріалу є однією з найбільш складних частин заняття, до якого необхідно заздалегідь та ґрунтовно готуватися. Перевірку знань необхідно проводити різноманітними методами, прагнучи при цьому охопити найбільшу частину студентів та обов'язково робити коментар відповідей. Питання до фронтального опитування, тексти письмових завдань, тести тощо надаються у структурному етапі „Актуалізація опорних знань”, а не у додатках.

Питання з актуалізації опорних знань можуть бути націлені:

- на перевірку знань студентів за пройденим матеріалом (в цьому випадку викладач підбирає найбільш важливий та актуальний);
- на пов'язання раніш вивченого матеріалу з наступною темою заняття. У цьому випадку не всі питання можуть характеризувати глибину знань студентів з раніше вивченого матеріалу, але допомагають зв'язати знання, отримані раніше, з наступним матеріалом та показати необхідність вивчення нової теми.

- Питання мають бути точними за змістом, конкретними, не мати подвійного тлумачення, короткими за формою, зрозумілими для студентів, граматично та стилістично вірними, активізувати мислення студентів, підштовхувати їх до вивчення головного, (освітлення причин, фактів, явищ, що вивчаються; поясненню зв'язків та залежностей, примушувати студентів обґрунтовувати свої пропозиції та висновки.

3. Викладання нового матеріалу є основним етапом

3.1. Тема заняття (що вивчаємо).

3.2. Мотивація вивчення теми:

3.2.1. Мета (для чого вивчаємо).

3.2.2. Задачі (що мають студенти знати й вміти після вивчення теми, пов'язання теми з майбутньою професією).

3.3. План вивчення нового матеріалу (написання на дошці, конспекті).

4. Виклад нового матеріалу.

Конспект або тези викладу додати.

5. Закріплення нового матеріалу ході якого викладач перевіряє, наскільки глибоко студенти засвоїли матеріал, чи не потрібно ще раз акцентувати увагу на окремих питаннях лекції.

- Методи: усне опитування, тестування тощо.

6. Підсумки заняття:

6.1. Висновки щодо вивчення теми викладачем.

6.2. Зауваження щодо засвоєння студентами матеріалу.

7. Домашнє завдання видається за 3 хвилини до закінчення заняття та потребує уважного відношення викладача, необхідно уникнути формалізму при організації цієї частини заняття. Добре продумана система домашнього завдання не тільки сприяє закріпленню нового матеріалу, але й привчає студентів до самостійної роботи над поглибленням знань з наданої теми. Викладач має докладно вказати обсяг домашнього завдання, конкретно поставити мету і задачі, форму й способи виконання отриманого завдання.

Додаток Ш

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

1. Заняття розпочинається вступним словом викладача, в якому він називає тему семінару, вказує його мету.

2. Обговорення питань семінару.

До всіх питань (основних) викладач має підготувати, розробити робочі питання семінару, які створюють проблемну ситуацію, живе дискусійне обговорення питання. Роль викладача в даній ситуації в тому, щоб студенти не відійшли від проблеми, щоб обговорення йшло за запропонованими питаннями.

По закінченню обговорення кожного питання (одного із 4-х фундаментальних) необхідно зробити узагальнюючий висновок. Бажано, щоб цей висновок зробив один зі студентів.

3. Реферативні повідомлення мають бути виступом-ілюстрацією до 4-х основних (за часом 2-3 хвилини кожне).

4. Заключна частина заняття. На цьому етапі викладач має зробити підсумок обговорення питань, проаналізувати відповіді студентів, обґрунтовуючи оцінний бал, дати основну консультацію (тим, хто погано засвоїв тему).

На семінарському, як і на практичному занятті, всі студенти мають бути оцінені (участь в обговоренні питань, самостійна домашня підготовка, виконання завдань контролю тощо).

Якщо семінарське заняття проводиться як залікове заняття з теми, його можна закінчити письмовим опитуванням тривалістю не більше 10 хвилин. Це можуть бути: тестування, технічні диктанти, розв'язання задач, програмоване опитування, тощо.

На семінарських заняттях можна використовувати метод аналізу конкретних ситуацій (МАКС).

Студентам пропонується конкретна виробнича ситуація. Пропонуються запитання, на які мають відповісти студенти, обґрунтовуючи свою відповідь.

В кінці семінарського заняття викладач залишає 10-15 хвилин для консультації, мета якої – поглибити, узагальнити й систематизувати знання студентів з теми семінару.

Міжпредметні (бінарні) семінари готують і проводять двоє викладачів.

Форми міжпредметних семінарів:

- навчальна дискусія
- "круглий стіл"
- аукціон
- громадський огляд знань.

Головне – перевірка знань трансформацією, тобто перенесення знань в нові, змінені умови або умови, близькі до виробничих.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Відповідність змісту семінарських занять типовій і робочій навчальній програмі, відтворення в них модулів дисципліни.

2. Підготовленість викладача до проведення семінарських занять.

3. Зміст: Мета та спрямованість семінарського заняття, його місце в темі курсу; професійна спрямованість семінарських занять, яка забезпечує відображення особливостей відповідної спеціальності; використання наукових методів суті явищ, що вивчаються, і положень науки; розкриття на конкретних прикладах органічної єдності теорії і практики; наявність, висновків з кожного питання та зв'язку з матеріалом, що вивчається.

4. Структура: Раціональне використання часу та дидактичних доцільних форм і методів навчання, спрямованих на ефективне досягнення навчальної мети семінарських занять, забезпечення логічної послідовності їх побудови, використання різних методів навчання з формування самостійного творчого підходу студентів.

5. Стиль: Уміння точно і обґрунтовано висловити свої думки мовою конкретної науки. Розвиток продуктивного мислення студентів у перебігу обговорення проблем, що розглядаються, залучення їх у колективну пізнавальну діяльність. Створення умов безпосереднього контакту викладача зі студентами, вміння залучити студентів до дискусії.

6. Забезпеченість семінарських занять дидактично-методичними матеріалами, пакетами візуального супроводження, використання технічних засобів навчання.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН ЗАНЯТТЯ (СЕМІНАРУ)

Група _____ Дата _____ № заняття _____

Тема: _____
_____

Мета: _____
методична _____
дидактична: _____

виховна: _____
_____

Вид заняття: Семінар

Тип семінару: _____

Форма та методи проведення заняття (читання досліджень, теоретична конференція, диспут, ділова гра, бінарне/ інтеграційне заняття, конкурс, аукціон, дискусія тощо)

Міждисциплінарні зв'язки:

забезпечуючи:

забезпечувани:

Технічні засоби навчання:

Методичне забезпечення: (картки, роздатковий матеріал, кросворди, тести, проблемні питання (картки з самостійної роботи до семінару), опорні конспекти, тощо)

ЗМІСТ І ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційна частина заняття:
  - Перевірка присутності студентів на занятті
  - Відповіді на питання студентів
2. Повідомлення теми заняття, формування мети та основних завдань, мотивація навчальної діяльності.
3. Робота за планом (*заслуховування рефератів, досліджень, вирішення проблемних ситуацій, завдань, тестування тощо*)
4. Підведення підсумків (*оцінка знань студентів, коментар відповідей*)

СХЕМА ПЛАНУ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Вид і тип заняття	Назва теми курсу	Питання для обговорення літератури	Теми реферативних повідомлень	Закріплення практичних навичок	Форми контролю знань
Семінар №1. Захист знань.		Основні питання (не більше чотирьох). Література основна (1-2 посібника). Література додаткова (1-2 посібника).	Одна-дві теми реферативних повідомлень	Формування вмінь, навичок, компетентності	Тестування, картки тематичного контролю, розв'язання задач і т.д.

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАНЯТТЯ

Дата _____

Спеціальність _____

Предмет _____

Група _____, курс _____

Прізвище викладача _____

Тема: _____

Вид заняття: _____

Мета заняття: _____

Мета відвідування: _____

Хід заняття

Недоліки

При аналізі і оцінці якості проведення заняття необхідно врахувати:

1. Організація та планування заняття

1.1. Визначення типу заняття та способів його проведення з урахуванням почасових витрат.

1.2. Постановка мети, визначення посібників та технічні засоби навчання (ТЗН).

2. Методична організація заняття

2.1. Наявність плану заняття і форми його реалізації.

2.2. Стан плану і відповідність його до кваліфікаційної характеристики та навчальної освітньої програми.

2.3. Психологічні та гігієнічні умови проведення заняття.

2.4. Поведінка викладача, якість та темп мови, емоційність.

2.5. Раціональність використання навчального часу на занятті.

2.6. Використання ефективних методів навчання (проблемність, використання професійного досвіду, художньої літератури).

2.7. Наявність навчально-методичного комплексу забезпечення заняття.

3. Форми та методи контролю знань

3.1. Форми вихідного рівня знань з використанням інтеграційних зв'язків з базовими дисциплінами.

3.2. Рівень складності контрольних завдань.

3.3. Форми проведення контролю кінцевого рівня знань (рольова/ділова гра, діагностичний алгоритм, багатоступеневі проблемні ситуації, програмований контроль).

4. Самостійна робота студентів на занятті

4.1. Форми самостійної роботи та її методичне забезпечення (інструкції, схеми, алгоритми, інше).

4.2. Позааудиторна самостійна робота (її планування, забезпечення студентів орієнтовною методичною документацією).

4.3. Засоби поточного контролю знань, набутих студентами самостійно.

5. Виховна діяльність викладача на занятті

5.1. Формування професійно-важливих якостей особистісного виховання національної гідності, професійної відповідальності.

6. Діяльність студентів на занятті

6.1. Ступінь активності.

6.2. Наявність навичок до самостійної роботи: вміння аналізувати та виділяти головне, оцінювати свою діяльність і своїх колег.

6.3. Міра розумового навантаження.

6.4. Рівень та стійкість уваги.

6.5. Засоби забезпечення спілкування "викладач-студент".

7. Підсумки заняття

7.1. Підсумки (акцентувати увагу – що вдалось на занятті, що ні, хто був кращим?).

7.2. Оцінка знань та їх обґрунтування.

7.3. Підсумки організації проведення заняття (готовність студентів, активність, дисциплінованість, успіхи та прорахунки).

7.4. Завдання для самостійної позааудиторної роботи (як і чому робиться акцент на виконання домашнього завдання).

7.5. Активізація професійної важливості запропонованого завдання.

Аналіз та описування ходу заняття залежить від мети відвідування, а саме:

1. Ознайомлення з методикою організації самостійної роботи студентів на занятті.

2. Контроль підготовки викладача до завдань, рівень його педагогічної та професійної майстерності.

3. Контроль якості проведення занять, відповідності програмі предмету.

4. Використання наочності на занятті та засобів активізації процесу навчання.

5. Вивчення, аналіз, поширення досвіду викладання.

6. Ознайомлення з методами організації заняття: якість мовлення, емоційність, загальна культура, стійкість уваги студентів, засоби пояснення нового матеріалу, реалізації дидактичних принципів.

7. Організація контролю знань з урахуванням інтеграції.

8. Ознайомлення з об'єктивністю оцінки знань.

9. Надання методичної допомоги молодому викладачеві.

10. Контроль засвоєння практичних навичок.

11. Організація методики опитування.

12. Засоби активізації розумового та клінічного мислення.

13. Використання міждисциплінарних та внутрішньодисциплінарних зв'язків.

14. Відповідність використаних викладачем засобів на занятті до запропонованої теми.

15. Організаційна діяльність викладача на занятті та раціональне використання навчального часу.

Додаток Щ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття спрямовані на практичну підготовку студентів.

Практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно до сформульованих завдань.

Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення і деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекції-

ях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Перелік тем і зміст практичних занять визначаються робочою навчальною програмою дисципліни.

Методи практичного заняття:

- аналіз виробничих ситуацій,
- розв'язання виробничих задач, ділові ігри.

На практичних заняттях студенти повинні оволодіти уміннями:

- користуватися вимірювальними приладами, апаратурою, інструментами;

- працювати з нормативними документами і інструктивними матеріалами;

- користуватися довідниками; складати технічну документацію;

- виконувати креслення, схеми, таблиці;

- розв'язувати різноманітні задачі;

- виконувати розрахунки.

Таким чином, зміст практичних робіт складає:

- вивчення нормативних документів і довідкових матеріалів, аналіз виробничої документації, виконання завдань з їх використанням;

- аналіз виробничих ситуацій, розв'язання конкретних виробничих, економічних і інших завдань;

- розв'язання різноманітних задач, розрахунок і аналіз показників, складання і аналіз формул, реакцій, обробка підсумків багатократних вимірювань;

- вивчення будови машин, приладів, апаратів, вимірювальних механізмів, функціональних схем;

- ознайомлення з технологічним процесом, розробка технологічної документації;

- удосконалення навиків роботи на різноманітних машинах, приладах з вимірювальними інструментами, підготовка до роботи, обслуговування техніки;

- конструювання згідно заданої схеми, складання і демонтаж механізму;

- діагностика якості різних речовин, виробів.

ПРИБЛИЗНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Група _____ Дата _____

Тема _____

Мета:

методична: _____

дидактична _____

виховна _____

Вид заняття _____

Форми та методи проведення заняття: (ділова гра, бінарне або інтеграційне заняття, конкурс тощо) _____

Міжпредметний зв'язок: _____

забезпечуючі: _____

забезпечувані: _____

Технічні засоби навчання: _____

Методичне забезпечення: _____

ЗМІСТ І ХІД ЗАНЯТТЯ

1. Організаційна частина.
2. Актуалізація опорних знань:
  - 2.1. проведення контролю з метою з'ясування готовності студентів до лабораторної (практичної) роботи.
3. Інструктаж щодо виконання роботи, з техніки безпеки.
4. Видача завдань для виконання роботи.
5. Виконання завдань студентами.
6. Оформлення індивідуального звіту виконаної роботи, підготовка висновків.
7. Захист роботи.
8. Підведення підсумків заняття.
9. Завдання додому.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО АНАЛІЗУ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

1. Наявність плану заняття.
2. Наявність інструкцій щодо виконання лабораторного заняття, якість її та оформлення.
3. Тема заняття, її відповідність робочій навчальній програмі, мета, зв'язок з теоретичним матеріалом.
4. Підготовленість викладача до проведення лабораторного заняття
  - 4.1. Вміння викладача створити умови для розвитку творчих здібностей студентів на основі використання принципів проблемного навчання, індивідуалізації видачі завдань з врахуванням їх схильностей і можливостей.

Навчальне видання

ПАСКАЛЬ О.??????В.????????

ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-методичний посібник

Підп. до друку ???.?.2014. Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Гарн. «Times» Друк цифровий. Обл.-видав. арк. 11,34. Ум. друк. арк. 3,98.
Наклад 100 пр.
Видавець ????????????????